

MİMAR SİNAN

4. P.S. Büyük Üstad Mesajı Cevrit YENİCİOĞLU
6. Önceki P.S. Büyük Üstadımız
Şakür Okten Kardeşimiz Nesip AKSÖT
8. Dürüğe Can ARPAÇ
9. İtibad ve Terakkî'nin
Kuruluşu ve Mâsonluk Raşat ATABEK
11. Ex - Oriente Lux - Işık Doğudan Gelir Reşit ATA
22. Alev Saçak Yıldız ve «G» Harfi Ergun ÖNEN
34. Oğuz Kağan Destanında
Masonik Semboller Reşat ATABEK
41. Mesleğimize Paralel Ahlâk
Öğretisi Dr. Cahit ERBİL
52. Hakikatın Aranmasında
Din - Bilim Ahlâkı Ahmet AKKAN
63. Yedi Basamağın Öyküsü Raşid YEMEL
71. Royal Arch Mehmet Fuat AKEV
77. Hürriyetin Kutsal İşığı Nazih RONA
81. Yeni Tekrîs Olmuş Bir
K.'e Hitap Melih TOKAY
83. İspartalı Mustafa Hakkı K.' Halil İbrahim GÖKTÜRK
91. Olayların İçinden Şahir ERMAN
94. Localarda Verilen Konferanslar Mimar SİNAN
104. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN

MİMAR SİNAN

**Gevşemeyin, endişe etmeyin. İnancınız
sağlamsa, mutlaka başaracaksınız.**

Şâni Yüce Kur'an, S. III. 139

Kapak Kompozisyonu : ŐINASI BARUTÇU
YENİLİK BASIMEVİ — TİPO — OFSET
Tel. : 143 55 72 * İSTANBUL — 1986

MİMAR SİNAN

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasının
Tarihî, çağdaş ve gerçekçi açıdan
araştırma ve yayın organıdır.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına
İmtiyaz sahibi : Şekûr OKTEN

Yazı işlerini fiilen idare eden : T. Zihni TARHAN

DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR, ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ.

Nuruzya Sokağı 25, Beyoğlu, Tel.: 149 24 51

4. P.S. Büyük Üstad Mesajı Cavit YENİCİOĞLU
6. Önceki P.S. Büyük Üstadımız
Şekûr Okten Kardeşimiz Nesip AKSÛT
8. Diriliş Can ARPAÇ
9. İttihad ve Terakkî'nin
Kuruluşu ve Masonluk Reşat ATABEK
11. Ex - Oriente Lux - Işık Doğudan Gelir Reşit ATA
22. Alev Saçan Yıldız ve «G» Harfi Ergun ÖNEN
34. Oğuz Kağan Destanında
Masonik Semboller Reşat ATABEK
41. Mesleğimize Paralel Ahlâk
Öğretisi Dr. Cahit ERBİL
52. Hakikatın Aranmasında
Din - Bilim Ahlâkı Ahmet AKKAN
63. Yedi Basamağın Öyküsü Raşid TEMEL
71. Royal Arch Mehmet Fuat AKEV
77. Hürriyetin Kutsal Işığı Nezih RONA
81. Yeni Tekris Olmuş Bir
K.: 'e Hitap Melih TOKAY
88. İspartalı Mustafa Hakkı K.: Halil İbrahim GÖKTÜRK
91. Olayların İçinden Sahir ERMAN
94. Localarda Verilen Konferanslar Mimar SİNAN
104. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN

P.S. BÜYÜK ÜSTAT MESAJI

Sevgili ve Değerli Kardeşlerim,

26 Nisan 1986 cumartesi günü yapılan Genel Kurul toplantısında; Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locası Büyük Üstatlığı gibi şerefli ve şerefli olduğu kadar da önemli bir makama seçilmiş bulunuyorum. Bu sebeple; beni bir çok vazifelerin ve sorumlulukların beklediğinin idraki içerisindeki heyecanımı sizlere bir kere de buradan duyurmak ve nail olduğum bu büyük teveccüh ve itimada teşekkür etmek istiyorum.

Böyle kutsal bir göreve seçilmek, elbette her fâni Mason için şereflerin en büyüğüdür. Ancak beni asıl mutlu eden değerli kardeşlerimin gösterdiği samimi sevgileridir.

Yakından bilen bir kardeşiniz olarak ifade etmek isterim ki; hayatta hiç bir mevki daimi değildir ve kişiye sürekli bir itibar da sağlamaz. Değerli ve her zaman geçerli bir mevki, gönüllerde kurulabilen tahttır. Çünkü böyle bir yerde sadakat ve vefa birlikte yaşar. Bir fâni için en değerli kazanç da, çevresinde özlenecek ve ara-

nacak kadar samimi bir sevgiyi yaratma bahtiyarlığına erişmiş olmasıdır. Ne mutlu kendine böyle bir çevre edinenlere.

Değerli kardeşlerim; bana tevcih ettiğiniz şerefli vazifeme bu duygularla başlamış bulunuyorum. İlke ve ananelerine köklü bir disiplin ile sıkı sıkıya bağlı olması dolayısıyla geçmişi yüz yıllara dayalı dünya muntazam masonluğu arasındaki şerefli, itibarlı ve kudretli yerini almış olan Türk Masonluğunu, sizlerin de desteği ile daha mükemmele, daha nurlu ufuklara ulaştırmada bana yardımcı olmasını Evrenin Ulu Mimar'ından niyaz ediyorum, hepinizi en içten duygularla selamlıyor, kardeş sevgilerimle kucaklıyorum.

Cavit Yenicioğlu
Büyük Üstad

Önceki P.S. Büyük Üstadımız Şekûr Okten Kardeşimiz,

28 Mart 1917 tarihinde doğan Şekûr OKTEN Kardeşimiz, 15 Temmuz 1941 tarihinde Teğmen doktor olarak Orduda vazifeye başlamış, 14 Eylül 1941 tarihinde sınıf arkadaşı Doktor Ezher Hemşiremizle evlenmiştir. Evli bir kızı ve bir torunu vardır.

Gülhane Hastanesinde Genel Cerrahi ve Plâstik cerrahi dallarında ihtisas yapan Şekûr Okten, 1953 yılında Sağlık Bakanının isteğine uyarak Binbaşı rütbesi ile Ordudan ayrılmış Ankara Numune Hastahanesinde Ağız, Çene ve Plâstik Cerrahi Kliniğini kurmuştur.

29 yıl aralıksız bu kliniğin başında çalıştıktan sonra 1982 yılında emekli olmuştur. Merhum Büyük Üstadımız ayrıca birçok tıp yardım derneklerinde kurucu, başkan ve yönetici olarak görev yapmıştır.

Harici alemde önlüksüz Mason olan kardeşimiz, 15 Şubat 1956 günü dönemin P.S. Büyük Üstadı Ahmet Salih Korur kardeş tarafından Tekris edilerek NUR'a kavuşmuştur.

Mensubu bulunduğu BİLGİ Muhterem Locasında birinci Nazırlık ve iki dönem Üstadı Muhteremlik görevini ifa etmiştir. 1965 yılında seçildiği Büyük Üstad Kaymakamlığı görevi 1977 yılına kadar devam etmiştir.

Nisan 1981 de seçildiği Büyük Üstadlık görevini kendi isteği ile yapmış olan Tüzük değişikliğinin getirdiği yeni hüküm dolayısıyla 26 Nisan 1986 tarihinde yeni P.S. Büyüğü Üstada devretmek mutluluğuna ermiştir.

30.5.1986 günü Ebedî Meşrika intikal eden Azız ve Sevgilli kardeşimiz, Askerî ve Dini törenle kardeşlerinin, yakınlarının ve sevenlerinin elleri üzerinde saygı ile taşınarak toprağa verilmiştir.

Bütün vâdlerden törene katılan kardeşlerimiz unutulamiyacak muhteşem ve vakur bir görünüm içinde son vazifelerini ifa etmişlerdir.

Şekûr OKTEN kardeşimizin Masonluğa yaptığı hizmetleri satırlara sığdırmak mümkün değildir.

Tüzük ve ritüellerde gerekli değişiklikler onun rehberliğinde yapılmıştır.

Dalma kardeşlerle beraber olmanın hazzını taşıyan Büyük Üstadımız Masonik çalışmalarını yakından izlemiştir.

Dış Obediyanslarla ilişkilere önem veren Şekûr OKTEN kardeşimiz, İsrail'de Türkçe konuşan NUR Locasının açılışını yapmış, Avusturya Büyük Locasını ziyaret etmiştir.

İstanbul'un geçirdiği yangın felâketi onun rehberliği ile kısa zamanda atlatılmış, İstanbul'da üç yeni gayrimenkul alınmış, Ankara ve İzmir binalarını ilâve inşaatı gerçekleştirilmiştir.

İnsan sevgisi ile dolu Şekûr OKTEN kardeşimiz, müşkülü olanlara yardım hususunda kendisini daima görevli saymıştır.

Onun en mutlu hatıraları bir yardımın gerçekleştiğini gördüğü anlara aittir. Bir lider olarak birlikte çalışanlara daima şevk ve heyecan aşılamıştır.

Onun gibi misafir seven bir ev sahibine rastlamak kolay değildir.

Onunla çalışanlar onu tanıyanlar unutulmayacak hatıralarla dolu olarak kendisini daima hayırla yadedeceklerdir.

Nur içinde yatsın.

Büyük Sekreter
Nesip AKSÛT

P.S. Bü.: ÜS.: Cavit Yenicioğlu Kardeşimiz ani olarak seyahate çıkmak zorunda olduğundan Merhum Önceki P.S. Bü.: ÜS.: Şekûr Okten için hazırlayacağı yazı gelecek sayıda yayımlanacaktır.

DIRILIŞ

Ş. Okten B.: ÜS.: (MA)

Gideceğiz

Belki bir yağmur sonu
Dallardan Süzülen damlaların
toprağa dönüşü gibi...

Bir akşam vakti ya da
Açık denizlerde güneşin
hergün sönüşü gibi...

Bir boşluk doğacak ardımızda
üç boyutlu,

Sahipsiz kalacak gölgemiz.
oysa biz
Sevmiş ve ve sevilmişsek yaşantımızda
anılar ülkesine göçüp
ölmeyeceğiz!...

Belki bir yağmur sonu
Dallardan süzülen damlaların,
toprağa Can verişü gibi...

Bir şafak vakti ya da
Güneşin dağlardan inişü gibi
Dostlar hatırladıkça dirileceğiz
Tıpkı önceki Bü.: Üs.: mız Şekür Okten
Ve sonsuz Doğu'ya göçmüş tüm
Kardeşlerimiz gibi...

CAN ARPAÇ

P.S. BÜYÜK ÜSTAD
CAVİT YENİCİOĞLU

İttihad ve Terakki'nin Kuruluşu ve Masonluk

Reşat ATABEK

Paris'te yayınlanan 20/8/1908 tarihli ve zamanın en tanınmış «le Temps» gazetesi 15 Ağustos 1908 tarihinde Selânik'te Refik bey ve binbaşı Niyazi ile yapılmış olan bir mülakatı uzun uzadıya nakletmektedir. Bu yayında dikkati çeken ve önemli bulduğumuz hususları nakletmeğe çalışacağız (gazetenin fotokopisini Jak Papo kardeşimiz göndermiştir, kendisine teşekkür ederiz.)

Refik bey avukattı ve İstanbul'da Mithat paşayı savunmuştur. Her ne kadar başlangıçta İttihad ve Terakkinin üyeleri arasında eşitliğin varlığı iddia edilmekte ise de, Refik beyin teşkilatın başı olduğu kabul edilmektedir.

Gazetede Namık Kemal'dan bu yana ülkede özgürlük ve vatan severlik hislerinin yayılmaya başlamış olduğu belirtilmektedir. İttihad ve Terakki ise 1905 tarihinde teşkilâtlanmaya başlamıştır. Önderliğini küçük bir komite yapmıştır. Bu komitede Talat, Mithat ve Rahmi beylerin bulunduğu açıklanmaktadır.

İttihad ve Terakkinin merkezi her zaman Selânik'te idi, ancak Paris'te bulunan merkez komite ile bağlantı mevcuttu. Merkez komite Selânik'e Dr. Nazım beyi gönderdi, kendisiyle 6 ay süreyle

çalışıldı, müteakiben kendisi İzmir'e gitti ve derviş kıyafetiyle Anadolu'yu dolaştı ve İzmir'deki üyelerde bir teşkilât kurdu. Nazım bey, Selânik'te çalışanlara, muvaffak olduklarında batı kamu oyundan destek göreceklerini bildirdi.

1905 ilâ 1908 tarihleri arasında toplantılardan kaçınılıp ferden ferda emaslar kuruldu, ancak teşkilât bu zaman içinde genişledi ve durumun ciddiyeti İstanbul tarafından öğrenildi. Ve muayyen tepkiler başladı. Beş kişilik merkez komitesi (Refik bey bu kişilerin isimlerini vermeğe yetkili olmadığını açıklamaktadır) artık beklenmeyip harekete geçmenin gerektiğini benimsedi.

Selânik, Manastır, Üsküp, Edirne, İzmir ve Erzurum'da bulunan kıtaların tepkileri değerlendirildi ve lehte bir durumun varlığı müşahede edildi. Ayrıca muhtemel askeri bir müdahaleye karşı milli mukavemet yuvaları tesis edildi. İlkini binbaşı Niyazi Resne'de kurdu. Temmuz ayında Şemsi paşa binbaşı Niyazi'nin kurduğu teşkilâtı dağıtmak üzere harekete geçti ve İzmir'den 30 tabur yola çıkarıldı. 21,22,23, tarihlerinde muhtelif bölgelerden İstanbul'a telgraflar çekildi ve İstanbul'a yürüneceği açıklandı. Ve 24 Temmuz sabahı İrade-i Seniye ile talepler benimsendi.

Mülakatı yapan gazeteci İttihad-ı Terakki'nin 1905 ila 1908 tarihleri arasında masonluktan ne kadar yardım gördüğüm ve etkilendiğimi sordu. Verilen cevap ilginçtir ve şu şekilde özetlenebilir. Masonluk ve bilhassa İtalyan masonluğu bize manen destek oldu. Selânik'te müteaddit localar faaliyette idi. Bu localardan Macedonia Risorta ve Labor et Lux İtalyan, Veritas Fransız, Perseverenza İspanyol ve Philippos Yunan Grand Orient'ına bağlı idi ve son loca tamamen milli bir amaç gütmekte idi. Hakikatte İtalyan locaları İttihad-ı Terakki'ye yardımcı oldular, bizleri korudular, bizlere birer melce oldular. Çoğumuz mason olduğundan teşkilatlanmak için genelde localarda toplandık. Üyelerimizi de localardan seçmeğe çalışırdık, çünkü, locaya üye olabilmek için sıkı bir kontrolden geçilmekte idi. Localardaki faaliyetlerimizden İstanbul şüphelenmeye başladı ve bir kaç hafiye de localara sızmaya çalıştı. Selânik'te ki İtalyan locaları İttihad-ı Terakki için İtalyan grand Orient'ından yardım istedi, alınan cevapta ihtiyaç zuhur ettiğinde İtalyan sefaretinin yardımının sağlanacağı açıklandı. Teşkilâta faydası inkâr edilemeyen masonluğun yardımı da bu kadardır.

Ex Oriente Lux - Işık Doğudan Gelir

Reşit ATA

Halikarnas Balıkçısı şöyle diyor :

«Tarihten önceki çağlardan beri, başta Anadolu, sonra da Suriye ile Filistin, doğudan ve kuzeyden dalga dalga gelen insan salgınına uğramıştır..... Ege kıyısı bir körfezler ve burunlar kargaşalığıdır. Ulu doruklu koca burunlar denize dalar, çıkar, ada olur. Böylece habire dalp çıkan burunlar, mavilerde inciler gibi dizi dizi adalar sıralar. Kıyıyı bulan halk enginin çağırışına dayanamaz, adadan adaya hopluya hopluya, Girit'e gelip, Anadolu'nun ve dünyanın ilk deniz uygarlığı olan Girit uygarlığını yaratır... Doğudan gelen ticarî malların takası, fikir takası' nı da geliştirir. Böylece her göç dalgası ve onunla gelen ticarî alavere, toplum yapısını insansallığa ve uyurlığa götürür. Anadolu'nun işareti olan çift yüzütlü balta'nın (labris'in) bir yanda Babil ve Asur'da, öte yandan da Girit'te bulunması, Girit'in «Minoen» uygarlığının Anadolu'nun bir yavrusu olduğunu ve «Ex Oriente Lux» - ışık doğudan gelir sözünü doğrular (1).

Yazar bunları, bugünkü batı medeniyetinin beşiğinin Helenistan olmadığını, aksine Grek yarımadasına doğudan, Anadolu'dan geldiğini ispatlamak için yazmış. Hakikat de budur ve sembolik ışığın doğudan geldiğinin sayısız örneklerinden biridir.

Uzak doğudan çıkan Kral Yolu Anadolu'da son bulur. Amerika kıt'asını doğudan gelenler keşfetmişlerdir. İlk yazı doğu'dan gelmiş, kimya ilmi, felsefe ve daha başkaları hep doğu'dan çıkmışlardır. Dünyanın ilk esnaf teşekkülü Ahî'lik, ilk standardizasyon hükümleri hep Anadolu'da doğmuştur (2).

«Milletler lâıyk oldukları idareye kavuşurlar» sözünü Montesquieu kendisinden 11 asır önce yaşamış bir Doğu'ludan Hazret-i Muhammed'den alıp dünyaya yaymıştır.

Doğu'dan gelen ışığın beraberinde hep ilim ve irfanı, ilerlemeyi, gelişmeyi, kemali getirdiğine daha nice örnekler verebiliriz. M a d d i manâdaki ışık gibi, m â n a l a r âleminde de ışık hep doğu'dan gelmiştir. Oswald Wirth üstad, esrarlı kavramların gizli öğretiler şeklinde batının inisyatik ekollerinde muhafaza olduğunu ve daima ışığın doğudan geldiğinin kabul edildiğini yazmaktadır (3). Doğu'yu ise, «maddenin tecrit edilme yeri, sübjektif hakikat, akıl'ın dünyası» diye tarif etmektedir (4).

Denebilir ki, doğu'nun da doğusu vardır ve gide gide aynı noktaya varırız. Oysa hadise bu kadar basit ve hafif değildir. Doğu bir m e f h u m 'dur. Orada gidiş bir yerde biter. Oradan daha ötede bir doğu düşünülemez.

Işığı şekil dışı (informel) dünyanın bir görünüşü addetmekle sembol yoluna girmiş oluruz. Sembol yoluna girmekle, sanki bizi ışığın ötesine, yani her türlü şeklin, bütün hislerin ve kavramların ötesine götürebilecek bir yola girmiş gibi oluruz (5).

Sühreverdî :

Genç bir doğu'lu mütefekkir, 800 yıl önce, her ne kadar ışığın doğudan geldiğini söylemiyorsa da, aydınlık bir görüşü, ışıklılık diye tercüme edebileceğimiz «ışrakiye» - illuminisme - akımını değişik bir biçimde (x) başlatıyordu. Bu talihsiz genç, 1191 yılında, henüz 33 yaşında iken, kendisini kiskanınların dinsizlikle suçlamaları yüzünden Selâhaddin-i Eyyûbî'nin emriyle öldürülen Şehabettin Sühreverdî'dir. Işık düşüncesinde tasavvuf ile Eflâtun'un görüşünü birleştirmektedir. Çok geniş ve ağır olan doktrini pek kısa olarak sunmağa çalışacağım (6,7 ve 8).

(*) İlerideki «Neo-Platonizm» paragrafına bakınız.

Sühreverdi, (tıpkı Masonlar gibi) gerçeği aramaktadır ve buna sözcük yorumlayarak değil, düşüncesini yoğunlaştırarak varmaya çalışmaktadır. Ona göre felsefe bir sezgi (İlham, vahiy, hads) işidir. İnsan nefsini eğiterek, yavaş yavaş ve basamak basamak ışığa doğru yükselir. Işığa yaklaştıkça ışığın aydınlığı artar. İnsan bunu bir kere sezdi mi, gittikçe güçlenir. Her basamağın aydınlığı, onu bir üst basamağın aydınlığına çeker Böylelikle « N u r - ü l E n - v a r » adını verdiği Işıklar Işığının başka bir deyimle Tanrı'nın) her anlamı kapsayan büyük aydınlığına ulaşır. Gerçek felsefe, bu sezgi merdivenine tırmanabilmektedir. Felsefe insana, «Âlem-ı mâna»nın (rüya âlemi -9) yolunu göstermekte yardımcı olur. Sühreverdi'nin ışıkçılık nazariyesini işlediği eserinin adı El Heyakül-ün Nur: Işık heykelleri'dir. (Heykel arapçada kalıp, kılık, görünüş anlamına gelir). Kitabında görüşlerini ortaya atarken, geri kafalı softaların şerrinden korunabilmek için açık kapı bırakmama çalışmıştır. Bu yüzden, batını tasavvufun açıkça söylediği şeyi, «vahdet-i vücud»u doğrudan doğruya ifade cesaretini göstermemiştir. Oysa, ona göre ruh ve beden diye bir ayrılık yoktur. Bunlar aynışeydir. Bu c i s i m l e r gibi, beden de yoğun bir k a r a n l ı k t ı r. Bu karanlık ışığa doğru yükseldikçe yoğunluğu erimeye başlar; ışığa yaklaştıkça aydınlanır. Sonunda büsbütün aydınlanır ve ışık âlemine girer.

Sühreverdi her ne kadar Eflâtun ve Zerdüş'te benzer görünmekte ise de, aslında kişiliğine sahiptir ve yer yer onlardan ayrılmaktadır. Karanlıkla ışığı birbirinin k a r ş ı t ı olarak kabul e t m e m e k t e d i r. Ona göre, karanlık ışıktan gelmiştir, ışığa döner.

Işıklar ışığı ise bambaşka bir ışıktır: İnsan ruhu tanrısal ışıklardan biridir. Doğuşu Tanrı'dan olduğu gibi, batışı da Tanrı'yadır.

Ruh, cisim değildir. Tanrı da cisim değildir. Ama, insan ruhunun cisim olmadığından hareketle bu ruhun Tanrı olabileceğini sanmak, sapıklıktır. Zira Tanrı b i r'dir. Eğer Ahmet ile Mehmet'in ruhları «bir» olsaydı, birinin bildiğini ötekini de bilmesi gerekirdi.

Madde, öz olarak karanlıktır. Onu parlatan, ruhlandırın, Işıklar ışığıdır. Oysa bu ruh, o yüce ışığın ışığı değildir. Ortada ruhun ışığı yoktur: Ruh sadece parlamıştır. İnsanda parlayan ışık-ruh ile onu

parlatan ışıklar ışığı-ruh arasında hiç bir ayniyet yoktur. Başka bir ifade ile, parlatan sadece parlatmıştır; kendinden, ışıktan birşey vermemiştir. Maddeler, ışıklar ışığına yaklaştıkça aydınlanırlar, ruhlaşırırlar, yani Gerçeğe ulaşırlar. Kutsal kitaplar da parlatan ışığın «bambaşka» bir ışık olduğunu söylemektedirler. Ama, parlatmanın yanında o «bambaşka» ışığın, kendinin bir parçasını o parlattığına verdiğini yazmaktadırlar. Sühreverdî'nin ifadesiyle, fitil bir ateşle tutuşturulur. Ama fitilli tutuşturmakla o ateşten hiç bir şey eksilmez.

Zerdüşt :

Dünya ışıkla karanlığın, iyilik tanrısı Hürmüz ile kötülük tanrısı Ehrimen savaş alanıdır. Hürmüz göklerde (ışık ülkesinde) Ehrimen yeraltında (karanlık ülkesinde) oturmaktadır. İyilik ve kötülük, güzellik ve çirkinlik gibi, Nûr ile zulmet (ışıkla karanlık) da ezelden beri mücadele halinde dirler. Spekülatif düşüncelerden ziyade müsbet fiillere ağırlık veren Zerdüşt'de, uzun savaşlardan sonra ışık karanlığı mahveder. Bu, aynı zamanda karanlığın temsil ettiği cehaletin de yok edilmesidir.

Zerdüşt'e göre Allah «hudutsuz zaman» dır. Yaradılış onun tecellisidir. O ilk huduttur: Ve ilk «nur-u ziya» dır. Var olan her şey sonsuz bir nûr menbaından doğmuştur. Bu nûr'un öncesi bilinmemektedir. Beş duyumuzla hissedilebilen her şey o nur-u zıyanın muhtelif ve değişik şekillerde tecellisinden ibarettir (8,10 ve 11).

Neo - Platonisme :

Yeni Eflâtunculuk da denen bu düşüncenin temelini atan İskenderiye'li Phylon, ve geliştiren de Platinus'dur. Phylon'a göre kâinat iki ezeli mebde vardır. Allah ve Madde. Allah ilk nur-u ziya'dır: Beşerin ruhu ve kâinat ezeli ve ebedî bir nûr'un (ışığın) tecellisidir. Bunun içindir ki insan, cismi itibariyle ölümlü, ruhu itibariyle ölümsüzdür. (12).

Sühreverdî ve müridleri kendilerine imam olarak Eflâtun'u seçtiklerini belirtmektedirler. Ama, ısrâk felsefesi (M.S. 1150'ler) her ne kadar Platon'dan (M.Ö. 400'ler) ve neo-platonisme'den (M.Ö. 100'ler) faydalanmışsa da ışık mefhumunu maddî ve sembolik mânâda ele alıp ve işleyişleri hem bunlardan hem de bilhassa stoik-

lerin illuminisme'nden (M.Ö. 450'ler) oldukça farklı ve daha olgundur.

Neo-Platonisme'de gözler nur-u ziyanın kapısıdır. Görme, beş duyardan biridir. Beş duyu sayesinde idrâk sahibi oluruz. İdrâk edilen her şeyin ise akıl âleminde bir karşılığı (idea) vardır. Hakikatte var olan bu idea'lardır. Madde ve eşya aynadaki hayale benzer: Görünür ama yoktur; asıl var olan, sureti aynaya akseden idea'dır. İdea'nın cevheri ise Tanrı'dan başka bir şey değildir. (12).

Bu fikir Eflâtun'da «mağara mîti»nde biraz daha farklı işlenmiş, Tanrı için içine katılmamıştır. Sühreverdi'de ise madde neo-platonisme'deki gibi «yok» değil sadece «karanlık»dır. Maddeyi parlatan cevher (ışık) ise, maddeyi aydınlatan ruh'dan farklıdır: aydınlatan ruh, parlatan ışıklar ışığıdır.

Hermetizm :

Alşimistler ve hermetistler tarafından asırlarca kanun olarak kabul edilen Hermes Trismégiste'e atfedilen zümrüt tablosu-table d'emeraude-dünyanın yaratılışını şöyle nakleder: Ortaya ilk çıkan şey Tanrı ışığı oldu (la lumière de la parole de Dieu). O, fiil'e (action); fiil hareket'e (mouvement); hareket de hararete hayat verdi. Jacob Boehm'e göre, ışığın menşei ateştir. Ama ateş acı verir: Oysa ışık sevimlidir, yumuşaktır, berekettir. Işık Aşk'dır çünkü aşk arzusunun Tanrı iradesinden (volonté) çıkması gibi ışık da ateşden çıkmıştır (dégager: kurtulmak?). Hristiyan kilisesinin ilk zamanlarında, vaptiz'e (baptême) illumination: nurlandırma denmekte idi:

Hermetistlerin üstün anlayışı salıklarına ışık içinde gelişmeyi tedris ediyordu: «Sarhoş insanlar, nereye koşuyorsunuz? Cehaletin şarabını içtiniz ve ona tahammül edemiyor, atıveriyorsunuz. Hepingiz yapamasa bile en azından becerebilenler, mutedil olunuz ve kalplerinizin gözlerini açınız. Zira cehalet felâketi bütün dünyayı kaplamakta, bedende hapsolmuş ruhu iğfal edip onu kurtuluş (necat) limanında (cennete) girmekten alıkoymakta. Akıntıya kapılmayınız, becerebiliyorsanız kurtuluş limanına geliniz! Sizi, «karanlıklardan arınmış parlak ışığın parıldadığı; hiç kimsenin sarhoşluğa kapılmadığı herkesin itidal içinde olduğu ve kalplerinin gözlerini işitilmemiş, sözle tarif edilemeyen, gözle görülemeyen ama akıla ve kalbe görünen düşülmek isteyene çevirdiği «Gnoz» un kapılarına götürecek bir rehber arayınız (13).

Dante'de ışık :

Farkında olmadan karanlık ve vahşi bir ormanda kaybolan Dante bu günahkârlar ormanından kurtulmak için çırpınmakta, ormandan kaçarak «insanlara her yerde doğru yolu gösteren» güneşin aydınlattığı bir tepeye çıkmak istemektedir. Dante'ye göre güneş Allah'ın tasvirinden başka bir şey değildir. Bu sebeble de güneşi hep «insanlara her yerde doğru yolu gösteren gezegen» diye anmaktadır. Cehennem, Araf ve Cennet hep «yıldız» kelimesiyle bitmektedir.

Dante ışığı Cehennem'de aramakta, Araf'da aydınlanmaya başlamakta, ışığa Cennet'de kavuşmaktadır .Bu ışık yaklaştıkça büyür ve Allah'a varılınca «gözleri kamaştıran» bir NUR halini alır.

Dünyadan ayrılan Dante 9 adet gök'den sonra Arşılâ'ya varır Ezeli sukûnu içinde hareketsiz ve safi ışıktan ibaret olan Arşılâ Cenab-ı Hak'kın makamıdır.

«Ey ebedi Nur, ki yalnız kendinde mevcutsun, yalnız kendini anlıyorsun, birbirinizi - sen onu o da seni - anladığınız için de kendini seviyor ve kendi kendine gülümsüyorsunuz» (14 ve 15) (x).

Efsaneler-Dinler :

Birçok Ortaasya mit'inde ışık hayat veren ateş veya kadının karnına giren kuvvet olarak anılır. İlâhiyatın en mükemmel vahyi ışıkla icra edilmiştir. İslâm minyatürlerinde ve hristiyan ikonalarında mukaddes bir yüz veya, işaret, ötelerin mevcudiyetini belirten bir ışıkla halka, ya da parlak bir ışıkla çevrilidir. Yazar J. P. Roux, zamanların başlangıcındaki eski insanların erkeğin vücudundan çıkan bir ışığın kadının rahmine girip onu tohumlaması suretiyle çoğaldıklarını anlatan bir Tibet'li keşişden bahsetmektedir. Çin efsaneleri, hükümdar sülalelerinin ilk fertlerinin veya bazı kahramanların harikulâda bir ışığın analarının evini kaplamasından sonra dünyaya geldiklerini anlatır. Hazret-i Muhammed'in

(*) Dante (1265-1321) bu konuda İslâmiyetten ve İslâm mütefekkirlerinden çok etkilenmiştir: Hz. Muhammed de Cenab-ı Hak'ka yaklaştıkça etrafındaki ışık ve şaşaa devamlı artmaktadır. Suhreverdi (1155-1191) de basamakları çıktıkça ışık kuvvetlenmekte, sonunda ışıklar ışığa, Nur-ül Envar'a ulaşmaktadır.

dünyaya gelişi de böyledir. Türk-Moğol efsanelerindeki bozkurt, boz aslan, boz at, parlaklıklarını hep semavi bir ışıktan almış farzolumurlar.

Cengiz Han'a takaddüm eden devirlerde, bekâr olan bir prensesin dünyaya 3 çocuk getirdiği masalı anlatılır ve masalda prenses olayı şöyle izah eder: Her gece çadırın tepe deliğinden giren sarışın, pırl pırl parlayan bir erkek karnımı oğuşturuyordu ve onun aydınlık parlaklığı karnıma giriyordu. Sonra da ayın ve güneşin huzmeleri arasındaki bir sarı köpek gibi sürünerek çıkıyordu. Bu işareti anlayanlar için, bu üç erkek çocuğun gökzincinin oğulları olması aşîkârdır.

Güneşin her akşam ölüp her sabah yeniden doğması gibi, insan da kaderini bu ışığına benzeterek onunla birlikte ümit, hayatın devamlılığına ve kudretine güven kazanmaktadır. Ulvî (suprême) dünya ile insanın dünyası arasında öz'de bir akrabalık hüküm sürer. Gökyüzünün ışığı; beşer'in kurtuluşu, necatı, cennete gidişidir. Eski Mısırlıların kefenlerinin üzerine güneşi sembolize eden bir muska dikmeleri bu sebeptendir.

Meryem'in ruh-ül kudüs'ü temsil eden güvercin tarafından ziyaret edilmesi, Hristiyan geleneğinde ışığın ifadesi olarak kabul edilmektedir. Ancak ışık her zaman tohumlayan erkek değildir; bazen de erkeğin tohumladığı dişi olmaktadır. Oğuzname'nin şu bölümüne göz atalım. Bir gün Oğuz Han Gök Tanrıya yakarırken gökten mavi bir ışık düştü. Bu ışık güneşten ve aydan daha parlaktı. Oğuz Han yaklaştı ve bu ışığın ortasında çok güzel bir kızın bulunduğunu gördü. Onu sevdi ve aldı, ondan 3 oğlu oldu. Birincisine güneş, ikincisine ay, üçüncüsüne yıldız adını verdiler (5).

İlâhî ışık (lumiére divine) veya ruhsal ışık lumiére spirituelle) tabirlerinde doğunun zengin sembolizması mevcuttur. Işık bilgidir (Connaissance). Bu çift anlam, Çin'de güneşin ve ayın ışığı, İslâm'da En-Nûr (ışık) ve El-Rûh (esprit) olarak tezahür eder. Eckhart üstad «toprak karanlığı, gök de ışığı ifade eder» diyor. İsmailîlerde de bu çift anlamı buluyoruz: «esprî ve beden» - «ışık ve karanlık» aynıkişi de bir arada mevcuttur.

Eski Ahid (ancien testament) bir güneş veya ay-tanrıyı kesinlikle reddetmesiyle devrinin diğer dinlerinden ayrılır. Işık daima, bizzat kendisi ışık olan Tanrı tarafından verilen hayatı, necatı, saadeti

remzeder. Tanrının kanunu ve sözü insanların yolunda ışıktır. İslâm inanışında ışık herşeyden önce uluhiyetin, Tanrının sembolüdür: Bu ışık Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade ediliyor. Allah göklerin ve yerlerin ışığıdır. Onun ışığı duvara oyulan ve içinde lâmba bulunan kovukdan çıkan ışık gibidir. Lâmba bir cam içindedir ve bu cam parlak bir yıldız gibidir. Ne şarkdan ne de garpdan olan (ne ona, ne buna ait olan) mukaddes bir ağacın, zeytinin yağı ile yakılmıştır, bu yağ yakılmıştır. Ve araya konmasa bile ışığı parlamaktadır. Bu ışık üzerine ışıktır (lumiére sur lumiére). Allah KENDİ İSTEDİKLERİNİ ışığa doğru götürür. Allah insanlara remizler (parabole) teklif eder. Çünkü Allah her şeyi bilir. (Buradaki lâmba bizzat Hz. Muhammed olarak da tefsir edilmektedir.).

Bu süre bütün İslâm mütefekkirleri tarafından etid ve tefsir edilmiştir. «Mirsadılabâd» adlı sofî eserinde bu süre şöyle tefsir edilmektedir: İnsanın kalbi vücudun içindeki camdan bir lâmbaya benzer ve kalbin içinde bir lâmba (yani ruh'un-esprit'nin) ışığı ile aydınlanmış en gizli bilinç bulunur. Camdan yansıyan ışık, kovuğun içindeki havayı aydınlatır. Bu hava şehvani kudreti, onu delip pencerele gelen huzmeler ise beş duyuyu remzeder. Peş peşe gelen huzmelerle, Tanrının ışığı insan ruhunun en aşağılık ve en yüksek hassalarının üzerine güzellik ve safiyeti yayar. «Işık üzerine Işık»ın anlamı işte budur.

Gazalî'nin «ışıkların kovuğu» adlı eserinin ilk kısmı bu temel ışığın tahliline tahsis edilmiştir. Allah, bütün diğer ışıkların O'ndan indiği yegâne ışık'tır. Aynen fizik ışığın kâinata dağılışı gibi: Güneşden gelen ışığı yansıtan ayın ışığı pencereden odaya girip duvardaki aynaya vurur ve o da ışığı yere düşüren karşı duvara aksettirir (5 ve 7)

Nihayet şunu da hatırlamak gerekir: Tevrat'da Allah'ın önce (birinci günde) gökleri ve yeri yarattığı ve arkasından İŞIK'ı oldurduğu yazılıdır. (16 ve 17). Daha da ileri gidelim: Tanrı Işığı yaratmıştır, demek ki ilk Mason, Tanrının kendisidir. (18).

Hakikat Işığı : Masonluk

«Işık deyimi doğuda ve batıda, dinî ve mistik anlamda, ilâhî yahut da evrensel bilgi ile bu bilgiyi veren i nitelenek

için kullanılır. Başka bir deyimle ışık, ilâhî değildir. İslâm tarikatlarında derviş «nûr» (ışık) dur. Masonlukda da nûr-ışık, bilgi'dir. (19).

Güneş ilk ışıklarını doğu'dan yaydığı gibi, Üstad-ı Muhterem de Locasını açmak, Kardeşlerine Hür Masonluğu öğretmek ve onları bu yolda çalıştırmak için doğuda yer alır. Doğudan yükselen ve etki alanında kalan her şeyi aydınlatan muhteşem güneşi düşünelim. İşte Üstad-ı Muhterem de, tıpkı güneş gibi, Kardeşlerine Masonik bilgi ve eğitim ışığını doğudan tutacaktır.

Özelliklerinden biri de öğrettiklerini sembollerle ifade etmek olan Masonluk, HAKİKAT IŞIĞI'nın güneş gibi doğudan geldiğini ve bu sebeble Locanın doğuya dönük olduğunu ifade ediyor.

Görülüyor ki doğu ile ışığın Masonlukda da önemli bir yeri vardır ve Masonik ışık da doğu'dan gelmektedir. Işık Masonik literatürde en çok işlenmiş sembollerden biridir. Bir tekâmülün tamamlayıcı veya münavebeli (alternate) değerlerini sembolize etmek için karanlıkla alâkalandırılmıştır. Şöyle ki: İnsan hayatında daima karanlık bir devreden sonra ışıklı, saf, canlı, bir devre gelmiştir. (x). Başlıca güneşin doğudan doğuşu ve batıdan batışı olan bu ikilemin (dualité) başka izahları da vardır : EX ORIENTE LUX. Doğuya yolculuklar ışığın aranmasıdır. Yolunu bulma, batının vücuda ve doğunun evrensel ruha; batının exoterizm ve hakikata, doğunun ezoterizm ve spiritüel bilime; batının maddeye ve doğunun şekle izaf edildiği sofizme has bir semboldür (5).

Doğu ışığın kaynağıdır. Çin'de ilkbahara, silkelenip açılmaya tekabül eder. Batı ise sonbahara, buluta, durgun suya, bataklığa, maddenin kayıtsız görüntüşüne... (5).

Karanlıklardan çıkış sembolizması bütün inisiyasyon ritüellerinde ve ölümle ilgili mitolojide mevcuttur. Aynı şey bitkisel drama'da da görülür: Tohum, yeni bir nebatın, nevzat'ın (neophyte) doğması için karanlıklara gömülmektedir. Bolluk ve kıtlık yılları, karanlık gece ile aydınlık gün gibi, birbirlerini takip edeceklerdir (5).

Maddi hayatta, harici âlemde ışık enerjidir, hayatın kaynağıdır. Sembolik âlemde ise enerji (dolayısı ile ışık) Allah'dır. Hazret-i

(*) Siyah-beyaz yer döşemesi sembolizması.

Yahya nur ve ziyaya şahadet etmek için yeryüzüne geldi. O nur ise dünyaya gelerek her insana hakiki iç aydınlığını veren akı idi. (20).

Bütün Masonlar Masonik âleme gözlerini Üstad-ı Muhterem'in bulunduğu Doğu'dan gelen nur'la kavuşarak açmışlardır. Eğer bu nur'a bir kutup göstereceksek, bu kutup «tam öğle vaktidir. O öğle vakti ki, sembolik anlamda hareketsiz an'dır (instant immobile). İlahî ilhamın, vahy'in en müessir saatidir. Allah ile yüzyüze gelmenin kuvvetli ışığıdır. Bu ışık idrâk'in şekil değiştirmesidir. (5): Neticede, inişyasyon Nur'a kavuşmak (illumination) dur.

Dileyelim ki, Evrenin Ulu Mimarı bizleri Doğu'dan gelen Nur'undan mahrum etmesin, o Nur kalblerimizi her zaman Kardeş sevgisiyle parlatsın, ısıtsın.

BİBLİYOGRAFYA :

- 1 — Halikarnas Balıkcısı (Cevat Şakir Kabaağaçlı). Anadolu'nun sesi, BİTİ Yayinevi, 1982.
- 2 — Mithat Gürata. Unutulan Adetlerimiz ve Loncalar, Ankara, 1975.
- 3 — Oswald Wirth. La Franc Maçonneria Rendue Intelligible a Ses Adeptes. Le Maître. 1962, baskısı.
- 4 — Oswald Wirth. Aynı eser, L'Apprenti, 1962.
- 5 — Dictionnaire des Symboles. (Lumière ve Orient - Occident).
- 6 — İslâm Ansiklopedisi, (Siühreverdi)
- 7 — İslâm Ansiklopedisi' (Nûr).
- 8 — Orhan Hançerlioğlu. Düşünce Tarihi, Remzi Kitabevi, 1977.
- 9 — Ferit Devellioğlu. Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Alem). 1984.
- 10 — Veli Necdet Sünkıtay. Zerdüşt ve Doktrinleri. Türk Mason Dergisi sayı 19 (1955), 27-28 (1957) ve 30 (1958).
- 11 — Türk Ansiklopedisi.
- 12 — Veli Necdet Sünkıtay. Yeni Eflâtuniyye-Neo Platonisme, Türk Mason Dergisi, Sayı 13 ve 14 (1954).
- 13 — Henri Durville. La Science Secrète. (Hermes Trismegiste). 1926.

- 14 — Dante Alighieri, İlahî Komedya. Millî Eğitim Bakanlığı yayımları. Feridun Timur tercümesi, 1955.
- 15 — Sahir Erman, Dante ve İlahî Komedyanın Ezoterik Yorumu. Yenilik Basımevi, 1977.
- 16 — Tevrat, Tekvin bölümü.
- 17 — Faruk Erengül, Evrenin ve İnsanın Yaradılışı Hakkında Bilimsel Gerçekler ve Kutsal Kitaplar Arasındaki Görünen Çelişkiler Bağdaştırılabilir mi? Mimar Sinan Dergisi. Sayı 38 ve 39 (1981)
- 18 — Paul Naudon, Tarihte ve Günümüzde Masonluk, Varlık Yayınları: 1968:
- 19 — Orhan Hançerlioğlu, İslâm inançları Sözlüğü, (Işık), Remzi Kitabevi, 1984.
- 20 — Yuhanna İncili, I.

Alev Saçan Yıldız ve « G » Harfi

Ergun ÖNEN

Masonik çalışmalarda Loca evreni temsil eder. Yeryüzünde yaşayan tüm insanlar için olduğu kadar, Loca denilen bu masonik âlemde çalışan inanmış kişiler için de evrenin hakimi, ya da, birer parçası olan Ulu Mimar, Güneş, Ay ve Yıldızlar ilâhî ve geometrik gerçekleri oluştururlar. Bu ilâhî ve geometrik gerçekler Loca çalışmalarında Doğuyu süslerler. Üstadı Muhteremin sağ üst tarafında yer alan güneş ateşi ve yakınındaki üçgen içindeki ilâhî göz Evrenin Ulu Mimarı; yine Üstadı Muhteremin sol tarafında üstte bulunan ay suyu ve bunun iç tarafında yer alan G harfli yıldız ise genelde evre-

nin geometrik düzenini sembolize eder.

Doğuyu süsleyen bu sembollerden ilk üçü, güneş, ilâhî göz ve ay 1. Derece çalışmalarında Çıracık Tablosunda görülür. G harfli yıldız ise 2. Derece Çalışmalarının bir semboldür ve Kalfa Tablosunda yer alır. İkinci Derecenin bir semboldü olduğu içindir ki, G harfli yıldız 1. Derece çalışmalarında parlamaz; ancak 2. Derecede çalışmaya geçilmesiyedir ki bu yıldız ışık saçmaya başlar. Nitekim çıraklığı süresince bu yıldız bilmeyen mason kardeşlerimize, bu kutsal yıldız ilk ışıklarını daha kalfalığa geçiş töreni sıra-

sında göndermeye başlar ve Üstadı Muhterem Kalfalığa yükselmekte olan kardeşlerimize «Şu anda karşınızdaki kalfalığın yüce bir sembolü olan altın yıldız parlamaktadır. Bu yıldız, dış âlemin karanlıkları ortasında yeniden doğup çevresine ışık veren insanı gösterir. Ortasındaki G harfi, Masonun kalbinde yatan ilâhi prensiptir.....» der ve kısaca bunların anlamlarını açıklar.

Görüldüğü gibi, Ritüellerimizde bu yıldızdan «Altın yıldız» diye söz edilmektedir. «Altın yıldız» sözcüğünün yanı sıra bu yıldız, «parlayan yıldız», «ışıklı yıldız» ya da sadece «yıldız» sözcükleriyle de anılmaktadır. Ancak belirtmek gerekir ki, bu kavramlardan hiçbirisi G harfli yıldızın sembolize ettiği derin anlamları ifade etmek için yeterli olmamaktadır. Bu yıldız, şu anda Doğu da ya da Çalışma Tablomuzda gördüğümüz gibi alelade, yani düz hatlarla resmedilen, düz çizgilerden oluşan statik bir parlaklık görünümünde değildir. Aksine bazı eski dini tasvirler ve masonik çalışma tablolarında görüldüğü gibi, bu yıldız bir dinamizm sembolüdür; çevresine düz, kıvrıntılı ya da helezoni ışık, hattâ alevler saçmaktadır. Bu nedenle bu yıl-

dızdan kavram ve sembol olarak «Işık saçan yıldız» ya da «Alev saçan yıldız» olarak sözetmek uygun ve doğru olur. Nitekim yabancı dillerde bu yıldız ışık veya alev saçan yıldız anlamında olmak üzere «Blazing star» (İng.), «Flammender Stern» (Alm.), «Etoile flamboyante» (Fr.) kelimeleriyle ifade edilmektedir.

Işık saçan yıldız beş uçludur. Bununla beraber masonik literatürde bu yıldız bazen altı uçlu olarak da kabul ve ifade edilmektedir:

Hexagramm (x) (ya da Davud Yıldızı) tabir edilen altı uçlu yıldız, içiçe geçmiş iki eşkenar üçgenden oluşur. Bu üçgenlerden birinin tabanı üstte, diğerininki altta olup, üçgenlerin sivri uçları bu tabanlardan dışarıya çıkmış olarak yukarı ve aşağı bakarlar. Şekil bu suretle tamamlanmış olup, ortada oluşan altıgen ve çevresindeki 6 küçük eşkenar üçgen altı uçlu yıldız (Hexagramm)ı ortaya çıkarır.

Hexagramm çok eski bir büyü alâmeti olup, bunun Taş Devrinde dahi bilinmekte ve kullanılmakta olduğu iddia

(*) Hex «Yunanca'da altı», Gramma «harf» demektir.

edilmektedir. Çok eski devirlerde Hexagramm'in döşeme üzerinde sınırlı bir bölmeeye resmedilmesi suretiyle kötü ruhların uzaklaştırılacağına, buna karşılık arzulanan ilâhî gücün cezbedilerek alikonulabileceğine inanılıyordu. Öte yandan Hexagramm bilindiği gibi, Musevî Aleminin dini ve kutsal sembolüdür. Altı uçlu bu yıldız tasviri ayrıca Hazreti Süleyman'ın mührü olarak da anılır. Efsaneye göre, Hazreti Süleyman'a, yüzüğüne kazılan bu işaret sayesinde ruhlar âlemine hükmetmek gücü bahşedilmiştir. Hexagramm eski devirlerde bilimsel açıdan da ilgi uyandırmış olup, Alchimie (Ortaçağ kimyası) Kabbala (mistik musevî gizli bilim ve yazıları) ve Astroloji (yıldız bilim) alanlarında sihirli bir sembol olarak kabul edilmiştir. Alchimie alanında Hexagramm ateş ve suyun birleşmesinden doğan kaosu sembolize eder. Hexagramm'in masonik aleme intikalî de muhtemelen Alchimist Dönemde olmuş ve bu işaret loca mühtirleri ve benzeri edevat üzerinde görülmeeye başlanmıştır. Son olarak Hexagramm üzerinde geometrik değerlendirmeler de yapılmış olup, bir altıgenin bir koni kesiti içinde çizilmesiyle

üç çiftin kesit noktalarının karşıt yönlerden gelen bir çizgi üzerinde olacağı iddia edilmiştir ki buna «Pascal Çizgisi» denir.

Acaba bütün bu veriler ışığında Hexagramm'in yani Altı Köşeli Yıldızın masonik felsefedeki önemi ve sembol anlam ve değeri nedir? Yukarıya ve aşağıya bakan iki sivri uçuyla Hexagramm'in masonik âlemde tabiattaki karşıt çiftleri tasvir ettiği kabul olunur. Yani Gökyüzü ve Yeryüzü, Yükseklik ve Alçaklık, Dağ ve Vadi, Işık ve Karanlık, Ateş ve Su, Hayat ve Ölümlük ve benzeri gibi. Böylece bu tasvir tüm kâinatın bir sembolü olarak da mütalâa edilebilecektir. Ancak Hexagramm'in bunun dışında insan yönünden de Beden ve Ruh, His ve Mantık, Şuur içi ve şuur dışı gibi tezatların da ifadesi olduğu, hatta bunun da ötesinde mühtir insan ile toplum, insan ile doğa, insan ile Tanrı arasındaki karşıt değerleri simgelediği söylenmiştir. Ne var ki iç içe giren bu iki üçgenin ortak bir geçiş alanı olduğu, bunların birlikte tam ortada bir altıgen oluşturdukları da bir gerçek olup, bu görmezlikten gelinemez ki, bu da bu iki üçgen arasında ortaya çıkan her yeni gerilimden, her

zıtlıktan yeni bir uzlaşmanın doğabileceğini gösterir. Bu uzlaşma ile sağlanacak ahenk, erişilmek için ebediyen çaba gösterilecek bir idealdir. İşte Hexagramm bu ideyi sembolize eder. Bu nedendir ki Hexagramm eski Alman Büyük Locası «Zur Sonne»nin ritüelinde insan mantığının, akılcı düşüncenin ve gerçeği arayan ve idrak eden zekânın sembolü olarak tanımlanmıştır.

Işık saçan yıldız konusunda Hexagramm yani altı uçlu yıldız açısından verdiğimiz bu bilgilerden sonra, şimdi de beş uçlu yıldız yönünden bazı açıklamalar yapacağız. Çünkü daha önce de değinmiş olduğumuz gibi, ışık saçan yıldız altı uçlu değil genellikle kabul edildiği üzere devamlı kırık bir çizgiden oluşan bir figür, çapraz üçgenden ortaya çıkan bir şekildir. Kısaca, bildiğimiz ve şu anda Loca'da da gördüğümüz gibi klâsik yıldız modelidir.

Beş uçlu yıldız **P e n t a g r a m m (x)** ya da **P e n t a l p h a (x)** tabir edilir. Pentalphanın Asur, Mısır ve Kelt

(*) «Pente» «Yunanca» «beş» demektir. «Alpha» Yunan alfabesinin ilk harfidir. Keza «gramma» Yunanca «harf» anlamı taşır.

medeniyetlerinde bulunduğu ve kullanıldığı yapılan arkeolojik çalışmalar sonucu tespit edilmiştir. Bu yıldız, Eski Mısır'da mevsimlerin nedeni, çalışmanın imajı, keza Güneşin ve İris'in oğlunun sembolü olmuştur. Eski Mısırlılar Tanrılarından biri olarak Köpek Yıldızı'na (Doğstar'a) tapıyorlardı. Bu yıldız her yıl Nil Vadisi sular altında kalmadan önce salyangoz biçiminde (helezo ni) görüntürmüştü. İhtiyatlı bir kişi yıldız bu görüntümü aldığı anda kendisini korumak için gereken önlemleri alır ve komşularını yaklaşan tehlikeye karşı uyarırmış. Bu yıldız bu tür tehlikeleri haber verdiği için **b a s i r e t s e m b o l ü** olarak tanınırmış. Nitekim 18 inci Yüzyıla ait masonik ritüellerde ışık saçan yıldız basiret ve diğer iyi meziyetlerin sembolü olarak kabul edilmiş ve bazı yazarlar bunu günümüze kadar ısrarlı bir şekilde vurgulamışlardır.

Kendisine izafe edilen sihirli doğa üstü güç nedeniyle Pentalpha geçmiş yüzyıllarda kötü ruhları kovmak, hastalıkları ve talihsizlikleri bertaraf etmek için bir talisman olarak kabul edilmiştir. Pentalphaya olan bu inanç asırlar boyunca geçerliliğini korumuş ve Avrupa Tarihinde meselâ

Almanya'da büyüleri ve tüm kötülükleri şehirler ve kasabalardan uzak tutan bir alamet olarak görülmüştür. Bu yıldız aynı anlamda olmak üzere keza İskoç dini törenlerinde de rastlanmıştır.

William Preston isimli yazar Pentalphayı Locanın bir süsü olarak tanımladıktan sonra, bu yıldızın saçtığı ışığı Tanrının Nuru'nun bir inikâs olarak yorumlar Preston devamla «Sina Dağında Tanrı tarafından Musa Peygambere 10 Emir bildirilirken, onun gözlerini kamaştıran ve bakamadığı kuvetli ilâhî ışık bu yıldızda yansımıştır. Tanrı nurunu bu yolla yeryüzüne saçarken, kim ve nerede olursa olsun tüm insanlar takdis etmiştir. Böylece bu yıldız Tanrı'nın varlığının bir sembolü olarak işlev vermiş ve Tanrı bizlere bu suretle varlığının bizim içimizde olduğunu hatırlatmıştır» der. Nitekim Mackey de ışık saçan yıldızın Tanrı'nın bir sembolü olduğunu ifade etmektedir.

İster Ölümsüz Tanrı, ister Batlamyus Yıldızı ister basiret, ister Hür Masonluk ya da Güzellik olsun, yani ışık saçan yıldız hangi anlam verilirse verilsin, bunların hepsi de bu yıldızın gerçeğin ve ışığın kay-

nağı olduğu ortak noktasında birleşiyorlar.

Öte yandan Pentalpha'nın geometrik özellikleri de insan oğlunu uzun uzun meşgul etmiştir. Yunanlılara ve Phisagoristlere göre, ışık saçan yıldız, Evrenin Ulu Mimarı'nın her zaman geometriyle vermek istediği fikirlerin özel bir tezahürüdür. Gerçi gök cismi olan ışık saçan yıldız ve geometrik şekil olarak pentalpha cisim olarak ayrı şeylerdir; fakat anlam olarak ikisi de bir ve aynı şeydir. Şöyle ki:

Pentalpha demek beş «Alpha» veya beş tane «A» demektir ki, bu «A»lar şekil çizildiği zaman beş değişik pozisyonda görülür. Alpha Yunan Alfabe-sinde ilk harftir, dolayısıyla herşeyin kaynağı olan Tanrının ilk vasfı olarak kabul edilir.

Pentalpha'daki beş sivri uçtan her biri çevresine çizilen görünmez bir daireye temas eder. Bu daire Kâinatın sembolüdür. Daire içindeki yıldız hangi pozisyonda durursa dursun, daireyle oluşturduğu bütün değişmez. Daire içindeki beş köşe, beş uç insanlığın ilk beş ırkı olarak kabul edilir. Bu beş köşeyi birleştiren çizgiler de bu ırklar arasındaki ilişkiye delâlet eder. Köşe-

leri birleştiren beş çizgi çok uyumlu ve eşit olduğunda düzgün bir beşgen (bir pentagon) meydana getirir. Bu beşgen insan topluluklarının ilâhî düzenleme sonunda ortaya çıkan kusursuz bir imitasyonunu sembolize eder.

Geometrik perspektiften bakıldığında, phisagoristlerin sayıları mistik özelliğine çok büyük bir ilgi duydukları görülmüştür. Bunlar, uygun şekilde yerleştirilip birleştirilmeye sayıların insan hayatını etkileyebileceğini kabul etmişlerdir. «5» sayısı Phisagoristler için çok önemlidir; çünkü «5», ilk gerçek çift ve tek sayının birleşmesinden oluşmaktadır. «5» sayısının kötü ruhları kontrol etme gücü vardır. Bu nedenden dolayı, Pentalpha sihirli bir güçle teçhiz edilmiştir ve bu güç halkı kazadan ve hastalıklardan korumaktadır. Masonlukta ışık saçan yıldız ayrıca altın sayısının modelidir. Altın sayı veya altın oranıya göre, en küçüğün en büyüğe oranı, en büyüğün bütüne oranı gibidir. 1.618 altın sayının değeri (fi) dir. 0.618 bunun tersi, yani 1/fi dir. Şimdi bir daire çizildikten sonra daire çevresi üzerinde herhangi bir A noktası alınır. Bu A noktası ile dairenin merkezi arasındaki uzaklığın (ya-

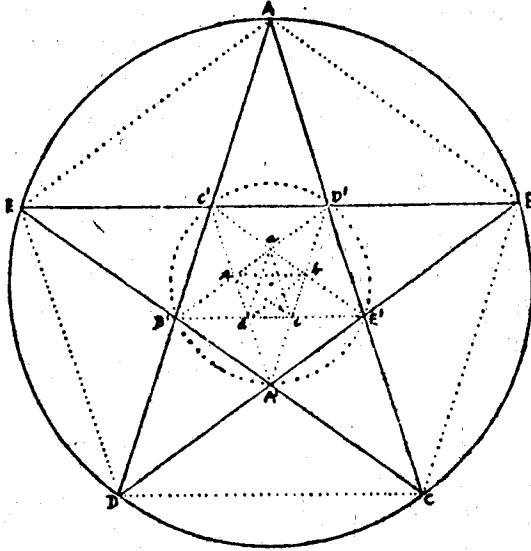
ni yarıçapın) 0.618'lik bölümü ölçülüp bu mesafe ile daire üzerinde B ve aynı şekilde C,D ve E noktaları tespit edilir. Daha sonra A noktasından başlayarak sırasıyla C,E,B,D ve A noktalarının arası birleştirilmek suretiyle Pentalpha ortaya çıkar.

Işık saçan yıldızın en önemli özelliği sürekli olarak çoğalmasında, üremesinde görülmüştür. Şöyle ki, A B C D E pentalphası çizildikten sonra bu daire kendi içinde (fakat ters konumunda) A,B,C,D,E Pentalphasını üretir ve bu işlem teorik olarak sonsuza kadar devam eder. Burada karşımıza Evrenin Ulu Mimarı'nın yaratıcı gücü ile belirlediği geometrik bir realite ortaya çıkar ve bu realite spekülâtif masonların kardeşlik mabedi kurmak çabalarının ne kadar anlamlı ve bunun sonsuza kadar gerekli olduğunu ifade eder.

Pentalphadan doğan diğer ilginç bir görüntü de, Pentalphanın sivri uçlarını birleştiren çizgilerin kesişmesinden üç büyük üçgenin oluşmasında görülmüştür. Bunlar AB'C, BA'E ve DE'A üçgenleridir. Buna «Phisagor'un üçyüz üçgenleri» de denir ve bu üçgenler bazı masonik ritüellerde belirtildiği üzere Hazreti Süleyman'ın Mabedinin inşasında emeği

geçen üç büyük üstadı sembolize eder. Bu üç üçgen ayrıca

Hür Masonluğun üç temel ilkesini de simgeler.

Masonluğun eski dönemlerinde ışık saçan yıldızdan söz edilmekteydi. 1723 Anderson Nizamnamesinden sonra, hür masonluk alemi yeni sembollerin tanıtılmasına başlanmış ve bu semboller arasında ışık saçan yıldız Locaya ait bir süs eşyası, bir teferruat olarak kabul edilmiş ve güzelliği sembolize etmiştir. Daha sonra Locanın ortasında döşemeye yerleştirilen ışık saçan yıldız yavaş yavaş ilahî ihtişamı simgeler olmuştur. 1813 yılında İngiltere'nin iki büyük Locasının birleşmesi sırasında «The Blazing star» ya da «Glory in the centre» olarak adlandırılan ışık saçan yıldız hakkında şu bilgiler verilmiş-

tir.: «Işık saçan yıldız, bize dünyayı ışınlarıyla aydınlatan ve yeryüzündeki herşeye ışık ve hayat vermek suretiyle insanlığa bereket ve rahmet bahşeden güneşi anımsatır.» Ancak ışık saçan yıldız, yüksek dereceler de dahil olmak üzere, muhtelif masonik sistemlerde değişik biçimde değerlendirilmektedir. Nitakim İngiltere'de ve Amerika'da bu Birinci Derecenin, Almanya'da ve keza Türkiye'de ise ikinci Derece'nin bir sembolüdür. Bunun ötesinde ışık saçan yıldız masonik literatürde daha başka sembolik değerler de ifade edilmiştir. Yıldızın yukarıya bakan sivri ucunun Tanrı'nın yanısıra iyiyi, düze-

ni sembolize ettiği de öne sürülmüştür. Keza ışık saçan yıldızın insan bedenini tasvir ettiği de ifade edilmiştir; şöyle ki, mabette başı yıldızın yukarı bakan sivri ucuna gelecek şekilde sırtüstü yatan bir insan farzolunsa, kolları ve bacakları yıldızın diğer uçlarına tekabül edecektir.

Hattâ bu insan bedeninde başın üstadı muhterem, kolların hatip ve sekreter, bacakların ise I. ve II. Nazırlar olduğu söylenmiştir ki, bunu ışık saçan yıldızdan bir mikro kâinat modeli yaratılmak istenmişti. Görülüyor ki, ışık saçan yıldızın sembolize ettiği değerler olarak gerek harici dünyada, gerekse masonik alemde çeşitli görüş ve teoriler ileri sürülmüştür. Tüm bu söylenenlerden bir sentez yaratmak istenirse, ışık saçan yıldızın ilâhi nurun, evrenselliğin, geometrik düzenin, zekânın, ilmin, iyinin ve basiretin bir sembolü olduğu sonucuna ulaşmak mümkün olacaktır.

∴

Işık saçan yıldız hakkındaki bu açıklamalarımızdan sonra şimdi de bu yıldızın ortasına yerleştirilmiş olan G harfinin anlamı ve masonlukta ki önemi üzerinde durmak istiyoruz:

İtiraf etmek gerekir ki, ma-

sonluğun çok önemli sembollerinden biri haline gelmiş, hattâ masonluğun rozeti olarak kullanılmak suretiyle mesleğimizi simgeleyebilme değerine dahi erişmiş olan G harfi bugün halâ bir masonik muamma olma durumunu muhafaza etmektedir. G harfinin masonik aleme nasıl girdiği ve niçin ışık saçan yıldız ortasında yer aldığı bilinmemektedir. G harfinin masonlukta bir sembol olarak kullanılması fazla eski değildir. Ortaçağ masonlarının ritüellerinde bu sembole raslanmaz. G harfi, masonlukta ilk olarak Samuel Prichard'ın 1730'da yayınlanan Mason Ritüelinde kullanılmıştır.

Eski Locaların basılı plânlarında G harfinin Locanın ortasında döşemenin üzerinde bulunduğu görülmüştür. 1850 yıllarından sonra G harfinin döşeme-deki karolajın ortasında yer aldığı, hattâ yakalara takılan pergelin içine yerleştirildiği görülmüştür. Demek ki G harfinin Doğuda ışık saçan yıldızın ortasına geçişi daha sonraki dönemlerde gerçekleşmiştir. Bununla beraber özellikle Amerika'da G harfine sadece ışık saçan yıldızın içinde değil, üst üste konulmuş gönye ve pergelin kolları arasında da raslanmaktadır.

Masonik literatürde G harfinin hangi anlamına geldiği konusunda değişik görüşler ortaya atılmış çeşitli tahminler yapılmıştır. Nitekim «God» (Tanrı), «Geometry» (Geometri), «Gloria» (Tanrı'nın şanı, ihtişamı), «Genie» (deha), «Generation» (nesil, üreme), «Gnosis» (dini tefekkür, felsefi olgunluk,) «Geology» (Jeoloji), «Geography» (Coğrafya) «Gravitation» (yerçekimi), «Genetik» (Jenetik,) «Generis» (yaradılış), «Grandeur» (yücelik kelimelerinin G harfinin sembolize ettiği kavram olduğu ileri sürülmüş ve savunulmuştur.

İnsan muhayyalesinin hiçbir ölçü tanımayacak derecede geniş olduğu hepimizin malumudur. Bu nedenle az çok uygun bir yönümlü, anlamını göyerek bazı yabancı sözlüklerin neredeyse G ile başlayan tüm kelimelerini masonik G nin sembolize ettiğini kavram olarak savunmaya kalkışmak gayriciddi bir çaba, bir özentî olmaktan öteye geçemez. Görüşümüze göre, meselâ bir Geography, bir Geology'ya da bir ölçüde bir Gravitation veya Genetik sözcükleri masonlar arasında fazla değer ifade etmese gerektir. Bu düşünceyle biz, bazı G Kavramları üzerinde kısaca durduktan sonra,

özellikle God (Tanrı) ve Geometry kavramlarının masonluktaki sembol anlam ve önemini belirtmeye çalışacağız.

Generation (nesil) konusunda, masonluğun eskiden olduğu gibi cansız materyallerle uğraşmadığı, locanın yaşayan taşlarla inşa edildiği, bunun da bize canlı varlıkların bir çekirdekten nasıl üreyip geliştiklerini gösterdiği söylenmektedir. Generasyona ait olan her hususun hayata değer veren dinler sayesinde öncelik kazandığı ve kutsal add edildiği, masonluğun da hayata kutsal şekilde başlayarak hayatın oluşumunu, yeni generasyona ait sembolleri muhafaza ettiği ve generasyon idesinin bir yandan insanlara dünyada ortak mutluluklar hazırladığı, öte yandan da onları gelecekteki bir hayata hazırlamak için engel teşkil etmediği ileri sürülmektedir.

Generis (Yaradılış) fikri, dünyanın oluşumu ile sıkı bir mantıki ilişki içindedir. Bundan hareketle çağımız tabii bilimcileri, geometrinin bile pekâla yaratıcı bir Tanrı idesi ile bağlantılı biçimde değerlendirilebileceğini, kaldı ki uzaydaki matematiğe ilişkin veriler, Ulu Yaradan'ın aynı zamanda fevkalâde büyük bir matematik düşüncü olduğu-

nun kanıtı olduğunu ifade etmektedirler.

Génie (deha) kavramı için, Büyük Eserin gerçek bir işçisi olabilmek amacıyla her masonun zekâya ve ahlâka ilişkin yönlerinin masonluk ruhu ve icapları ile ahenk içinde olması gerekeceği, masonun yapacağı işlerde çoğu kez kendi kendini aşmak durumunda olacağı, bunun için de ilhama ihtiyaç duyacağı, tüm bunlar dikkate alındığında masonun Génie'ye ulaşabilmek için sürekli gayret göstermesi icabedeceği şeklinde açıklamalar yapılmıştır.

Öte yandan Gnesis (felsefi olgunluk) konusunda, sembollerin ardında gizlenen düşünce düzeyine erişebilmek için, her masonun kendi iç dünyasını geliştirmesi gerektiği; Gravitation (yerçekim) konusunda da, dünyaya fizikî bakımdan hükmeden cazibe kuvvetinin moral açıdan da birleştirici bir kuvvetin sembolü olduğu, böyle bir birleştirici güç olmazsa masonik yapının yaşayan elemanlarının çözülmeye mahkum olacağı fikri ileri sürülmüştür.

Ancak kanaatımızca G harfinin ardında gizlenen gerçek anlam az önce sözü edilenlerden çok God (Tanrı) ve Geo-

metry kavramları olsa yerektir. Nitekim 2. Derece Ritüelinde de Üstadı Muhterem kalifa adaylarına, G harfine çeşitli masonik sistemlerde başka başka anlamlar verildiğini söyledikten sonra, devamla G'nin Tanrı'nın şanı karşılığı olarak «Gloria»nın, ya da her şeklin ve her değişikliğin bir kanunu olduğunu gösteren «Geometri»nin ilk harfi olduğunu vurgular. Keza Fransız Masonluğunda da üstadı muhterem yeni kabul edilen adaya, ışık saçan yıldızın ortasındaki G'nin Tanrı ve yaratılış faktörlerinden kaynaklanan üremenin felsefi işareti olduğunu söyler. Yine eski bir Fransız ritüelinde G harfi, Tanrı için «ihtişam», üstadı muhterem için «yücelik» ve kardeşler için «Geometri» olarak tavsif edildikten sonra, üstadı muhteremin «Peki G'nin başka bir anlamı yok mudur?» sorusu üzerine, «Evet vardır; G, sizden daha büyük olan bir şey gösterir Üstad-ı Muhterem-Tanrı'yı «sözleri yer alır. Görülüyor ki, Fransız masonları da G'nin bu anlamını kabul etmektedirler. Hattâ bir Fransız ritüeli G harfinin «Evrenin Ulu Mimarı» yani «Grand Architecte de l'Univers» kavramının başlangıç harfi olabileceğini de ifade etmektedir.

İngilizce'de «God», Almanca'da «Gott», İsveççe'de «Gud», Suriye'de «Gad» ve eski Cermen dilinde «Guda» denilen ve Farsça «God»ya da «Khoda» kelimesinden türeyen Tanrı sözcüğünü kavram olarak tavsif etmek için din ve felsefe tarihlerinde şüphesiz ki pek çok girişimlerde bulunulmuştur. Bunun sonucu olarak, Tanrı kavramının açıklanmasında, birbirinden farklı, fakat masonik mantığa göre, kendi aralarında eşit ve dengeli değerlendirmeler yapılmıştır. Örneğin Giordano Bruno isimli düşünür, masonlukta rahatlıkla benimsenebilecek ölçülerle Tanrı'yı «Sonsuz» En basit, en müttehit, en yüce ve mutlak» olarak, «sebe, prensip ve tek» olarak yorumlamıştır. Almanya'da Mozeli büyük din hocası Nikolaus von Kues ise, Evrende öyle mükemmel bir vahdet, eşitlik ve bağlantı görmüştür ki, «bu en uyumlu biçimde herşeyin yine herşeyle iç içe olabilmesini mümkün kılabilmektedir» demiştir.

Ancak böyle bir Tanrı'ya nasıl yaklaşılabilir? Bir din yaratmak suretiyle mi? Bir Mısır Hermes-Fragmanında «kendi di iç aleminizi dinleyin ve mekânın ve zamanın sonsuzluğuna dikkat edin. Göreceksiniz

ki, yıldızların sedası, sayıların dili ve semavi ahenk oradan aksetmektedir» denilmektedir. Bu sözler bize eski Yunanca bir ikazı hatırlatmıyor mu? «Gnothis auton» yani «kendini tanı». İşte bu yol ile âlemden bütün var olan şeylerin tecrübesini kazanmak suretiyle harmonik bir vahdetin geometrik özelliklerini taşıyan bir ilâhi varlığa ulaşmak mümkün olabilecektir. Öyle bir ilâhi varlık ki, her türlü gerçeğin, güzelin ve iyinin özü olmakla ancak Tanrı idesi olarak mütalâa edilebilir, hattâ kelimenin tam anlamıyla Tanrının ta kendisidir.

Masonik literatürde G harfinin ardında Tanrı idesi dışında Geometri kavramı da aranmış ve geliştirilmiştir. Antik Çağda 7 bilim dalı bilinmekte ve önem taşımaktaydı. Bunlar sırasıyla Gramer, Retorik, Lojik, Aritmetik, Geometri, Masonlukta bilimlerin en önemlisi ve masonik felsefenin üzerine oturtulduğu temel olarak kabul edilmiştir. Zira masonik inanca göre tüm varlığımız, hareketlerimiz, düşünce ve duygularımız kaynağını sonsuz bir yasada bulur ki, bu yasa masonik öğretilerde «Geometri» kelimesi ile ifade edilir. Geometri daha önceki bilimlerin doğmadan önce her şeklin,

her değişimin bir yasaya bağlı olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Bu düşünceден kaynaklanarak 1876 da yazılan «Babil Kulesi» isimli masonik tiyatro eserinde bir kardeşimiz şöyle seslenir: «O Geometria, sen asil Bilim. Sanki akıl seninle inşa san'atında diğer san'atlarda olduğundan daha yüksek bir düzeye ulaşıyor.» Nitekim Platon da ancak ikinci derece kalfaların bu bilimin anlamını kavrayabileceğine inanmış ve kendi okulunun kapısı üzerine şu yazıyı koymuştur:

«Geometri almayan kişi buraya giremez.»

Görüldüğü gibi, masonik felsefe, Geometriye gerçekten

büyük önem atfetmekte ve ancak Geometri sayesinde evrenin yapısının karmaşıklıklarının ve sırlarının bilimsel olarak izah edilip çözümlenebileceğini kabul etmektedir. Yine ancak bu yol ile dir ki, «Geometri» ve «God» (Tanrı) kavramları arasında bir bağlantı, bir paralellik kurulabilir. Esasen,-daha önce de değindiğimiz gibi, - geometrik veriler, kâinatın yaratıcı zekâsının aynı zamanda kusursuz bir matematik düşünürü olduğunu da ortaya koymaktadır.

Herbiri birer ışık saçan yıldız olan masonlara, kalblerinde G harfiyle belirtilen kutsal gerçek sonsuzadek yol göster-sin...

YARARLANILAN ESERLER

- BLAZING STAR**, The short talk bulletin, Washington, 1965/3.
GÜRATA, Mithat, Masonluk nedir, ne değildir. 2 Baskı, Ankara 1976.
KORAY, Tanju, Çıracak-Kalfa-Usta, İstanbul 1973.
LENNHOFF—POSNER, Internationales Freimeuerlexikon, Wien 1932.
MOSAIC PAVEMENT AND BLAZING STAR, The short talk bulletin, Washington 1951/4.
RECKENFELDERBAEUMER, N, Das grosse G im Flammenden Stern, Bundesblatt, 1985/12.
RİTÜEL (İkinci D...)
TEMEL, Rağıt, Mason Anlatım, 1982.
TEZCAN, Semih, «G» Harfi, Mimarsinan 1982/45.
WULF, Alfred, Geheimbünde in alter und neuerer Zeit, Bd. II, Villingen 1960.

Oğuz Kağan Destanında Masonik Semboller

Reşat ATABEK

Oğuz Kağan destanına ait orijinal metin Paris'te Milli Kütüphanede, Türkçe eserler kısmında 1001 No. altında kayıtlıdır. Bazı kısımları okunamamaktadır; ancak bu eksiklikler metnin esas anlamını etkilememektedir. Bu güne kadar destanın ikinci bir nüshası da bulunamamıştır. Destan uygur harfleriyle yazılmıştır. 1932 tarihinde W. Bang ve G.R. Rahmeti tarafından almancaya ve 1936 tarihinde de Türkçeye çevrilmiştir.

Bu destan, inancımıza göre diğer Orta Asya Türklerine ait destanlardan farklıdır ve inisyatik bir topluma hitap etmektedir ve ezoterik bir anlam taşımaktadır. Destanda hikâyeler nakledilirken muayyen semboller dile getirilmekte ve kişinin yücelmesine yardımcı olan yollar anlatılmaktadır: Bu destanın özel anlam taşıdığı, metnin ta başından belirtilmektedir. «Günlerden bir gün Ay kağanın gözü parladı. Doğum ağrıları başladı ve bir erkek çocuk dünyaya geldi. Bu çocuğun yüzü gök, ağzı kızıl, gözleri ela, saç ve kaşları kara idi. Perilerden daha güzel idi. Bu çocuk annesinin göğsünden ilk sütü emdi ve bir daha emmedi. Çiğ et yedi, çorba ve şarap içti. Dile gelmeye başladı. Kırk gün sonra büyüdü, yürüdü ve oynadı:»

Bu başlangıç, olağan üstü bir kişinin dünyaya gelişini vurgulamaktadır. Oğuz'un babası yoktur, anası aydır. Yüzünde 4 renk vardır, ve yüzü dörtlü bir anlam taşır, karedir, ölçüdür, müvazenedir. (1) Oğuz'un 40 günde büyümesi kemale vardığını ifade eder. (2) Oğuz'un dünyaya gelişinden sonra «çiğ et yedi, çorba ve şarap içti» üçlü bir beyan ile inkişaf ettiğini ve «büyüdü, yürüdü ve oynadı» ikinci bir üçlü beyanda da harekete geçtiği belirtilmektedir.

Genellikle inisyatik toplumların kullandıkları semboller arasında büyük yakınlıklar mevcuttur, görülen farklar yakından tetkik edildikte yok olmaktadır. Müsterek bilinçaltının varlığı, yücelmenin tüm farklılığın bulunmaması eşit sembollerin kullanılmasına neden olmuştur. Bu yazımızda masonik baz sembollerle Oğuz destanının bazı açıklamalarını karşılaştırarak, tespit ettiğimiz yakınlıkları hatta eşitliği belirtmeğe çalışacağız.

Üç konu üzerinde duracağız: Üçgen, gönye ve pergel birleşimi ve gerçeği arama cehti.

Üçgen

Mason localarında parlayan üçgen doğudadır. Ayrıca muhterem üstad ve birinci ve ikinci nazırlar ucu yukarıya dönük bir üçgen, dahili muhafız hatip ve katip de ucu aşağıya dönük bir üçgen teşkil eder. Bu iki üçgen birlikte değerlendirildikte Süleyman Mührü çizilmiş olur.

Oğuz Kağan destanında Oğuz, muayyen mücadelelerden galip çıktıktan sonra bir gün Tanrıya yalvarmaktadır, (3) çevre karanlıktır. Gökte bir ışık belirir, bu ışık güneşten ve aydan da daha parlaktır. Işığın ortasında bir kız, kızın başında parlak bir ben vardır. Bu açıklama Oğuz'un kutsal alemle bağlantı kurduğunu vurgular, kızın başındaki ben, Hint tefekküründe sık sık belirtilen üçüncü gözün varlığını veya açıldığını belirtmektedir.

Parlak bir ışık içinde gökten inen üçüncü gözü açılmış olan bu kız, Oğuz'a 3 çocuk doğurur. Birincisinin adı Gün; 2. sinin Ay, 3. sütünün de Yıldız'dır. Gün, Ay, Yıldız, ucu dünyaya dönük bir üçgen teşkil etmektedir. Oğuz Kağan'ın ışık olan birinci eşinden doğan çocuklar pek tabii dünyaya, insanlara ışık getireceklerdir.

Destana göre, Oğuz bir gün avlanmaktadır, göl ortasında bir ada-

çık, adacıkta da bir ağaç görür, ağacın (4) koğunda bir güzel kız vardır. Bu güzel kız Oğuz'a erkek çocuk doğurur, birincisine Gök, İkincisine Dağ, üçüncüsüne de Deniz Adı verilir. Gök, Dağ, Deniz üçü yukarıya dönük ikinci bir üçgen teşkil etmektedir.

Oğuz ikinci eşine bir av esnasında rastlar, bu suretle güncel yaşantı içinde bulunduğu belirtilmektedir, ayrıca gölden bahis edilmektedir, şu yaşam sembolüdür. Göl içinde büyümüş, olan ağaç göklere yükselen, kutsal aleme giden yolu çizmektedir. (5) İkinci eşin güzelliği hususunda ısrarla durulmaktadır, güzellik bir düşünce gereği, bir yücelme vasıtasıdır. Bu kadının doğurduğu 3 çocuğun adlarını Locada doğuda parlayan üçgenin her bir ucuna yazmakta zahmet çekmemeliyiz. Ay, su sözcüklerinden sonra ağacın belirtilmesi ve dünyaya gelen çocuklara verilen adlar özel bir anlam taşımaktadır.

Oğuz Kağan destanında vaki açıklamalara göre Oğuz'un bir önder, bir şeyh, bir mürşit ve Hint tefekkürüne göre bir gurur olduğu anlaşılmaktadır.

Oğuz Kağan'ın birinci eşinden bahsedilirken bu kişinin ne kadar parlak olduğunu açıklamak için «kutup yıldızı» terimi kullanılmaktadır. Şamanizm de kutsal aleme kutup yıldızından geçildiği kabul edilir, Birinci eş yücelme yolunu göstermektedir. Kağan ikinci eşine rastlayınca «yüreğine ateş düşer». Ateş ile alev sağlanır, alev de dünyadan göğe yükselen varlıktır, kiliselerde yakılan mum, duanın Tanrıya ulaşmasını sağlar. Oğuz'un yüreği ateşle-nince, yücelmeye yöneldiği anlaşılmaktadır. Oğuz ikinci evliliğinde 3 öge ile karşı karşıyadır: Toprak, su, ateş. Localarda yapılan tekrislerde, 3 seyahatta, haricinin 3 yönden, 3 şekilde toprak, su ve ateşle temasa gelip temizlendiği dile getirilmektedir.

Gönye-pergel birleşimi

Masonlukta gönye-pergel sembolü üzerinde hassasiyetle durulur. Gönye, düz hattı çizmek için kullanılır, ayrıca mabedin duvarlarının yükselmesini sağlar. Pergel ile daire çizilir, mabedin yükselmiş olan duvarları üzerinde kubbenin inşası bu aletle sağlanır. Pergelin çizdiği daire koruyucu bir öğedir, üstü örtülü bina içinde olduğu gibi dairenin içinde bulunan kişi kendisini emniyette gö-

rür, emniyette his eder. Düz hat'ise, daireden çıkma olanağını, risklere rağmen hareketi ve bu nedenle de yücelmeyi, kaostan kozmoza geçişi ifade eder. Camilerimizde gönye ve pergel sembolü, kubbe ve minare ile ifade edilmiştir. Kubbe, toplumu korur ve ona huzur verir, minare göklere yükselmektedir; muayyen kişilerin yücelmede vaki mücadelelerini ve muhtemel zaferlerini belirtir.

Oğuz Kağan iki defa evlendikten ve 6 çocuk babası olduktan sonra toplumun kağanı, önderi olduğunu açıklar ve kendisine karşı gelenlere savaş ilân eder. Bu nedenle ordu seferdedir. Dağları, bayırları aşar. Bir gece Oğuz'un çadırında bir ışık parlar, güneşten daha parlaktır, ışıktan bir erkek kurt çıkar ve bu kurt ordunun önünde yürür ve orduya önderlik eder. Oğuz'un savaşı özel bir anlam taşımaktadır. Sefer süresince Oğuz 5 kişiye yeni ad verir. Bu 5 adın verilmesi inancımıza göre 5 dereceli bir tekrisi açıklar. Başka bir yazımızda bu hususu değerlendirmiş bulunmaktayız (6). Sefer zaferle sonuçlanır ve büyük ganimetler sağlanır ve destan şöyle devam eder: Oğuz'un yanında ak sakallı, kır saçlı, uzun tecrübeli bir ihtiyar adam vardır. Akıl ve hikmetin sembolü olan bu ihtiyarın adı Uluğ Türük'tür. Bu ihtiyar düşünde bir altın yay ile 3 gümüş ok görür. Altın yay doğudan batıya uzanmıştır, 3 gümüş ok ta kuzeye doğru girmektedir. Uluğ Türük uyarır ve rüyasını Oğuz'a nakleder ve şu ifadede bulunur: «Ey kağanım, senin ömrün hoş olsun, ey kağanım senin hayatın hoş olsun. Gök Tanrı düşümde verdiği hakikat çıkarsın. Tanrı bütün dünyayı uğruna bağışlasın» (7).

Destanda Uluğ Türk'ün rüyası ok ve yay sembolünü dile getiren ruyadır. Ok-yay kişinin kudretini artırır, düşmanı uzaktan yok eder, fetih gereçidir. Ok ve yayın Türkler arasında önemli mevki bilinmektedir. (8).

Osmanlı İmparatorluğunda tuğra, ok ve yayın birleşimidir. Orta asya türklerinde kağan ordunun toplanması için çevre komutanlarına birer ok göndermekle yetinir. (9).

Sembol açısından, ok düz hattı çizdiğinden ve yay da yarım daire şeklini aldığından düz hat ve dairenin sembol anlamlarını taşır. Düz hat, sonsuzluğa giden bir çizgidir, bu nedenle kişinin kutsal alemle bağlantı kurmasına yardımcı olur. (10) Daire ise koru-

yucu, ve emniyet sağlayan ve belirten bir semboldür.

Ok ile yay bizlere daire ve düz hattı hatırlatır. Daire ve düz hattın sembol açısından değerlerini taşıdığı andan itibaren de, gönye ve pergel ile bağlantının kurulması kendiliğinden husule gelmektedir.

Gerçeği aramak

Mason düşüncesinde tüm sembollerin bir vasıta olduğu kabullenilmektedir. Masonun asıl amacı gerçeği aramak, bulmak, gerçek olmaktır. Bu ana ilkenin üzerinde pek durulmamakla beraber, mason düşüncesi ile şekillerden kurtularak ilgilenildikte, gerçeğin peşinde gidildiği görülmektedir. Ne var ki, zaman içinde gerçek sözcüğünün farklı anlamlar taşıdığına benimsenmesi gerekir. Bununla beraber eski devirlerde gerçek sözcüğü ile nelerin anlatılmak istendiği üzerinde ilgilenilmekte yarar vardır.

İncil bulunan bir açıklama üzerinde duralım: «Ara; bulacak sın.» Bu sözcüklerle bulacağın şeyin gerçek olduğu belirtilmek istenmiştir. Ayrıca şu hususun da açıklanması zorunludur: Aramak, cehti, mücadele ve hatta feragatı dile getirmektedir. Gerçeğe erişmek yorucu, yıpratıcı faaliyetlerle ancak mümkün olabilir. Tüm masalarda sevgiliye erişmek için delikanlı sonsuz savaşlar vermek, bir çok tehlikelere göğüs germek, yolda karşılaştığı ejderhaları yenmek zorunda kalmaktadır. Ortaçağda batıda şövalya teşkilâtının varlığı bilinmektedir. Şövalyeler arasında geçerli olan görüş ve inançlar operatif masonlar vasıtasıyla spekülâtif masonluğa intikal etmiştir. Bu teşkilâtı dile getiren destanlarda yuvarlak bir masa etrafında, Kral Arthur'un başkanlığında toplanıldığı ve «kutsal Graal»nın bulunması için cehtedildiği belirtilir ve ancak günahı olmayan, kusursuz, tertemiz olan kişinin, «kutsal Graal»ı bulabileceği belirtilir. Aramak ise tüm şövalyeler için bir ödevdir.

Graal ne idi? İsa çarmıha gerilince, bir romalı er İsa'nın acılarını azaltmak için mızrağı ile kalbini deler ve İsa ölüür. Joseph Arimathie adını taşıyan bir kişi bir zümrüt kap içinde İsa'nın kalbinden çıkan kanı toplar ve bir yelkenliye binip batıya iltica eder. Ancak bu kap ve içindeki mukaddes kan, diğer deyimle mukaddes Graal kayıp olur ve yapılan tüm aramalar bir sonuç

vermez. Şövalye, ortaçağ destanına göre bu kabı arar. Bu arayış gerçeği bulmak için verilen bir savaştır. Mason bu savaşı devam ettirmekle azimlidir. Kişi gerçeği aramakla, aslında kişiliğinde mevcut kutsallaşma dileğine cevap vermektedir.

Oğuz Kağan destanında şu açıklamalar ilginçtir: Uluğ Türik düştünü Oğuz'a nakilettikten sonra, Kağan çocukları çağırır ve ilk eşinden olan Gün, Ay ve Yıldız'ı doğuya gidip avlamalarını ve ikinci eşinden dünyaya gelen Gün, Dağ ve Deniz'i de batıya gidip avlanmalarını söyler. Doğuya gidenler bir altın ve batıya gidenler de 3 gümüş ok bulurlar ve babalarına getirirler. Akl-ü hikmet sahibi Uluğ Türik'ün rüyası gerçekleşir. Rüya yorumlayan kitaplara göre bu ruya, ruya-ı sahihtir. Kutsal alemden ruya şeklinde gelen haberi, mücadele et, ara, aramakta ısrarlı ol, sonunda gerçeği bulacaksın şeklinde yorumlamak gerekir.

Oğuz yayı getirenlere şöyle hitap eder: «yay gibi okları göğe kadar atın» okları getiren çocuklarına «yay oku attı, sizlerde ok gibi olun» der. Diğer bir deyimle göklere ulaşın, kutsallaşın, aradığınızı, bulduğunuzu kişiliğinizde, nefsinizde gerçekleştirin.

Oğuz bu açıklamasından sonra büyük bir şölen tertipler ve destan, Oğuz'un şu açıklamaları ile son bulur: «Ey oğullarım, ben çok aştım, çok vuruşmalar gördüm; çok kargı ve ok attım; çok yürüdüm; düşmanları ağlattım; dotlarımı güldürdüm. Ben Gök Tanrıya (borcumu) ödedim. Şimdi yurdumu sizlere veriyorum».

Oğuz inisiyatik aşamalardan geçip, gerçeği arayana yol göstermiştir ve bu yollardan geçerek, bu tariki benimseyenin Gök Tanrıya ulaşacağını ve gerçeğe varabileceğini dile getirmiştir. «Kutsal Graal» peşinde koşanlar da farklı bir şey söylememişlerdir. Oğuz kağan'ın çocukları muratlarına ermek için yola çıkan birer şövalyedir.

Akl-ü hikmet gerçeğe giden yolun başlangıcıdır.

DİP NOTLARI

- (1) Yüzün yuvarlak oluşu ve içinde dörtlü bir nizamın varlığı daire içinde karenin çizilmiş, olması anlamına gelmektedir.
- (2) Türklerde, bir çok toplumlarda olduğu gibi, 40 adedi olgunluğu, kemali ifade eder.

- (3) Ögel B., Türk mitolojisi C.2. s. 121 de Türk inancına göre yukarda mavi gök, aşağıda yağız yer, ikisi arasında insanoğlu yaratılmıştır. Bu açıklama dikkate alındıkta Oğuz Kağan'ın birinci evliliği mavi gök ile, ikinci evliliği de yağız yer ile bağlantılı olduğu ileri sürülebilir.
- (4) Ağacın özelliği de kökleri toprak olup, dalları ile göğe yükselmesidir. Yakud kadının çocuk sahibi olmak için mukaddes ağacın dibinde dua ettiğini İnan A. (Şamanizm, s. 167) de belirtilmektedir.
- (5) Buku Han da gökten inen bir kız ile Akdağ'ında birleşir, bu olayı J.P. Roux, Faune et flor saorées dans les sociétés altaïques adlı eserinde kişinin gök ile bağlantı kurduğunu, kutsal alemden bir ziyaretçinin geldiği anlamını taşıdığını kabullenmektedir. Eliade M., Mythes, Réves et mystères, S. 83'te şamanın yükselmesinin bir ağacın yardımı ile gerçekleştiğini belirtmektedir.
- (6) Mimar Sinan dergisi No. 11, s. 27
- (7) Ok ve yay Kutatku Bilig'te şu şekilde dile getirilmektedir. Genç iken vücudum ok gibi, kalbim yay gibi idi, ihtiyarlayınca kalbim ok gibi, vücudum yay gibi oldu.
- (8) Türklerde bir ok bir kabileyi ifade eder. Okun tabiiyeti, esareti, daveti ifade ettiği, yayın da matbuluk, üstünlük ifade ettiği belirtilmiştir. Ayrıca göğe ok atılıp Arza'nın korkutulacağı da benimsenmiş olduğu açıklanmaktadır. (Turan O., Belleten C. 11, s. 305) Türklerde göğe ok atmakla bir haber ulaştırıldığı ve bilhassa bu gibi hareketlerle şimşekli havalarda yapıldığı nakil edilmektedir (Ögel B., Türk mitolojisi C. 1. s. 113)
- (9) Ok, taş, kılıç gibi mukaddes de sayılırdı (İnan A., Makaleler ve incelemeler s. 115)
- (10) Uluğ Türük'ün düşünde okların kuzeye doğru gitmesi, kuzeyde Kutup yıldızı ise, kutsal alemlerle bağlantı kurulduğunu vurgular.

Mesleğimize Paralel Ahlâk Öğretisi (*)

Dr. Cahit BERGİL

Bir kaynakta şöyle denilmektedir: «Okkültizm'in gelişmesi için şu üç şart gereklidir: 1) müsait bir zemin, 2) son derece manyetize olmuş bir çevre ve 3) zihinsel seviyede bütün bir çağ boyu yapılan faaliyetin doğurduğu oturmuş şartlar.» İşte, Hindistan'ın okkültizm hususunda son derece tebartiz etmiş olmasının sebebi de budur. Hindistan'daki okkültizm bilgisi on binlerce yıl geriye gider.

Yine, aynı kaynak der ki: «Tekâmülün, aklımızın alamıyacağı kadar, irtibatını sürdürmekte olan az sayıdaki bazı Yüce Varlıklar, Yüce bir

Spiritüel Vibrayonun sonucu olarak nadiren, dünya üzerinde üç ayrı Yüce Varlık halinde ortaya çıkar; ve BİLGİ - SEVGİ ve İRADE şeklindeki üç veçheyi ayrı ayrı bedenler içinde gözler önüne sererler. Bu yüce varlıklara ÜÇLÜ AVATAR diyebiliriz. Çünkü, Sanskrit'te AVATAR kelimesi «beşerlere yardım etmek üzere, beşer bedenine bürünen İlahi Varlıklar» anlamında kullanılır.

İşte, çağımızda da böyle Yüce bir Üçlü Avatar Hindistan'da ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu üçlü Avatar şu anda üç ay-

(*) 8 Kasım 1985 günü ERENLER Muh.: L.: sında yapılan konuşmadır.

rı yaşamdan ikincisini yaşamakta olan SAI BABA'dır.

Beş bin yılı aşkın bir süre önce, Hinduizm'in temelini oluşturan Kadim Tutsal kitaplarından VEDA'ların felsefi metinleri olan UPANISHAD'larda, iki yüz elli yıl veya daha fazla sürecek olan bir Üçlü Avatar tezahüründen bahsedilmişti. Bu kehanete göre, bir Makine Çağı olacak ve bundan maddi bir hayat tarzı ve dünyayı yıkıp yıkmanın teknolojik yolları zuhur edecektir. Ve bu Üçlü Avatar, etkisini tedricen duyuracak ve insanlar arasında doğruluğu tesis etmek suretiyle dünyayı yok olmaktan kurtaracaktır.

SAI BABA da ilk önce Hindistan'ın SHIRDİ adındaki bir köyünde bir İslâm ermişi olarak 19. yüzyılın ortaları ile 1918 yılı arasında yaşamış ve bu iki yaşamında Shirdi'li SAI BABA olarak tanınmıştır. O'nun ölümünden kısa bir süre sonra, bu kez Puttaparthi köyünde dünyaya gelmiş ve HAKİKAT anlamına gelen «SATHYA» adını almıştır. Dolayısıyla bu ikinci yaşamında ki şimdiki yaşamıdır - SATHYA SAI BABA adıyla bilinir. Ve kendi ifadesine göre, 21. yüzyılda da PREMA SAI adıyla gelecektir. 2023 yılı dolayın-

da başlayacağı belirtilen bu üçüncü yaşam 22. yüzyıla kadar sürecektir. Üçüncü yaşamında kullanacağı PREMA adının anlamı SEVGİ'dir.

SATHYA SAI BABA (SSB), 23 Kasım 1926 günü Güney Hindistan'daki mütevazı Puttaparthi köyünde doğmuştu. Doğan bebeği yerdeki çarşafaların üzerine yerleştirdiler. Odadaki kadınlar, neden sonra çarşafaların garip bir şekilde kımıldadığını farkettiler. Bir de baktılar ki, çarşafın altında kocaman bir kobra yılanı çöreklenmiş duruyor! Mobra bebeğe hiç bir zarar vermemişti.

SHIVA'nın kutsal sembollerinden biri olan kobranın bu ilginç tezahürü, kuşkusuz, bebeğin olağanüstü kimliğini vurguluyordu. (Shiva Hindu teslisinde İRADE mabududur. Diğer ikisi VISHNU «koruyan, BRAHMA «yapıcı».)

SSB, kendi tabiriyle, «kartvizitim» dediği görkemli mucizelerini göstermeğe, daha 2-3 yaşlarındaiken, başlamıştı. 4 yaşındaiken, insanlara ve hayvanlara duyduğu olağanüstü şefkatle dikkatı çekti. Beş yaşında, dedesi ve köy ihtiyarları kendisine «Üstad», MURŞİT nalamına gelen «GURU» sıfatıyla hitap etmeğe başladılar

ve 6 yaşında da BRAHMAJNA-Nİ, yani «tüm bilgiye sahip olan» ünvanını verdiler. 10 yaşına geldiğinde okulda öğretmenlik yapmağa ve kutsal şarkılar bestelemeğe başladı. O yörede Telegu lisanı konuşulduğundan hiç Sanskrit öğrenmemişti. Ama, uzun Sanskrit şiirlerini ezberden söylediği görülmüyordu.

12 yaşındayken liseye başlayan SSB, okulda tüm öğretmenlerden daha akıllı bir öğrenci ve geçmişi de geleceği de görebilen saygıdeğer bir kimse olarak ün yaptı.

13 yaşında kitaplarını bir kenara atarak «ben gidiyorum» «ben size ait değilim», «beni çağırıyorlar», «yapacak işim var» deyip okuldan ayrıldı.

En nihayet, 23 Mayıs 1940 tarihinde «Ben SAİ BABA'yım» diye resmen açıklama yaptı; ve Kasım 1940'daki doğum gününden az önce AVATAR olarak ilân edildi. (14 yaşında.)

RAMA (11.000 yıl önce) ve KRİSHNA (5.000 yıl önce) gibi ünlü AVATAR'ların, Hakikat ile Ahlâk'ın, Barış ile Sevginin insanlık arasında yeniden kurulması için, Tanrıyı inkâr edenlere Tanrı'ya olan imanı aşlamak için ve iyileri

kötülerin pençesinden kurtarmak için inmiş olduğundan bahseden SSB., 16-32 yaşları arasında insanları kendisine mucizeler vastasıyla cezbedeceğini açıklamıştı. Sai Baba, Shirdi'de bir önceki yaşamı sırasında «size istediğinizi vereceğim ki benim vermek üzere geldiğim şeyi isteyebilesiniz» demişti.

SSB mucizelerini daha ziyade Materyalizasyon yoluyla göstermektedir. Sürekli olarak materyalize ettiği en ilginç madde «VIBHİTLİ» denilen kutsal kül'tür. Gerektiğinde parmak uçlarının 2.5 cm. kadar uzağındaki bir noktadan neşrolan bu küller, çoğu kez tatlı, hoş kokulu, gri renkte ince bir toz halindedir. Bazen kaşlarında, gözlerinde ve yanaklarında da oluşur. Viphutinin bazı hastalıklarda şifalı etkisi olduğu bilinmektedir.

Yıllardır SSB ile beraber olan, emekli üniversite rektörü Prof. Masturi, «her hangi bir şekli eğitim görmemesine rağmen atomik formüller de, Veda'lara ait ilâhiler de, tıbbî reçeteler de Mantra'lar da hep SSB'nin dilinin ucundadır.» der. Nitekim hiç okumaksızın Kur'an'ı Kerim'den, İncil'den, Sokrat, Herbert Spencer ve Kant'tan ve daha bir çok kay-

naktan alıntı yapar. Ayrıca, tümüne vâkıf olduğu Hint Kutsal metinlerinden de alıntı yaparak, Kadim sözleri yeni bir ışıkla aydınlatır. Mucizevi lisan yeteneği buna tanık olanları hayretler içinde bırakan bir başka yönüdür. Hiç öğrenmediği her hangi bir lisanı anında konuşabilmektedir. Örneğin, bir grup Çinli ziyaretçi ile, Çince'nin pek az bilinen bir diyalektini konuştuğuna, İranlı göçmenlere Farsça hitap ettiğine tanık olanlar vardır. Üstelik, İngilizce'yi çok az konuşmasına rağmen, resmi tercümanı olan nükleer fizikçi Dr. Bhagavant-ham'ı İngilizce kelime seçiminde sık sık uyarmaktadır. İslâm ermişlerinin menkıbeleri arasında çok sık geçen ve «aynı anda iki ayrı yerde bulunma» olgusunu kapsıyan «tay-i mekân» fenomeni de SSB nin gösterdiği sayısız mucizelerden bir diğeridir. Her kılığa girebildiği söylenir. Bir önceki yaşamı olan Shirdili Sai Baba'nın da hayvan formlarına büründüğü bilinmektedir. İsteddiği zaman kuş biçimine girdiği söylenen Hacı Baktaş Veli gibi.

Her iki Sai Baba'yı birden tanımış olan kimseler, misyon ve mesajlarında kuşku götürmez bir ayniyet olduğunu be-

lirtmektedirler. Prof. Kasturi de, her ikisinin konuşma, üslûp, tavır genel görünüş ve öğretilerinde olağandışı bir benzerlik olduğunu söyler.

SSB'nin yüzyılımızda gerçekleştirdiği bu mucizeler karşısında bilim adamları, bu Avatar'ın fizik ve kimya yasalarını aştığını kabul etmektedirler. En güzel açıklama yine kendisinden gelmiştir.» ben her zaman her yerdeyim. Sebep ve netice yasası beni bağlamaz. Gitmeğe veya gelmeğe ihtiyacım yoktur. Zamanda geriye veya ileriye gidebilirim. Zaman ve mekân beni sınırlamaz. Sizin fizik yasalarınız benim için geçerli değildir.»

Bunun sebebini de şu ilginç sözlerle ifade eder: «Eğer, sizin aranızda gört eliyle Deniz kabuğunu, Çarkı, Mızrağı ve Nilüferi tutan dört kollu mabut NARAYANA (Vishnu) olarak gelseydim beni bir müzeye koyar ve rahmetimin peşinde koşanlardan ücret alırdınız. Eğer, sadece bir beşer olarak gelmiş olsaydım, benim öğretime saygı duymaz ve onu kendi hayrınıza olarak izlemezsiniz. Dolayısıyla, beşertitü bilgelige ve güçlere sahip olan bu beşer formu içinde olmak zorundayım. «Demek ki mucizeler araç, öğreti ise amaçtır».

SSB'nin aura'sına da değinmek isterim. AURA, bir kimse- nin iç dünyasının neşrettiği enerjisi, düşünceleri, sevgisi, duyguları tarafından oluşturulan ve çevresini kuşatan «süptil alan'a» (gözle görülmeyen fizik ötesi) verilen addır. Günümüzde KIRLIYAN fotoğrafçılığı denilen bir teknikle bu alanın görüntülerini tesbit etmek ve bu sayede bir kim- senin duygu ve enerji durumunu anlamak mümkündür. An- cak «duru görü» (clear vision) yeteneği olan bazı psişik yani hassas kişiler, kişilerin aura- larını çıplak gözle görebil- mekte, algılayabilmektedirler. İşte, bu tür yeteneğe sahip o- lub ta SSB'nin aurasını gören bazı kimseler, bu auranın ola- ğanıüstü bir güzellikte oldu- ğunu belirtiyorlar. Arizona Üni- versitesinden Dr. Frank O. Ba ronowski şunları söylemekte- dir: «Bir aurada nadiren gö- rülen pembe renk nefissiz sev- giyi belirler. SSB'nun çevresin- de işte bu renk vardı; aura'- sı 10-12 metreye kadar yayıl- mıştı.»

SSB'nin 32 yaşına geldikten sonra yaymaya başladığı öğ- retisi 4 sütün üzerinde yükse- lir :

1 — SATHYA yani HAKİKAT

2 — DHARMA yani ÂHLAK- DOĞRU YOL

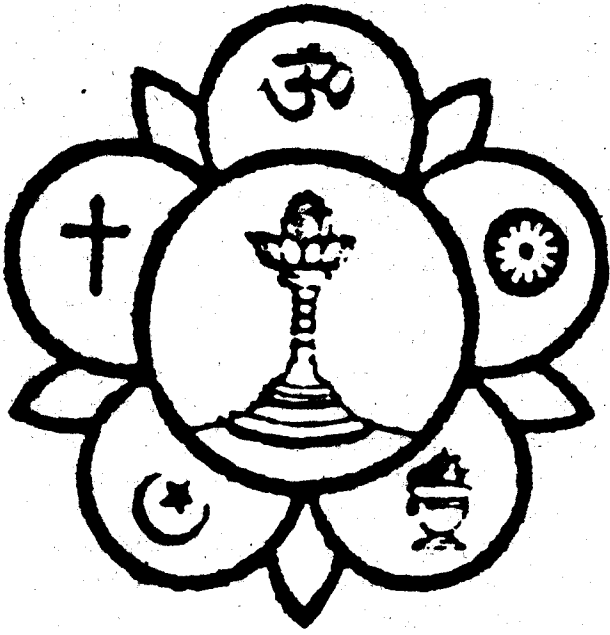
3 — SHANTI yani İÇ-BARIŞ (Nefse Hakimiyet)

4 — PREMA yani SEVGİ

SSB şöyle der: «Ben her hangi bir mezbebin veya inancın yahut ta dinin adına gelme- dim. Ben, bütün beşeriyetin kalblerindeki Sevgi Lâmbasını yakmağa geldim. Benim mis- yonum tüm beşeriyet içindir. Tüm beşerler tek bir soydan, ilâhi, köken'den gelirler. Hep- si de tek bir ilâhi organizma- daki hücrelerdir.»

«Brakın, farklı dinler mev- cut olsun, gelişsin ve Tanrı'nın görkemi tüm lisanlarda ve me- lodiler halinde terennüm edil- sin. Dinler arasındaki farkla- ra saygı duyun ve birlik ale- vini söndürmedikleri sürece onları geçerli olarak kabul e- din.»

Bu düşünceleri ifade eden amblemin'in merkezinde, bir kaide üzerinde yükselen bir nilüfer çiçeği yer almakta, beş köşesindeki daireler içerisinde de, saat istikametinde ol- mak üzere: HINDUİZM-Bu- DİZM - ZERDÜŞTİZM İSLÂ- MİYET ve HRİSTİYANLIK sembolleri sıralanmaktadır.

SSB, Müslümanlığın sembolü olan AY-YILDIZI şu sözlerle açıklar: «Hilâlden hiç ayrılmayıp kararlı bir imanda sabit kalan yıldız gibi olsun.» Hristiyanlığın sembolü olan Haç'ı açıklaması ise şöyledir:» Ego duygusunu kesip atın ve bırakın nefsiniz size ebediyeti bahşetmek üzere Çarnihta ölsün.» Zerdüştlerin Ateş sembolü aşağı seviyeden iç güdülerin ateşe atılması için yapılan bir çağrıdır. Tüm acılığı Kutsal Ateş'e adayın ve Yüce ve Tanrısal olarak zuhur edin.» Budist inancı Çark sembolü, bağlı olduğumuz Doğum-Ölüm ve enkarnasyon çarkını ve bizi

özgür kılabilen doğruluk çarkını hatırlatır. «Sebeb ve sonuç», fiil ve kader çarkını ve bunların hepsini tashih eden DHARMA çarkını unutmayın.» Hindu'ların AUM sembolü için ise şöyle der: «Kâinatın kalbinin yanı sıra sizin kalbinizde de yankılanan İlahî Sesi dinleyin.»

SSB'nin fikir ve felsefi öğretisinin biri Bombay'da ve ikisi de güneydeki Bangalore kentî yakınlarında olmak üzere üç ana merkezi vardır. Kendisi çoğunlukla güneydeki iki merkezden birinde bulunmaktadır. Spiritüel faaliyetinin ö-

nemli merkezi Bombay'daki «Doğruluk Bölgesi» adındaki bina olup, projesi bizzat SSB tarafından çizilmiş, dairevi biçimde beyaz bir nilüfer çiçeği şeklinde yükselir. Binanın bütün ölçüleri Hinduizm'in (mabut'un) sabit rakamı olan 9'a tekabül etmektedir. Bu rakamı hangi rakamla çarparsak çıkacak rakamın sayılarının toplamı daima 9'u verecektir. (Pythagoras'ı hatırlıyalım.)

SSB, öğretisinde bize 5 hata-dan kaçınmayı öğütler: Göz: Duyguları tahrik eden, veya ebeveyne, yaşlılara ve ülkemizin kültürüne olan görevimizle, ya da ahlâk sistemiyle çelişen türden fikirler uyandıran görüntülere kaymamalıdır.

Ağız: dan çıkan sözler, başkalarının kendilerine duydukları saygıyı incitmemeli, yahut ta iftira veya kin izleri taşımamalıdır.

El: hiç kimseye karşı öfke ile kalkmamalı, intikam almak veyahut başkasının malını çalmak için kullanılmamalıdır.

Kulaklar: ahlâk dışı hikâyelerden, dedikodu'dan veya zararlı oynak şarkılardan hoşlanmamalıdır.

Zihin: kötü alışkanlıklar yü-

zünden veya duyguların kompolarını gerçekleştirmeğe yönelik kötü empuşler tarafından kirletilmemelidir.

Sürekli yaptığı uyarılarla bu beş hayatı her öğrencisine hatırlatır.

SSB şöyle der: Benim bir görevim var: Tüm beşeriyete bir çocuk gibi bakarak, hepsine sürurlar dolu hayat sağlamak. Benim bir Aktim var: Doğru yoldan ayrılan herkesi tekrar iyiliğe ulaştırmak ve onları kurtarmak. Ben sevdiğim bir İşe Bağlıyım: yoksulların ızdıraplarını ortadan kaldırmak ve onlarda olmayanı onlara bahşetmek. Gurur duy-mak için bir nedenim vardır: Çünkü doğru şekilde bana say-gı gösteren herkesi kurtarıyorum. Beklediğim Bağlılığı ben kendim şöyle tarif ederim: bağ-lananlar,sevinci ve kederi kazancı ve kaybı eşit derecede sebatla karşılamalıdır.

Buraya kadar AVATAR SSB'nin biyografisi ve öğretisi hakkında vermeğe çalıştığım şu kısa bilgiden sonra, Masonluğum Ülkü, ilke, İdeal kaide ve öğretisine, diğer bir deyimle Sevgi, Kardeşlik, Tolerans, İtidal, karşılıklı dayanışma, Adalet, Eşitlik ve diğer Masonik Faziletler ile olan paralelizmi-

ni ifade için öğretisinden seçtiğim bazı pasajları sizlere aktarmak isterim.

«Hakikatten daha Yüce, daha değerli, daha tatlı ve daha kalıcı bir şey yoktur.»

«Hakikati aramak için her hangi bir yere gitmeğe gerek yoktur. O, ilâhi kıvılcım halinde orada, içinizdedir. Fakat onun bir alev haline gelmesi gerekir.»

«En iyi GURU'nuz Tanrı'dır. Ve o kalbinizde ikamet eder». «Kendinizi bu bedene, veya ona rahatlık veren şeylere pek fazla bağlamayın. Bu hayatta üç dost edinirsiniz: Birincisi biriktirdiğiniz SERVET: Bu hayatta ayrıldığınızda sizinle gelmeği reddeder. İkincisi, hısım akraba. Bedeninize mezarlığa veya yakıldığınız yere kadar refakat eder. Üçüncüsü: edindiğiniz liyakat veya (KARMA) yani ameliniz (müsbet veya menfi kaderiniz) size sonuna kadar eşlik eder

«Sevincin başlıca kaynağı Tanrıya bağlılıktır. Başka hiç bir şey o gerçek ve kalıcı sevinci veremez.»

«Manastırlarda, ve sözde kutusal olan yerlerde GURU aramayı. Günümüzde, arsızluğu vaazeden, ama kendileri kişisel

arzularla kıvranıp duran bir çok sahte GURU vardır. Onlar, uygulamadan ziyade reklâma önem verirler.»

«Tanrıya, ve sadece Tanrıya hizmet edin. O zaman melekler sizin huzurunuzda gelir ve size hizmet ederler.»

«Ateş, Hava, Su, ve Toprak meleklerinin geçmesine izin vermedikleri hiç kimse, Rabbin huzuruna çıkamaz.»

«Hakikaten dindar olan insan, hiç bir dine mensup olmıyan iyi kalpli kişidir. Tüm dinleri akraba olarak hoş karşılayın. VEDA'lar dededir, Budizm oğul'dur. Hristiyanlık torundur. Ve Müslümanlık torun çocuğudur. Eğer aralarında her hangi bir anlaşmazlık varsa, bu ailevi bir sorundan ibarettir. Hepsinin de ortak laşa paylaştığı atavik mülk ayırmıdır.»

«Dine olan bağlılık, ibadet günlerinde giyilecek ve sonra bir kenara atılacak bir üniforma değildir.»

«Yüksek bir maddi hayat standardı fikri, toplumu harap etmiştir. Arzular hiç bir vakit tatmin edilemez. Bu, ihtiyaçların üremesine ve bunun sonucu olarak da dertlere ve hayal kırıklıklarına yol açar. Lükse

ve aşırı tüketime duyulan açgözlülüğün yok edilmesi için ahlâka, alçak gönüllülüğe ve merhamete ihtiyacınız vardır.»

«Beşerin realitesi ATMA'dır (içteki yok edilmez olan haki ki benlik), Başka bir şey önemsizdir. ATMA, her varlığın ve her varlıklar organizasyonunun yegâne kaynağı ve a-yakta tutanıdır.»

«Beşeriyetin tarihine, yalancılığın başarısızlığa uğrayacağı; hakikatın muzaffer olacağı ve erdem'in hükmedeceği bir Altın sayfa yazılacaktır. O zaman, insanları kudretli kılacak olan keşif veya icat becerisi, yahut servet değil de, karakter olacaktır BİLGELİK ulusların konseylerinde baş tacı edilecektir.»

«Anne, çocuğun ilk GURU'sudur.»

«Evdeki barış, dünyadaki barışa doğru atılan ilk adımdır.»

«Kendi dünyalarımızı kendimiz yaparız.»

«On katlı günah'tan uzak durun: Üç fiziki günah şunlardır: Hayata Kasıt. Hırsızlık, Zina arzusu. Dört Lâfzi günah şunlardır: Sahte uyarı, Zalim-

ce konuşmak, Kıskançlıkla konuşmak ve Yalan. Üç Zihni günah ise şunlardır: Açgözlülük, Haset Tanrı'nın inkarı Dolayısıyla, öldürmekten, çalmaktan, öfkeden, sabırsızlıktan, açgözlülüğünden, şehvet düşkünlüğünden, hasetten ihtirastan nefretten; nefsaniyetten, kibirden ve Tanrı'yı inkardan kaçının.»

Mutluluğun sırrı, kişinin istediğini yapmasında değil de yapmak zorunda olduğunu sevmeyi öğrenmesinde yatar.» «Başkalarında hata göreceğinizde, kendinizdekilerini arayın.»

«Beşer, ölüm sanki uzaktaki bir felâketmiş gibi yaşar.»

«Saf kalb esinlenir ve zekâ ile aklın ötesini götürür.»

«Erken yola koyul, yavaş sür, salimen vasıl ol.»

«Bagajınızı bir kenara bırakın, daha hafif seyahat edeceksiniz.»

«Hayat, değişiklik denizini aşan bir köprüdür. Üzerinden geçin, fakat üzerinde bir ev inşa etmeyin.»

«Beşeri taciz eden deliliklerden en zararsız ve en hayırlı olanı Tanrı deliliğidir.»

«En büyük sevinç en büyük fedakârlıktan doğar.»

«Yardım eden eller, dua eden ellerden daha kutsaldır.»

«Önce kendinize inanın, sonra Rabbe inanın; bu ikisine iman ettiğinizde, sizi ne hayır ne de şer etkileyecektir.»

«Duygularınızı arındırın, güdülerinizi tasfiye edin, Sevgiyi geliştirin. Ancak o zaman kendi kendinizin hâkimi haline gelebilirsiniz.»

«Hiç bağılılığı olmıyanlarla bağılılığı tartışmayın, kendi bağılılığınızı uzatırsınız.»

Masonluğun en büyük mefkûresi ve ideali olan SEVGİ hakkında bakınız neler diyor SSB:

»Mesajım PREMA'dır, faaliyetime PREMA'dır, öğretim PREMA'dır, hayat tarzım PREMA'dır. Beşerî kavrayışın da-

hilinde SEVGİ'den daha değerli bir şey yoktur.»

«Eğer Sevgiyi geliştirirseniz başka bir şey geliştirmeğe gerek kalmaz.»

«Ne kadar çok kudretli olurlarsa olsunlar, engelleri sadece aşabilir. Daha etkili olan bir kuvvet, daha tatmin edici bir sürur, daha yapıcı bir sevinç yoktur.»

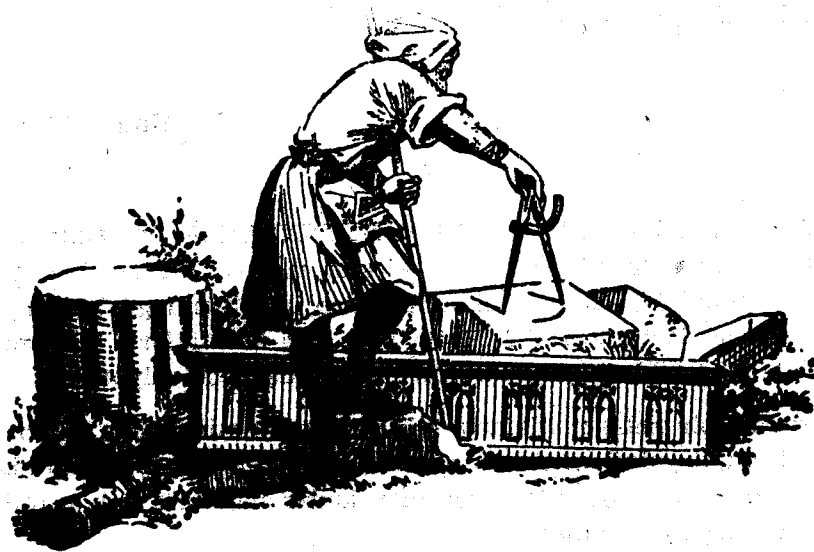
Konuşmama günümüzde Hindistan başta olmak üzere dünyanın bir çok ülkesindeki milyonlarca kişi tarafından tanınan, bilinen ve saygı ile anılan SSB, AVATAR'ın şu sözleri ile son vermek isterim:

«Faaliyet daha henüz başlamıştır. Gökyüzünü katetmek, ve göğü bir konferans salonu gibi kullanmak zorunda kalacağım günler de gelecektir. Evet, inanın ki bu da olacaktır.»

KAYNAKLAR

- 1 — BALU, Shakuntal, Living Divinity
- 2 — Dr. GOKAT, V.K.; Sai Baba, The Man and Avatar
- 3 — KANU, Victor V.K.; Sag Baba, GOD Incarnate
- 4 — Prof. KASTURİ, N.; Sathyam Sivam Sundaram (4 cilt)
- 5 — Prof. KASTURİ, N.; Sathya Sai Baba Speaks (5 cilt)
- 6 — Prof. KASTURİ, N.; Loving GOD

- 7— MASON, P., LAING, R.; The Embodiment of Love
8 — MURPHET, Howard.; Sai Baba, Man of Miracles
9 — Dr. RUHELA, S.P., Dr. ROBINSON, Duane; Sai Baba and his Message
10 — Dr. SANDWEISS, Samuel; Sai Baba, the Holy Man and the Psychiatrist.

Hakikatin Aranmasında Din - Bilim Ahlâkı

Ahmet AKKAN

UBİ SUNT TRES MEDİCİ İBİ SUNT DUO ATEİ (üç hekimin olduğu yerde, Allahî inkâr eden iki kişi vardır). Bu klerikal orta çağ kerameti (!) aslında hekimlik ve tıp ilmi için değil, bütün pozitif ilimler için geçerlidir. Hatta bazı ileri fanatiklerin güntümüzde bile bu şekilde düşündüklerini esefle müşahede ediyoruz.

Herhangi bir nefis müdafaası gibi düşünülmesin, insan bedenini (anatomi, fizyoloji, cerrahi) ve ruhunu (psikoloji) gayet yakından, görev olarak tetkik eden hekimler kadar hakikate yaklaşabilen bir zümre düşünilmez...

İnsan düşünmeye başladığından beri, asırlardan beri, anlayamadığına, bilmediğine tapmıştır. Güntümüzde korku veren sırlarla, bilinen ve anlaşılan olaylar arasında tam bir ayırım vardır. Birincilere DİN ikincilere İLİM adı altında hâlâ tapılmaktadır.

Yaşam, ömür, herşeyden önce ve herşeyin üstünde, insan için, bir sorun çözme sürecidir. Çalışma ise, herşeyden önce ve herşeyin üstünde bir sorun çözme aracıdır. İnsan doğumdan, ölüme, yaşam şartlarına uymak veya şartları kendine uydurmak, ihtiyaç-

larını temin etmek için, aklını kullanmaya çalışan bir varoluştur.

Bir hekim gözü ile, İnsan, deyince her canlıda mevcut, **BEDEN**, corpus, madde, toprak yanında, assimilasyon, dissimilasyon, enerji üretme, üreme potansleri gibi fizyolojik davranışların kaynağı **CAN**, animus, âme, secle, ayrıca hayvanlarda çok gelişmiş iç güdü hazinelerine ilâveten, akıl, düşünme, tefekkür, zihin, İrade, iyilik, sevmek, vefa gibi aklı içine alan **RUH**, spiritus, Tin, geist, esprit ile tamamlanmış bir bütün olarak düşünüyorum.

Tefekkür, (reflexion) herhangi bir şey üzerinde düşünme (pansée) olmayıp, kavramlar sistemini yapıcı ve yaratıcı olarak geliştirmedir. (E. Kant) Bu suretle kavramlar zinciri ortaya konur: Bu zincirin son halkası **EVREN** kavramıdır. **EVREN** (Univers) muayyen bir düzen içinde madde ile dolu uzay ve bunun içindeki düzenli varlıkların bütünü, şeklinde tarif edilmekte ve düzensizlikten ayrılmaktadır. Tefekkür bu suretle varlığın kendini düşünmesidir. Kavram bilginin formudur. Kavram rasyonel, akli bir unsur olduğundan akıl dışında herhangi bir yeti ile bilgi edinilemez. (E. Kant) Bilgi Nedir? Bilgi, süje ile obje arasındaki ilişkidir. Süje objeyi kavrarırken, zihinde bir tasavvur husule gelir. Bu tasavvurun obje ile uygunluğuna realite denir. Realite bile, bu suretle, somut olmayıp soyut ve izafidir. Aradığımız veritée (hakikat) bu realitenin altında gizlidir. Çalışmamız, bu realiteleri, şefkat, itina, ve ümit ile kaldırarak Hakikate ulaşmaktır. Realite alemini tasarlama için aradığımız dayanak **UZAY**dır.

Einstein tek boyutlu çizgiler, iki boyutlu yüzeyler, üç boyutlu hacimleri ele alarak, uzay yapısının dördüncü boyut **ZAMAN** ile husule geldiğini ortaya koymuştur. Atom ve uzay çağı asrımızda, bilim artık Öklidci olmayan bir geometri ve Newtoncu olmayan bir fizik üzerine yerleşmiştir. Einstein, zamanın izafi olduğunu, şimdi diye bahsettiğimiz anın geçmiş olduğunu, şimdinin tamamıyla kendimize ait olduğunu, evrenin başka bir yerinde ve başka bir süratteki olan kişi için şimdinin aynı olmadığını isbat etmiştir. Atom çekirdeğinin parçalanması ile, madde dediğimiz şeyin yerini artık kuvvet alanları aldı... Zaman artık, geçmiş, şimdi, gelecek olarak bölümlü görülüyor. Artık gelecek perspektifinden görülen bir zaman yoktur. Gelecek ve geçmiş şimdinin merkezini

dedir. Şimdiye kadar, madde, nesne dediğimiz ve belli bir süreklilik yüklediğimiz Evren birden değişti. Sürekli bir değişim içinde, kuvvet noktalarının meydana getirdiği soyut-aritmetik bir evren tablosu ile karşı karşıyayız. (La pensée et le mouvant) isimli eserinde, Max Scheler (Die Stellung des menschon im Kosmos) isimli eserinde, uzay boyutları içinde insanın, tefekkür eden insanın yerini araştırdılar. Dr. Hans Reichenbach (The Philosophy of Space and Time) isimli eserinde «İnsanın şuur ve hayal gücü ile diğer boyutlardan daha yüksek bir boyut meydana getirdiğini ve beş boyutlu birliğin ortaya çıktığını yazmaktadır.

En yaygın ve üniversal olan kavram VARLIK kavramıdır. Varlık bilim (Ontoloji) kanımca hakikatleri bulabilmenin temelidir.

Ontolojinin ilk basamağı kendi varoluşumuz olup hepimizin «BEN VARIM» dediği görülür. (Cogite onge sum değil, ego cogito cogitatum) düşünüyorum o halde varım değil, var olduğum için düşünüyorum. (Edmund Husserl 1859-1938)

Doğal olayların bilimleri ile insanı ilgilendiren bilimler birbirinden ayrılmalıdır. Zira doğal olaylar (neden-sonuç) bağı ile açıklanabilir. (Determinist düşün) İnsanla ilgili olayların nedenleri her zaman belirli olmaz. Ekseriya bulunmaz, insanın ne yapacağı belli olmaz, zira o hürdür... İnsan bitmez tükenmez bir karsızlık, bir değişim, bir oluşum içinde olduğundan statik donmuş bir süje değildir. Bir obje hiç değildir: O, bir proje, bir tasarı, bir olacak, bir oluş, bir varoluştur.

İşte, VARLIK bu varoluşun, var olduğunu idrak etmesi ile anlaşılabilir. Bütün varolanları kaplayan varlık, kendi dışına çıkamaz, onunla yüzyüze gelinmez, gösterilmez, o tarif edilemez. O, ancak içten görülebilir. Var olanın, var olduğunu bilmesi ile anlaşılabilir. Şu halde varoluş, doğal varlık ve ruh-akıl kompleksinden ibarettir. Bu şekilde bir düşünüş tarzı, muhtar mıyım? mecbur muyum? sualine cevap verebilir. Doğal varlık olarak mecburum: doğmak, yaşamak, yemek içmek, üremek, ölmek... Akıl sahibi olarak muhtarım. Çünkü hürüm: Bu düşünce tarzı, tasavvuftaki, vahdeti vucut ve vahdeti mevcut düşüncesini de kapsıyabilir.

Max Scheler, insan öylesine özgürdür ki, ne duyu ne akıl onu bağımlıyabilir, diyor... Gerek davranışını, gerek değerlerini tüm özgür-

İükle yarattığına göre, bunları ona ruhu yaratır akli değil, diyor ve daha da ileriye giderek aklın, bozucu soysuzlaştırıcı yerinden bahsediyor ve bu gücün ona tanrısalardan geldiğini iddia ediyor. Aynı ekolün bir diğer talebesi olan Nicalai Hartmann, varlık var olsaydı, var olmak katından çıkar, varoluş katına inerdi. Onun için Varlık, var olmamak zorundadır, diyerek ate olmuştur.

Kanımcıca, ruh, şuurumuzun deruni ışığı ile kavradığımız «BEN» dir. Hisseden, düşünen, tefekkür den, fikir üreten, yaratan, isteyen, inanan, hürriyet peşinde koşan «Ben» dir...

Evvela kendimi kavramalıyım. Ben neyim?

Ben vucutlu ruhlu bir bütün, bir fenomenim. Vucudum nasıl bir nesnedir? Dışardan bakınca gördüğüm bir esne, bir cisimdir. İçerde bakınca canlı bir organizmadır. Ben cisimli, ruhlu bir bütün, somut, psikofizik bir bütünüüm. Vucudum yalnız bir algı organı değil, aynı zamanda bir irade organıdır: Onu özgürce kullanırım. Maddeli ruhlu vucudum benim ölçümdür, ben onunla evrene açılırım.

Ruh dediğim, şey, bana daha doğuşumdan kodlanmış olan karakterimden (Characteres: çizilmiş, kazanmış) ve ilaveten, aile, cemiyyet, okul, tahsil, terbiye hatta masonik tedrisat ile manevi bir elbise giydirilmiş olan şahsiyetimden (personalité) teşekkül etmiştir. Karakterim fenlerim vasıtasıyla neslime intikal ederken, şahsiyetim, ancak şimdi yapmakta olduğumuz, kültür ilişkilerimle nesilden nesile intikal edebilir. Ruhun ölümsüzlüğüne olan inancım da bunu anlıyorum. Bu yaptığım kendi «benimli» «BEN» bir egolojidir. Çevremde başkaları var... Vucudumdan aldığım, vucut anlamını başkalarına aktarırım, bu suretle onu kendimde objeleştirir ve başkasının vucudunu kavrarım. Bu da maddeli-ruhlu bir ünitedir, bir fenomendir. İşte, bu vucut-madde benzerliği bir üniverselliğin ilk işaretidir. Başkasının vucudunu kendimde yaşadığım gibi, başkasının «benim» de kendi «benim»le yaşayabilir, algılayabilirim. Bu suretle «ben» artık kendi egosu içine kapanmış biricik ben değilim. Bende başkalarının benleri, başkaları var. Ben artık başkalarıyla birlikte «Ben» im. Dünya benim için değil, bizim içindir: Bu suretle egolojiden, sosyolojiye geçiyorum. Çevremi çevre eden başkalarıdır. Çevre başkalarıyla paylaşılıp, payımıza düşeni alabileceğimiz bir çevredir.

Kendimi denemem, bana başkalarını, başkalarını denemem bana dünyayı, dünyayı denemem bana evreni, evreni denemem bana daha aydınlık olarak kendimi verecektir.

(Sen, aracısız bir kavramıyla, kendim gibi algılayıp, denediğim «ben»dir. Sen, benim kendi ötemde, kendimden başka bir ben ile, içten bir bağla, bağlılıkla eriştiğim bir varoluşsun. (Existance). Çok boyutlu, dinamik bir yaşam evriminin ortasında bulunan ben, başkalarıyla bağ kurmadıkça, bir hapisaneden, ya da küçücük bir noktadan farksızdır. Nitekim «ben» ancak başkalarıyla bir kişi olur. (Personne) kişilik alabildiğine genişlik, ve sorumluluktur. Kişilik «ben» için, vazgeçilmez bir değer ve önem taşır. Kişilik, özgürlük-hayranlık-rica sevgi vefa gibi insanı insan kılan pek çok meziyetin odağıdır) (Nermi Uygur)

Güntümüz aydın insanına ve insanlığa, acak bu şekilde ulaşabiliriz.

İNSAN YARADILIŞIN TACIDİR, cümlesi bu insan için geçerlidir, kanısındayım... Uzak atalarımız, acaba bu taca layık krallar mıydılar? Dictionnaire de Theologic şöyle diyor: İlk insan tanrısal bir işçi elinden çıkma, «biçim, büyüklük, boy pos bakımından» örnek bir yaratık, bilgi yüklü, ilk günahattan evvel ölümsüz iken, günahattan sonra 930 yıl yaşadı... Bu günün bilgini buna güler... bir Neaderthal adamı, bir Cremagnon adamı, bir Girmaldi veya Pekin adamı, üstünde yaşadığı dünyaya, kendini, başkalarını, kendini aydınlatan güneşi biliyor mu idi? Onlar için dünya ve yaşam korkunç güçlerle sarılı idi. Korku, bulgusuzluk ve kuşkulu çabaların güçleri ile dolu idiler. Zamanla, düşünce, deney ve akıl yoluyla doğanın köleliğinden kurtulmaya başladı. Ateşi avucunun içine aldı, hayvan gücünü kendi yararına kullandı. Ekin ekti. El işleri incelererek sanat, sanatta yazı, doğdu. Büyütçülük ve dinlerin içinden bilimin ilk taslağı belirlendi. Ağır ağır biriken bu çabalardan, doğa yasası düşüncesi çıktı, sonunda Akdeniz dünyası antik çağ düşüncü ile aydınlandı. Arkasından gelen skolastik çağ ile duraklama devrini rönesansı büyümlü havası parlattı ve bilim daha canlı ve atılgan olarak görüldü, Copernicus, Galilee, Kepler, Newton ve daha niceleriyle, home erectus-home habilis-home sapiens-homosapiens sapiens-home economicus-home ethicus-Home estheticus ile güntümüz insanına evrimleştik.

Bu günün insanı yalnız olmamanın mutluluğu içindedir. Tek başına yaşamadığı, bezerleriyle birlikte, katıksız ve derin bir dayanışma içinde olduğu müddetçe mutludur. İnsanlık bir arada bulunmanın (Coexistence) hazzını en derinden duyanları, birbirinizi sevin diyenleri, bilgelerin bilgisi saymaktadır.

Antik çağ bilgisi, «birbirinizi sevin»der, ama köleleri, insanlığın ve bu sevginin dışında tutar. Hıristiyan bilge, birbirimizi sevelim, der, haçlıları müslümanlara, katolikleri protestanlara saldırtır. Sevgi isteği, katı gerçek içinde parçalanmalara, kinlere, nefretlere, varır ve düşman kardeşler, kardeşlik adını birbirini Durkheim ile birlikte, dinsel yaşamın değişik biçimlerine bir bakalım: Evvela dünya «MANA» denen, amansız adsız, somut gücün içine batırılmış gibidir. Her kim önceden gerekli önlemleri almaksızın, onunla karşı karşıya gelirse, hastalık ya da ölümlü biten bir sarsıntıya maruz kalır. İnsanlık bilgisizliğin verdiği bu korku içinde yaşamaktadır. Din ya da sonradan din dediğimiz şey, bu korkuyu azaltmak için elinden geleni yapıyor. daha ileride soyut tanrılar, somut mananın yerini alıyor... Bu günlere çok yakın, hatta bilgelikte bu gün bile numune saydığımız kişiler bir fırtınayı, bir depremi, kazanılan veya kaybedilen bir savaşı Apolloya, Yehova'ya duygusal tepkilerle bağladığını görüyoruz...

Sağık ve zenginliği bekleyen ve vaat eden eski dinlerin yerini, mutlu bir ölümsüzlük ümidi veren yeni ahretlik dinler alınca, bir adım daha atılmış oldu. İsis, Mitra, İsa anlaşılır tanrılardır. Cennetin eşsiz nimetleri iyi kullara ayrılırken, öbürleri korkunç cehennem işkenceleri ile yıldırılıyor... Kim iyi, kim kötü?... — Bu tanrının hidayetinde kalmıştır. Amma şunu da ilave etmek lazımdır ki, herşeye rağmen, din, bizi korkudan kurtarmayı denemiştir. Fakat başımızdan amak istediğimiz korkuya, bir yasa yitceliği vermiş, hatta bazen daha ileri giderken, kanlı törenler istemiş, işkenceler yaptırmıştır. Ama herşeye rağmen din, en azından bir ahlak yasası olarak, insanlığın yararına büyük uğraş vermiştir. Dinin noksan bıraktıklarını, Bilim tamamiyle halletmeği üstlenmiştir. Bilim sayesinde doğa yasaları anlaşılır biçime girmiştir. Büyük alim Einstein Bilimi şöyle tarif eder: Doğadan hislerimiz aracılığı ile algıladığımız karma karışık duyuların, (Kaos) akıl ve hikmet sayesinde düzenli anlaşılır hale gelmesidir. Doğa, akıl

sayesinde, gözlem ve deneyle anlaşılmiş ve BILGI doğmuştur.
(ORDU AB CHAO)

Bilim duyulardan gelenin, akıl düzeyine yükselmesidir. AHLAK, akıl düzeyindekilerin davranışlara inmesidir.

M.Ö.70-19 yıllarında yaşamış Vergiliusque ne güzel söylüyor. Ne mutludur, o kimse ki

Kavrar nesnelere nedenini
Atar bütün korkuları bir yana,
Boş verir yakarmaya, alın yazısına...

Bilimin eseri gerekli ağırbaşlılığı içinde, baştan başa sevinç, sevgi ve dirlik eseridir. Laboratuvarında çalışan bilgin, insan geçmişinin sırlarını arayan tarihçi, toplumbilimci insanları özgür kılmanın en katkısızına, düşünce ile varılan özgürlüğüne geçen, bu özgürlüğü başkalarına da tattırmak suretiyle, insanlar arasında en büyük birliği kuranlar değil midir?... Bu insanların, bilgelik ve sevgiye dönmüş çabaları, bilimi yaratan ve yaşatan, o sessiz ahlak-taki, çaba kadar eksiksiz ve coşturan bir çaba olabileceğine inanmıyorum...

Bilimin, insan kafalarını birleştirdiği evrenselliği tartışılmaz. Madde alanında kaldığımız sürece, bilim, meraklarımızı hallediyor. Ancak, ruhtan yaşamın kaynağından, son amacından, ölümden, ölüme gidenden, gitmeyenden söz açılınca; BILMIYORUM diyor. Akla şöyle bir şey geliyor: Yaradılışımız, ruhumuz, ölüm ve öbür dünya eğer vasa üstüne hiç birşey söylemeyen bilime güvenmek yerine, Apolloya, Zeuse, Mitraya inanmak ve bu inançlardan bir avuntu, bir ümit bulmak daha kolay ve daha iyi değil mi?...

Amma... Ölümü, insan bedeni için bir mutluluk başlangıcı olarak kabul eden ve kutlayan Blaise Pascal bile bakın nasıl diyor: Komedyanın her yanı nedenli güzel de olsa:

Son perde her zaman kanlıdır.
Sonunda bir avuç toprak atarlar başına,
Bir daha kalkamazsın artık...

Bilimin bu konuda hep sessiz kalacağı doğru mu?... Ruh, ölüm, öbür dünya gibi konularda, bilim hiç bir zaman konuşmayacak mı?...

— Tanrı var mı sorusuna, bu günkü toplumbilim: - Var, elbette, en azından büyük toplumsal olaylar olarak var, cevabını rahatça veriyor...

Apollon, Attis, Mitra veya İsa, gerçekten yaşamış olsun veya olmasın, bazı insan toplulukları onlara candan inanmış ya, bu inanış milyonlarca ve milyonlarca insanı coşturmuş ya, bu yeter bana, diyor... Toplumbilim ve felsefi antropoloji, dinsel olaylara böylesine iyi niyetli bir anlayışla eğilmektedir.

Bu gün totem, kurban, ruh, tanrılık ruh, ruhun kurtuluşu, ve öbür dünya ile ilgili inanışlar, inançlar, bilginin, tıpkı, fizik ve biolojik olaylar gibi sessiz, sedasız incelediği ve incelemesi icab eden olaylardır. Bunları araştırmak başka, mevcudiyetine inanmak veya inanmamak başkadır. Üzerinde düşünmeden - İnanmıyorum - deyin atmak ile - Anlaşılamaz, Bilinemez-diyerek muallakta bırakmak ta doğru olmasa gerek...

Çözümler henüz bulunamamıştır, ne yolda bulunacağı kestirilememektedir. Amma, bu hiç kimse araştırmasın, hiç bir zaman bulunamaz demek midir?.....

Kanımcı, bilgelik, hakiki bilgelik, durmadan gelişmek isteyen bir bilgeligi araştırma arzusudur... Akıl, değişmez, sonsuz bir şey değil, sadece bir araç, bütün öbür araçlar gibi, deneyden aldığı derslerle, olaylar karşısında değişen bir araçtır.

Düşünen bir varlık olan insan, düşünce ve tefekkür sayesinde, kendi kendini bulmakta, ve hatta yeniden yaratmaktadır.

Bilim ve sanat, düşüncenin coşkusudur, çikarsız bir yaratış, yilikseklerde buluşma gücüdür.

Eskilerin «bilmiyoruz, öyleyse inanalım» sözüne karşılık, bilimsel düşün ve tefekkürü kendine bir nur kaynağı olarak kabul etmiş bir kardeşiniz olarak: «Bilmiyoruz, öyleyse Araştıralım» diyorum...

Loca, evrendeki insanı temsil eder. Locanın tamolabilmesi için, kutsal kitaplar gönü ve pergelin mevcudiyeti şarttır. Kutsal kitaplar, bir yaratana iman etmenin sembolüdürler. İman etmiş kişilerin evrensel birlik içindeki kardeşliklerinin ifade-

sidir. Gönye ve pergel de, eylem düzeyine inmiş bilginin yani ah lakın sembolüdürler, o kadar.....

Canlı bedenın, hava, su, besin gibi şeylere ihtiyacı olduğu gibi, ruhi yaşayış da ahlak, din ve sanat gibi manevi cinsten besinlerle beslenmezse, beden ile ruh arasındaki denge bozulur.

İnsanlar toplu halde yaşarlar. Fertlerin birbirine karşı hak ve vazifeleri vardır. Toplumda hukukun tam olarak yaşaması için, toplumu teşkil eden insanların vicdanlarında mukaddes bir vazifenin yerleşmesi zaruridir. Kalbinde Allah sevgi ve korkusu taşıyan vicdanlı bir kimsenin, toplumun hukuk kural ve nizamlarına saygısı daha fazladır, vazifelerine daha kalpten bağlıdır.

Din, üstün ve mukaddes bir varlık ile manevi bir ilişki kurulmasıdır. Ahlak, hayrın ve vazifelerin ilmidir. Din ile ahlak vazifeleri bakımından farklı iseler de gelişmelerine beraber yürürler, sıkı münasebetlerine rağmen aynı şey değildirler. Ahlaklı bir kimsenin koyu dindar olması şart olmadığı gibi, her dindar kişinin de yüz de yüz faziletli olmadığı bir hakikattir.

Kardeşlerim, hakikat yolculuğunda, gönye-pergel ilkesine bağlı kalarak, akli hikmetin hislerimize galebe çalmasına gayret edelim. Bir inançta aklın payı ne kadar fazla ise, inanç o kadar soyuttur. Aksine aklın payının azaldığı inançlar, doğmaya ve putperesliğe gider.

Allah inanç baskısından, Allah düşüncesine saygı zafhasına geçmeliyiz. Kişi şahsiyetini, fikirleri ile belli eder. Kimsenin şahsiyeti ile oynamamak üzere kimsenin fikirlerine, direkt karşı çıkmayalım. Eğer fikirlerimiz uymuyorsa, «seninle beraberim ancak...» Cümlesi ile başlayan bir konuşma, tezin karşısında, antitezin münakaşasına imkân sağlar ve, senteze gidebiliriz. Aksine «senin fikrine karşıyım...» ile başlayan bir cümlenin sonu, büyük bir ihtimalle senteze değil, kavgaya, en azından husumete inkılap edecektir. Bir kardeşin dediği gibi herkesin iyi tarafını görmeğe gayret ederek, bunların en yüksek vasıflarını kendimizde toplayalım.

İdealimize elele giderken, ne kimsenin ayağına basalım, ne de kimseyi kaldırımdan aşağı itelim. Heyecanlı, yaratıcı, hayırlı bir topluluk kuralım.

Çok uzaklarda, belki de hiç gerçekleşmeyecek olan büyük fayda uğruna, kuşaklar feda etmek yerine on acil ve en gerçek toplumsal kötülüklerle mücadele etmek en akılcı yol olarak benimsenmelidir.

Nereye gitmek istersek isteyelim, olduğumuz yerden yola çıkmaktan başka seçenek yoktur. Ne bu bilimde, ne sanatta, ne siyasette her şeye en başından da başlamaya olanak yoktur. Ütopyacılığı bir tarafa bırakarak, gerçekçi yoldan hakikate doğru yürümeliyiz. Aradığımız hakikat bilimsel hakikattır.

Bilimdeki gelişmeler artık eskilerin, bilimselliğini geride bırakmış, geçen asrın bilimsel düşüncülerini, maalesef artık birer ütopyacı haline gelmişlerdir.

Bu gün artık ne Hegel, ne Marx dialektiği, ne Euclide, ne Newton, ne Darwin, ne Freud bilimsel kuramları, sorunlarımıza çözüm getirmemektedir.

Günümüz sorunlarına çözüm getirdiğini sandığımız, Einstein, de Breglie, Schrödinger'in karşısına, Heisenberg, Niels Behr, Max Bern ve daha bir çokları yer almakta her sentez bir tez haline gelmekte ve antitezini bulmaktadır.

Bu endeterminizm bizleri allak bullak ederken, Tanrı karşımıza Doğa şeklinde çıktı. Teoloji, doğabilim, Tanrı yasaları Doğa yasaları, Tanrı irade ve gücü Doğa kuvvetleri, Tanrı düzen ve yargısı Doğal ayıklanma tarzında, teolojik determinizm yerini, natüralist determinizme verir gibi oldu... Geometri, fizik, antropoloji, sosyal antropoloji bilimlerinde, bu en objektif bilimlerde, dialektik determinizmin yetersizliği karşısında, acaba metafizik düşünce, natüralist determinizm ne derece akla uygun gelir?.....

— oksa evrende, insan davranışı, dil olgularının, tarlaştırılmasından başka bir şey değil mi?...

Herkesin imanı da akli gibi kendi malıdır...

Sevecen ruhun bedende, zekânın ruhta, ilâhi kudretin zekâda aksetmesi benim imanumdur, derken acaba yanılıyor muyum?...

KAYNAKLAR

- 1 — ADIVAR Adnan / Tarih boyunca Bilim ve Din
- 2 — AKKAN Ahmet / Evrende uzay boyutları ve İnsan Mimar Sinan Mec. Sayı. 52.
- 3 — ALSAN Necip / Eylem ve düşünce açısından çağımız XX. yüzyıl
- 4 — BRYAN Magee / Kari Pepper'in Bilim felsefesi (Metin Tunçay)
- 5 — EGERAN NECDET / Masonluk
- 6 — GREGOİRE François / Büyük ahlak doktrinleri (Cemal Süreyya)
- 7 — HUSSERL Edmond / Başkasının Beni (UYGUR Nermi)
- 8 — HANÇERLİOĞLU Orhan / Felsefe ansiklopedisi
- 9 — İŞINDAĞ Selami / Evrim yolu
- 10 — KÖSEMİHAL N. Şazi / Durkheim sosyolojisi
- 11 — PAZARLI Osman / Din psikolojisi
- 12 — RENAN Ernest / Dinler tarihi
- 13 — SENA Cemil / Filozoflar ansiklopedisi
- 14 — SENA Cemil / Tanrı anlayışı
- 15 — TUNALI İsmail / Estetik
- 16 — UYGUR Nermi / Kültür Kuramı
- 17 — VOLNEY / Harabeler (Les Ruines)
- 18 — WELIS Calvin / İnsan ve dünyası (Erzen Onur)

D Ü Z E L T M E

Mimar Sinan Mecmuası 52 nci sayısı, sayfa 46 son paragraftaki Şirin müellifi yanlışlıkla Hacı Zihni efendi olarak yazılmıştır. Şir 19 uncu asır, edebiyatçı gazeteci-şair İbrahim ŞİNASI ye aittir. Özür diler, düzeltirim.

AHMET AKKAN

Yedi Basamağın Öyküsü

Rasid Temel

Günümüzde bilimin önemi ve çalışmanın gereği üzerinde uzun uzun durmak gereksizdir. Çünkü insanlara güç vermek sadece bilgidir ve yalnız bilgi insanları topluma yararlı kılar.

Eğitimsiz kişiden, fazla birşey beklenemez. Çünkü cahiller becerikli kimseler tarafından aldatılırlar, ve onların uşağı olurlar. Peşin hüküm ve doğru yoldan sapma, onları daima etkisi altında tutar. Hür olan yalnız bilgili kişidir.

Eğitim insanın düşünce ufkunu açar, aklını geliştirir. ve onu sonu olmayan hakikat tahtının basamaklarına ulaştırır. Bu sayede o görür, an-

lar ve bilir. Gözlerinde gerçeğin ışığı olan bilgi, hakikat ve felsefenin nuru parlar.

Bilgili kişi kardeşlerine bir hoca bir önder olabilir. Onun parlayan uygar niteliği başkalarında saygı yaratır.

Cahil kişi göremez, yaşamı boyunca karanlıkta yürütür, hileye ve zulme hizmet eder, kendisine zorla kabul ettirilen yükü taşır, kardeşlerini köleliğe sürüklemeye aracı olur, bunu önlemek isteyenleri bile yoldan saptırmaya çabalar.

Bilgi bir güçtür. Dünyamız en azından bunu öğrenmiştir. Varılan sonuç odur ki, dönemeçli merdivenlerin son yedi

basamağına verilen sözler sadece konusu oldukları yedi bilimden çok daha fazla ve daha yüksek anlamları kapsar.

Pitagoras'ın bu yedi bilimi, İnsana lüzumlu bilgilerin tümünü kapsayamaz. Gramer, Retorik, Aritmetik bilimler olarak artık tahtlarından indirilmişler ve okullarda akademilerde gençleri bilimlere hazırlayan çalışmalar olmuşlardır.

Geometri, Müzik, Astronomi ise o kadar geniş ilerlemeler kaydetmişlerdir ki, bunların herbirinde tam bir bilgiye sahip olmak için insanın bütün zamanını ve ömrünü harcaması gerekir.

Eskilerce bilinmeyen yeni bilimler Jeoloji, Botanik Kimya, Dinamik, Elektroloji ve Fizik şimdi büyük bilgi mabedinin ana hücrelerini meydana getirmektedir. Buna rağmen biz Masonlar, ritüelde yazılı olan ve aklılıkmete ulaşan önemli merdivenlerin son yedi basamağının remzettığı yedi bilimi olduğu gibi kullanmakta bir sakınca görmekteyiz. Aslında onlardan faydalanacağımız birçok şeyler olduğuna inanmaktayız. Öyle ise şimdi bunları tekrar inceleyelim. (Bu bilgiler Amerika Cenup Jüris-

diksiyonu yayınlarından derlenmiştir.)

1 — GRAMER :

Birane için Dünyayı içinde insan yokmuş gibi düşünelim. Her iki cinsten olgun yaşta ve bütün hassalarına sahip bin kişiyi, hiçbir lisan bilmeden, yaratılıp Dünyanın bir köşesine birarada yerleşdirildiklerini varsayalım.

Herbirinin ilk çabası kendi üzerine olacaktır. Diğerlerini de kendisi gibi göreceğinden, onların da kendisi gibi düşünüp düşünmediğini merakedecektir. Düşüncelerini nakletmek için binlerce dürtü onu zorlayacaktır. Düşünce elle tutulur birşey olmadığı gibi, duyularımızla da anlatılamaz. Öyleyse düşünce başkasına nasıl nakledilecek? Bir isteğe uymak düşüncesi bazı tutkular, duygular ve hareketlerle açıklanabilir. Örneğin yemek arzusu, çünkü o vücudun belirli organlarının bir işi başarmak isteğidir. Örneğin düşmanlık gibi, çünkü nefret uyandırmak veya dövmek kötü niyetin belirtileridir.

Bundan daha ötesine gidebilmek için, bir dilin elde edilme-

si gerekir. Sadece cisimleri değil, hatta zihinsel operasyonları ve sezinlemeleri, kısaca görünmeyen kavranmayan fikirleri gösteren tek tek veya beraberce üzerinde uyuşulan birleştirilmiş, islahedilmiş heceler yani kelimeler üzerinde anlaşmak lâzımdır. Vücudun belirli bir kısmının veya belirli bir cisim açıklanması yolunda kullanılacak bir hece veya bir söz üzerinde anlaşmak daha kolay olacaktır.

Ama iş burada bitmez, daha fazlasına lüzum vardır. İnsanlar gözle görülen cisimlerin dışında kalan şeyler için tartışıp bir sonuca varmadan evvel, gözle görülmeyen, düşüncelerle ilgili anlamlar için bulunacak sözler üzerinde anlaşmaları gerektir. Örneğin düşünce, idrak, muhayyile, iyi, kötü, yasa ve buna benzer örnekler.

Koskoca Dünyada hayretle gördüğümüz tek şey, insanın nasıl olupta gözle görülebilen elle tutulabilen maddi cisimlerin ve dış görüntüleriyle kendini belli eden şeylerin dışına çıkabilmesi, metafizik fikirlerle bağlantı kurabilmesidir. İnsanlar mantığın ince farklarını, anlamlarındaki düşünce üstünlüklerinin zarif ayrı-

lıklarını değerlendirip fikirlerini birbirlerine nasıl anlatabilirler?

İfadenin kıymeti onun doğruluğuna bağlıdır. Eğer bir kelime veya cümlenin hepimize aynı şeyi ifade ettiği üzerinde anlaşırsak, o zaman maksatımızı anlatabiliriz. Ama kelimeler her zaman herkese aynı anlamı vermeyebilirler. Bu yüzden de yatıştırılması mümkün olmayan devamlı anlaşmazlıklar çıkabilir. Kelimeler üzerine olan bu tartışmalardan, özellikle üzerinde bir anlaşmaya varılmamış kelimeler üzerine mezhepler, ekoller, polemikler, nefretler, zulümler ve harpler meydana gelmiştir.

Gramer kulak, göz, lisan ve yazı vasıtasıyla, kendi fikirlerimizi tam ve doğru olarak bütün incelikleriyle ve onları belirleyen sembolik karakterleri ile anlatabilmenin verisi ve bilimidir. Böylece fikirleri doğru açıklayabilme bilim olarak bilgiye, toplumun kuruluşuna, toplumsal ilişkilere, yasalara, sözleşmelere, bütün işlere ve felsefeye atılan ilk adımdır.

II — RETOTİK (Belâgat) :
Yukarıda sözünü ettiğimiz bin

kişinin ortak hareketi yerleşimi, bir topluma dokunması-yasalar yapması, hükümetler kurması, birbirlerini korumayı demek yazara sorulacak bazı kişilerin yönetmesi, hareket etmesi, tahrik etmesi, heyecanlandırması, hatta bir takım huzursuzluklara yol açması sonucu olarak, birinin zihninden geçirdikleri öbürünün zihninde belirme- li, birinin düşüncesi ötekini düşünmesini etkilemelidir.

Düşünce ve fikirler sadece açıklanmakla kalmayıp, birer gerçek güç olduğu gözle görülür elle tutulur sonuçlar verdiği herkesce kabul edilmiştir. İşte bu heyecan verici sözlerle inandırma, öyleme geçme, heyecanlandırma ve etkileme sanatı ve bu suretle başkalarında heves, sevgi, nefret, hırs ve yurtseverlik gibi duygular uyandırma sanatı Retorik dir.

III — LOJİK (Mantık) :

Duygu ve sezgi gücünden yoksun olan zihinleri hitabet ve belâgat yoluyla etkilemeye imkân yoktur. Acaba düşüncenin üstünde daha güçlü bir etke söz konusu olabilir mi? Evet. Tartışma, ispat etme,

gösteri, delil, analiz, sentez, analogi gibi muhakemeyi etkileyen herşey kullanılır. Böylece tutku veya hayale değil, fakat akli harekete geçiren ikna yoluyla idare ve kontrol edilen düşünce kuvveti meydana gelmiş olur. Şimdi mucize tamamlanmıştır.

Bu muhakeme ve tartışma yoluyla inandırma gücü, beşere güçveren ve insanları yönetme yeteneğinin temeli olan Mantık'dır.

Belâgat iki yüzlü bir kılıç gibidir. İki tarafa da keser. Zihinde çelişkiler yaratma, zorla elde etme, kötülük, hatayı doğru imiş gibi gösterme türünden davranışlar, haksızları haklı imiş gibi, kötüyü iyi imiş gibi gösterebilir. Yine aynı kılıçla fazileti alkışlama, hakkı savunmak, doğruyu korumak ta mümkündür. Bunlar her zaman olan şeylerdir. Böylece hilekâr bir hokkabaz gibi yaygın olan böyle seviyesiz bir mantık da vardır. Hünerle kelimeler üzerinde oynar, anlayışı yanlış yöne çevirir ve insanı aldatır. İnsanlar, gurur duydukları kendi akıl ve zekâ güçlerini göstermek için bu yola saparlar.

Bu, dejenere olmuş mantıktan sakınınız. Güzel söz söy-

leme gücünüzü kötü veya şüpheli işlere harcamayınız. Mühim olan ahlâk ve fazilet olduğuna göre herşeyin fen ile kaim insanîyetle daim olduğu sözünü unutmayınız.

IV — ARİTMETİK :

Düşünce ve fikirlerin anlatımını takibeden en basit işler bizim bin kişimizi sayılar üzerine bilgi edinmeye ve onları kullanmaya zorlayacaktır. Böylece ilkel Aritmetik ortaya çıkacaktır.

Biraz tecrübe ile gece gündüz, mevsimler, Ayn değişmesi, Güneşin doğuşu, gezegenlerin sayısı ve hareketleri onları düşündürecek, böylece gelecek kendileri için önem kazanacaktır. Bunların en önemlisi ise ilkbaharın gelişi olacaktır. Bu nedenlerle bazı sayılar bilhassa dikkati çekecek, 24 saatlik gün bu işde birim olacaktır. Herbiri 4 haftaya bölünen senenin 12 ayı ve bunun ayın değişmesi ile olan ilişkisi gezegenleri sayabilme isteğini doğuracak, bazı sayıları da kutsal yapacaktır. Örneğin ilkbahar, yaz ve sonbahar gibi 3 yararlı mevsim 3 rakkamını kutsal yapacaktır. Bu mev-

simlerin 9 olan ayları üçün karesini kutsal yapacaktır.

Geometrik şekiller, daire, nokta, üçgen, beş köşeli yıldız, küp, üçlü üçgen, Süleymanın mührü, 47 nci problemin 3 karesi, kısa zamanda misterli sayıların sembolü olacaktır.

Böylece Evrende de önce varolup, sadece Yaradan'ın kendin de mevcut olan hiçbir madde ile bağlantısı olmayan, özel bir fazilet ve etkene kendi varlığında sahip bulunan ve Pitağor felsefesini meydana getiren sayı fikri gelişecektir. Böylelikle insanı doğu birbiri ile fikri bağlantı kurmanın ötesinde bir adım daha ilerleyecek, sebep ve netice kanununa göre hüküm vererek etrafındaki Evrenle irtibat kurarak doğanın sırlarını araştırmış olacaktır.

Kısa zamanda çözümlenmeyecek güçlükler doğurması ve anlaşılması imkânsız engeller yaratması, sadece Mantığı tekbaşına güçlü kılmaya yetmeyecektir. Yalnızca matematik açıklamalar belirleyip güvence verdiği zihinlerin doğruluğunu kabul edebileceği tek unsur olmanın niteliğini taşımaktadır.

Aritmetik kelimesi, bizlere matemaik bilimini ve onun

fizik ve felsefede uygulanmasını anlatır. Aritmetiğin sayıları ve şekilleri, eskilere Tanrı tarafından göklerden yıldızlara yazılmış olarak görülmüştü. Bunlar insanlığın hakikat yolundaki ilerleyişi idi.

V — GEOMETRİ :

Üstündeki sayısız pürüzlere rağmen, büyük bir düzlükmiş gibi düşütilen Dünyaya matematik biliminin uygulanmasına Geometri denmiştir.

Dünya, yıldızlar ve öteki gök cisimleri, herşeye gücü yetenin oluşturduğu mekanik kuvvetlerin yanılmayan hassasiyetine bağlıdır. Bu yasalar ve hareketin değişmeyen mekanik hassasiyeti, Tek ve herşeye gücü yeten bir Varlığın izahı-Allah'ın birliği, Evrenin ve büyük Dünya mekanizmasının bunun mekanik hareketlerini kontrol eden yasaların doğruluğu ve değişmezliği, hakikate doğru başka bir adımın daha atılmasını sağlamıştır. Bu da Geometridir.

VI — MÜZİK :

Buraya kadar gelen basamaklar da yetersizdi. Çünkü ahlak

yasaları bunların dışında kalıyordu. Bütün bunları ruhsal bir sonuca bağlayabilmek te imkânsızdı, hatta bunlar bitki dünyasında karşılaştığımız fenomenleri de kapsamıyordu. Bütün bunlar Yaradanın yaratma gücüne moral bir neden göstermediği gibi, Yaradan Evreninde ötesine götürüyor ve kendisi ile eserinin telkin edeceği sempatiyi ortadan kaldırıyordu. Sanki yarattığı Evren ona yabancı di. Ortada sadece bir işçinin sanat ve hünerinin meydana getirdiği eserin verdiği tatminkârlıktan başka birşey yoktu. Böylece insanlar birbiri ile çarpışmayacak şekilde düzenlenmiş ve ayarlanmış kürelerin dönüşünde, mevsimlerin değişmesinde, duyuların çeşitliliğinde, çalışma ve dinlenme zamanların da, canlıların sürekli oluşumunda, büyüme fenomeninde, Yaradanın sadece mekanik hünerini uygulaması ile yetinmeyeceği, daima başka bir şeyler olması icabettiği görüşü ortaya çıktı.

Yedi müzik sesinden meydana gelen oktavların rakkamlarla bağlantılı olduğu, onları temsil etmekte olduğu anlaşıldı. Doğadaki tüm müziksel sesleri tek bir Evrensel ahenge

bağladılar ve yörtingelerinde dönen kürelerin hoş müziğin meydana getirdiğini düşündüler ve onların hareketlerini ebe dileştiren yasanın iki karşıt mekanik kuvvet olmayıp, tek bir ahenk yasası olduğunu düşündüler. Bundan da Yaradanın mekanik dehasından daha farklı bir gücün rol oynadığını ve yasalarında yapıcı olduğunu kabul ettiler. Nitekim aynı ahenk yasasının insan tabiatında, doğumda, ölümdede, büyümede, çürüyüp dağılmada etkili olduğu görülmür. Böylece doğanın yasaları ile yıldızların durmayan hareketleri arasında bir bağlantı olduğu görülmüş, bunun sonun sonucu olarak da doğaya tek bir ahenk yasasının hükmettiği kabul edilmiştir.

Burada geçen Müzik kelimesinin açıklamak istediği anlam, karşıt eğilim ve etkiye tepki faktörlerini tek uyum içinde dengeliyen ebedi ahenkten başka birşey değildir.

VII — ASTRONOMİ :

Zaman ve mekânla başbaşa olan Yaradanın uzun süren bu yalnızlık, sessizlik ve hareket-sizlik içinde Evreni yaratmış

olmasının sebebi açıklanmamıştır.

Yaratıklarını artık beğenmeyerek, hemen yarattığından bıkip onları yoketmeyeceğine dair elimizde bir garanti bulunmamaktadır. Nitekim büyüklüğü ve mükemmeliyetinin sonsuz olduğuna dair uygun bir sebep te gösterilmemiştir.

Şüphesiz sonsuz bir maharet ve buluş kapasitesinden doğan bir haz bu sırrı açıklamaya yetmezdi. Hassas ve düzgün işleyen bir makineyi sadece seyretmekte uzun zaman Ona zevk vermeyecekti Seviye bakımından çok üstün olmasına rağmen ahenkten gelen duygusal hazlarında tatmin edilemeyeceği bir gerçektir. Bunlar moral güçten ziyade kısmen akli güçten gelen sonuçlar olmanın niteliğini taşıyordu.

İnsanlar Evrenin sırlarını araştırdılar, teleskopu mikroskopu icadettiler, bu sayede Evren onların vecde gelen merak dolu gözleri önüne serildi, üstlerindeki alem sonsuz görüldü, altlarında da sonsuz bir alan buldular: Yaradılışın büyüklüğü küçüklüğü de sınırsız görüldü.

Haz ile coşup taşan insan hayata bağlandı, canlıların zev-

kine yardımcı olacak tedbirler ve planlar oluşturuldu. Böylece insan doğa kitabının geniş sayfalarını dikkatle incelemeye koyuldu. O kitapta Yarıdanın değişmez yasalarının yargıları ile karşılaştı, Yarıdanın sonsuz cömertliği ile ortaya koyduğu «Evren Yasası» yaratma eylemi böylece ortaya çıktı.

Yıldızlarda, ilkbaharda, büyük ormanların sık yapraklarında, havada, toprakta, suda, yeryüzü yeşilliklerinde, gökyüzünün maviliğinde kendi içimizde ve dışımızda hayatla meyve veren eylem yasası keşfedildi ki, bunlar da sonsuz iyilik ve sonsuz sevgiden başka birşey değildir.

Evren yaratılmadan önce, Tanrı zaman ve mekânla başbaşa iken, sevme ve koruma konularının yaratılması ge-

rektiğine inandı. Uzayın dini olan Astronomi insanoğlunu yıldızlara bakan bir düşünce alemine çeker götürür ki o da bir din gibidir.

Evreni kollayan sevgi yasası Yaradandan güç alır ve geliş güzel bir isteğin fermanı değildir. Bu yasa insanları da kollar, çünkü o Yaradandan kopmuş gelmiştir ve herşey onunla kaim ve daimdir. Felsefe ile dinin de söyleyeceği son söz de işe budur.

Bütün sistemlerin, ekollerin, mezheplerin yok olacağını veya ayakta duracağını, sınırsız denetimi ile tayin eden de Tanrısal güç ve sevgidir. Mutlak yargı ve sevginin kendisi olan Tanrıyı başka deyimlerle nitелеmek imkânsızdır. Onun içindir ki bütün dinleri ve ve felsefeleri oluşturan tek yasa ancak ve ancak sevginin yasasıdır.

Royal Arch

Mehmet Fuat AKEV

Türkiyemizde, Üstad Derecesine erişmiş olup ve Masonluk bilgilerini ilerletmek isteyenler, 29 Dereceli Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Ritine (EKSR) bağlı felsefi atölyelere girerek bu isteklerini gerçekleştirebilirler. York Ritinin hâkim olduğu İngiltere, İskoçya, İrlanda, Skandinav memleketlerine ve kısmen Almanyaya ve Hollanda'da, istekli Üstad Masonların iki seçeneği vardır :

- 1) Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Ritine dahil olmak
- 2) Royal Arch Şapitrine girmek.

Bazıları, her iki Rite de aza olmaktadır.

EKSR'nin 13 üncü derecesinin de ismi Royal Arch'tir, fakat bu iarecenin çok derin manalı olan ritüeli, bizde olduğu gibi, ekseri memleketlerin Süprem Konseyleri tarafından tatbik edilmeyip, diğer ara dereceler gibi, tevcih suretiyle verilmektedir.

«Arch» kelimesinin türkçe manası «Kemer»dir, yani yapılarda görülen kemer. Dereceye verilen isim de, menkibedeki «Kemerli Kubbe» den gelmektedir. Menkibe, Kral Süleyman'ın inşa ettirdiği Mabet in yanında geçtiği için de «Royal—Krali» vasıfı eklenmiştir. Bilindiği gibi Spekülatif Masonluğun doğuşunda, ve Hatta Anderson Nizamnamesinin neşredildiği tarihlerde, ancak Çırac ve Kal-

fa dereceleri mevcuttu. Localardaki Kardeşlerin esas vasıfları iyi ve dindar birer insan olmaktan ileri gitmezdi. Ritüeller ise, gayet basitti. Mason Localarına, daha bilgili kişiler iltihak ettikçe, daha derin, ve düşünceye daha fazla sevkeden derecelere ihtiyaç görüldüğünden, Hiram menkibesinin ilk perdesi olan Üstad derecesi, ve bunun devamı bulunan «Royal Arch» derecesi ilâve olundu.

Bu derecenin ilâvesi, İngiltere'de büyük tartışmalara yol açtı. 24 Haziran 1971'de kurulan İngiltere Büyük Locasının (Anderson Beyannamesi: 1723) karşısına 1751'de yeni bir Büyük Loca çıkmıştır. Bu Büyük Loca «Eskiler» ismini almış ve 1717'de kurulmuş olan ve «Yeniler» olarak adlandırılan Büyük Loca ile 62 sene süren uzun bir ihtilafta kalmıştır.

Eskiler, (Yenilerin ritüelleri basitleştirdiklerini, masonik örf ve adetlerini kenara ittiklerini, ve ritüellerden hristiyanlık vasıflarını kaldırdıklarını) iddia ederler.

Eskiler, 3. Derecenin üstünde «Mark Masonry» olarak adlandırılan ve Hiram Menkibesini devam ettiren, 4. bir Derecede çalışırlardı. Yeniler ise, bu 4. Dereceyi kat'iyetle red edip, ancak 3 sembolik Dereceyi tatbik etmekte ısrar ederlerdi. Fakat, 4. Derecenin felsefi ve dramatik ritüelini beğenen «Yeni Büyük Loca»ya mensup bazı Atölyelerin, bu Dereceyi benimsedikleri görülmektedir. Bu cereyan, Yeni B.L.'da genişlemiş ve 4. Derecede AYRI BİR DERECE olarak kabul edilmiştir. Hattâ, 1766'da ilk Royal Arch Şapitrleri Federasyonu Yeniler tarafından kurulmuştur.

Eskiler ise, 4. dereceyi, Üstat Derecesinin bir devamı olarak kabul edip, bunu sembolik derecelere dahil ettiklerinden ancak 1771'de bir Royal Arch Şapitrleri Federasyonu kurabilmişler. Fakat bu Federasyonu yaşatamamışlardır.

Eskilerle Yeniler, 1817'de (62 senelik ihtilafın sonra) İNGİLTERE BİRLEŞMİŞ BÜYÜK LOCASI çatısı altında toplanmışlardır. Bu Büyük Loca ancak 3 sembolik dereceye hâkim olacağını ilân ettiğinden, Royal Arch ayrı bir derece olarak kabul edilmiştir. Müstakil olarak çalışan Royal Arch Şapitreleri, uzun tartışmalardan sonra «Royal Arch Büyük Şapitri» ismiyle bir Federasyonun idaresi altına girmiştir.

Büyük Şapitrin nizamnamesinde: «Bir Şapitr, ancak muntazam bir Sembolik Locaya bağlı olduğu takdirde kurulabilir» denilmektedir.

1955'te yapılan son bir değişiklikle, «Büyük Şapitr», «ROYAL ARCH SÜPREM ŞAPİTRİ» ismini almıştır.

Süprem Şapitr, azası bulunan Royal Arch Şapitrlerinin Başkanlarından müteşekkil olup, 11 kişilik bir envar tarafından idare edilir:

- 1 Büyük Genel Başkan (Pek Mümtaz)
- 1 Büyük Genel Başkan Yardımcısı
- 1 Başkan
- 8 Birinci Başkan

Bu Envar, Süprem Şapitr azası arasından seçilir. İngiltere Büyük Locası Büyük Üstadı ve diğer Büyük Vazifelileri (Royal Arch derecesine sahip iseler) aynı vazifeleri Royal Arch Süprem Şapitrinde de ifa ederler.

Royal Arch Şapitrlerinin görevlileri ise şunlardır:

- 3 Başkan (Principals)
- 2 Kâtip (ve 1 yardımcı)
- 1 Hazine Emni
- 1 Tören Üstadı (ve 1 yardımcı)
- 3 Sojourners
- 3 Perdeler Muhafızı
- 1 Muhakkik (Janitor)

Şapitrin aza sayısı 72 olarak hudutlanmıştır. Bunların ismi «Compagnon» (Refik), Vazifelilerin ismi ise «Excellent» (mümtaz)dır.

ROYAL ARCH'ın MENKİBESİ

Bu menkibe, Muazzam Kubbeyi ziyaretle, Fikir Merkezini keşfeden

üç Zerdüştün hikâyesinden» alınmış olup, İncildeki Hiram menkibesinin bir devamıdır. Bu menkibe, sembolik Loca KK. nin de okuruğu «La Symbolique Maçonnique» (J Boucher) de bulunur.

Zerdüştler, yıkılan 1. Süleyman Mabedinin yıkıntılarının yakınında keşfettikleri bir kuyuya girerler, 9 kapıyı geçtikten sonra, kemerli büyük bir kubbeye varırlar. Her kapıyı açmak için, Kabbaladaki Sefirot'ların adlarını sıra ile söylerler. Dokuzuncu kubbeye Mukaddes Kitabı bulurlar. Kitabın açık olan sayfasında:

«Başlangıçta KELAM vardı,»

«Ve KELAM, TANRIYLA idi,»

«Ve KELAM, TANRI idi.»

yazısını okurlar.

Bu kubbe, aslında Nuh Peygamberden önce yaşamış olan ENOCH tarafından yapılmış ve mukaddes bilgiler kendisi tarafından buraya saklanmıştı: Enoch, rüyasında Tanrıyı görür: Tanrı kendisine altın bir üçgen verir. Üçgenin üstünde, Tanrının ismi yazılmış ise de, Enoch bu ismi hiçbir zaman telaffuz etmeyeceğine yemin eder. Bundan sonra, sert bir rüzgar Enoch'u yeraltına sürükler, 9 kubbeden geçer, ve dokuzuncu kubbeye aynı üçgeni görür.

Enoch uyanınca, oğlu Malusalem'e 9 kubbeli bir yeraltı mabedi inşa etmesini emreder ve yaptırıp gördüğü harfleri üzerine yazdırdığı bir altın üçgeni 9. kubbeye saklar.

Zerdüştler, 9. kubbeye, Mukaddes Kitaptan başka, altınla kaplı bir sandık görürler. Sandığın içinde, akik bir taşa hakedilmiş altın üçgeni bulurlar. Kelimeyi hecelerler fakat telaffuz edemezler.

Menkibeye esas olan bu seyahatin tarihi hakkında, muhtelif görüşler mevcuttur.

— Bazalarına göre, bu seyahat Zarobabel tarafından yıktırılan 1. Süleyman Mabedinin, İmparator Jüljen (331-363) tarafından inşası zamanına rastlamaktadır.

— Başkalarına göre, ise hâdise, Yahudilerin, Babildeki esaretten geri dönüşlerinde (M.Ö.536) vukubulmuştur.

Her iki faraziyede, tarihi yanlışlıklar göze batmakadır, şöyle ki:
— Hazreti Süleyman zamanında, İncil henüz yazılmamıştı. Buna göre, Kubbede bulunan kitap, ancak Yahudilerin mukaddes kitabı olan «Thora» olabilir.

— Süleyman'ın yaşadığı yıllarda, Royal Arch resimlerinde görülen gotik kemer şeklinde inşaat tarzı mevcut değildi. Bu yapı şekli ancak Rönesanstan sonra görülmekedir.

ROYAL ARCH DERECELERİ.

York Ritinin mevcut olduğu memleketlerde, Sembolik Derecelerden (Çırak, Kalfa, Üstad) sonra gelen Royal Arch Masonluğunda, 4 Derece vardır:

Mark Master (Marka Üstadı)

Past Master (İs'ad edilmiş Üst.)

Most Excellent Maser (Pek Müimaz Üst.)

Royal Arch.

Bu dereceler, ayrı ayrı verilebildiği gibi, 3. Dereceli bir Üst.; Royal Arch Şapitinin kararıyla, tek bir törende Royal Arch derecesine yükseltilebilir. Böylece bir tören için, ayrı ve kısa özel bir ritüel tatbik edili.

ROYAL ARCH DERECELERİNİN RİTÜELLERİ

3. — **MAK MASTER** : Kral Süleymanın emriyle, şantiyede çalışan her işçi, eserlerine kendi markasını vurmaya mecburdur. Bu suretle hileli veya noksan işler yapanlar meydana çıkacaktır. Törende, namzetler, markası kimse tarafından bilinmeyen bir kilit taşı bulurlar ve bunu Başkana götürürler. Taşın üstündeki yazı, Başkan tarafından okunur:

«Tyr şehrindeki bir dul kadının oğlu olan Hiram arafından, Kral Süleymana gönderilmiştir.»

2. — **PAST MASTER** : Bu dereceye «Kürsüden geçiş Derecesi» de denir. Burada namzetlerde Loca Üstadı Muhteremi olma vasıflarının bulunup bulunmadığı araştırılır. Töreni idare eden Başkan, bir bahaneyle dışarıya çağrılır, ve namzet kürsüye oturtulup celseyi idare etmek zorundadır.

Nazari olarak, ancak Past Master olanlar, Remzi Loca Üstadı Muhteremi olabilirler.

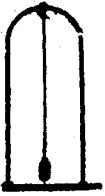
MOST EXCELLENT MASTER : Bu derece fazla sembolizması olmayan bir geçiş derecesidir. Namzetlere, daha fazla düşünerek ve çalışarak, hakikate erişecekleri anlatılır. Ancak Past Master olanlar bu dereceye alınabilirse de, fiiliyatta, Üstadı Muhteremlik yapmamış olanlar da Most Excellent Master ve hatta Royal Arch olabilirler. Bunun için, Royal Arch Şapitinin kararı gerektir.

ROYAL ARCH : İkamet töreni en az 3 namzetle yapılabilir. Namzetler, verilen aletlerle, Mabedin yıkıntılarını temizlerken, üstü halkalı bir kapakla kapalı bir pınar bulur. Pınara inerler ve kendilerini kemerli bir kubbede bulurlar.

Royal Arch Ritüeli, aslında 3. derecede başlayan Hiram Menkibesinin bir devamıdır, ve kaybolan «Kelimenin» dramatik bir seremoniden sonra bulunmasıdır. York Ritinin mesajı «Hakikatı bulmak fakat onun son kelimesini telâffuz etmemekle» biter. Halbuki Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Ritinde, mesaj nihai değildir. Filhakika, Skoç Riti 33. Dereceye kadar devam etmekte ve müteakip derecelerde Masonluğun son sözünü açıklamaktadır.

Bibliyografya

- Duncans Ritual of Free-Masonry
- Freemans Book of the Royal Arch
- Origin of the Masonik Degrees (A. Lewis)
- Masonluk Tarihinden Notlar (Fikret Çeltikçi)
- Manuel Maçonniqne du Rite Ecossais Ancles et Accepté (Roger Bougad)
- La Kabbale (Serouya)
- Clausen's Commentaries on Morals and Dogma
- Der Schottische Ritus (D.O.R. 2-3 No.lı Defterler)
- Der A.A.S.R: und seine Vorlaeuffer (Walter Teufel)
- La Sympbolique Maçonniqne (J. Boucher)
- Dictionnaire Maçonniqne (Alec Melchior)
- Le Tuileur de Vuillaume

Hürriyetin Kutsal Işığı

Nezih RONA

Kendimizi insanlığın mutluluğunu aramaya vakfetmiş kişiler olarak, Hürriyetin kutsal Işığını yanık tutmak özellikle üstlendiğimiz bir vazifedir.

Kadim Kardeşlerimiz, ıssız mağaralarda ham taşı işleyerek büyük zahmetlerle vahşet içinden bizi aydınlığa kavuşturdular. Bugün vazifemiz bu Kutsal Işığı sadece muhafaza edip gelecek kuşaklara devretmek değil, ayrıca, Yaradan'ın yardımını ile beşeriyeti aydınlatması için daha yükseklere çıkarmaktır.

Hürriyet meş'alesinin koruyucuları ve yücelticileri olarak sürekli bir mücadele vermekteyiz. Giriştiğimiz savaşı mu-

hakkak kazanmamız ve zaferimizi devam ettirmemiz lâzımdır. Bunun için yegane silâhımız benliğimizi oluşturan sadakat ve itaat hissidir.

Aziz Kardeşlerim...

Dörtkollu Hürriyet Şamdanının hikâyesini bir kere daha hatırlayalım :

Atinalılar Hürriyeti, kendilerine tanrı lûtfu bir hak ilkesi olarak kabul ederler. Bunu ifade etmek için de bir mum yakarlar.

Lâkin, tek alev yalnız başına devam edemez düşüncesiyle «Halk Egemenliğini» simgeleyen bir ikinci mum uyakarlar. Sonraları, birey hukukunun

devlet hukukundan daha üstün olduğunu belirleyen üçüncü mumu yakarlar.

Nihayet, halkın kendisi için yapabileceği şeylere, devletin müdahale etmesini sınırlayan dördüncü mumu yakarlar.

Hürriyetin dört parlak mumu yanınca genç devlet, zenginleşir, halk refaha kavuşur

Fakat heyhat!...

Refah insanları şişmanlatır, şişmanlık tembelleştirir. tembel halk kendinin başarabileceğini devletten bekler.

Böylere bir mum söner...

Devlet büyür, kişi zayıflar. Devlet hukuku birey hukukuna tercih edilir.

Dolayısıyla ikinci mum söner...

Çaresizlikten ve umursamazlıktan zaafa düşen halk, başkalarının gelip kendilerini yönetmesini ister.

Ve üçüncü mum da söner...

Neticede halk, hürriyetten ziyade emniyet ve refahı tercih eder, Tabiatıyla bu tutumları onlara herşeyi kaybettirir.

Sorumluluk hürriyetini, yani «Sorumsuzluğu» kişisel hürriyetlerine tercih ettikleri için Atinalılar ikibin yıla yakın bir

zaman evvel egemenliklerini kaybettiler, ve bir daha da hür olamazlar.

Çünkü... Şamdanlarının son mumu da sönmüştür.

Yüce Yaratan milletimizi böyle bir duruma düşmekten korusun.

Aziz Kardeşlerim...

İşte Hürriyetin bu Kutsal Işığdır ki, Cumhuriyetimizin bir avuç kurucularına, çok karanlık günlerde yol göstermiş ve düşlerinin gerçekleşmesine yardımcı olmuştur.

Şöhrete kavuşmuş veya meçhul kalmış, kahraman olmuş veya olmamış, ruhları hürriyet imanı ile dolu, birbirine sınıksız bağlı bir millet, hayatlarını seve seve feda ederek dört mumu yanık tutmuşlardır.

Dileriz Hürriyet şamdanını asla, asla söndürmeyelim. Devlet ve milletimiz «İlelebed payidar kalsın»

Anderson'dan önceki devir'e bir bakış

İspanya'da Cordoba Emevi Üniversitesinin en önde gelenlerinden batılların Averroës olarak tanıdıkları büyük Arap Filozof ve düşündürücü İbn-Rüşd

(1126-1198), yüzyıllar boyunca sürdürülen taassup neticesi Batıya zorla unutturulan Antik Espri'yi hatırlatmış ve özellikle kaybolan Aristo'yu yeniden canlandırmıştır. İbn-Rüşd'ün, bir bakıma Maddecî ve hatta Pantesit eğilimli felsefesi Rönesans öncesi Kuzey-İtalya'sını geniş ölçüde etkisi altına almıştır. Savunduğu felsefesi, evvela İslâm âleminde tepki görmüş ve Cordoba Halifesi tarafından Fas'a sürülmesine sebep olmuş, sonra da Hıristiyan âleminin hüşmine uğrayarak önce Paris Üniversitesi, nihayet Vatikan tarafından lânetlenmiştir.

16 ncı ve 17 nci Yüzyılın batılı düşünürleri, bir taraftan Endülüs Araplarından ilham aldıkları gibi, kendilerine Doğuda komşu olan Anadoludaki, Türk-İslâm tasavvufunun o devirde taassub ve akaitçiliğe karşı amansız bir mücadele veren Mevlevîlik, Bektaşîlik v.s gibi büyük tarikatların simgelediği şaheser tolerans ve tolerantizmin etkisi altında kalmışlardır.

Rönesans Hümanizmasında, Kıbrıslı Tarihçi Zenofon felsefesinin doğal hukuk kanunlarını, Aristo felsefesini ve

Hollandalı Filozof Erasme'nin (1467-1536) Hıristiyanlık anlayışını buluruz. Bu hümanizma, önceleri bir ahlâk sistemi olarak belirmiş, sonraları ise İngiliz Filozofu John Locke (1632-1704) Rönesans'a has çeşitli görüş ve düşünüşü, tek bir nizamda yoğunlaştırarak: İnsan, hak, hürriyet ve moraline yönelişin geniş anlamdaki Doğu-Batı sentezini meydana getirmiştir.

Locke'in düşünce temelinde, kendisinden yüzyıl evvel yaşamış Şir Thomas More'in büyük etkisi olduğu görülür.

More, Diplomatik vazife ile Flandre'da bulunduğu bir devrede, Latince yazdığı Utopia (1516) adlı kitabında, hayalinde yaşattığı ideal bir devleti canlandırmıştır. Temeli dîn hürriyetine dayanan bu idarede insanlar, sulh ve huzur içinde yaşamak için beşeriyete fenalık getirebilecek her türlü davranıştan kaçınmaktadırlar. O zamana kadar bilinmeyen Tolerans sözcüğü ilk defa Utopia'da yer almıştır.

Rönesans sonrası idealist reformcular, memleketlerinin despot idarecilerinden çekindikleri için düşüncelerini, çoğu zaman sonu bir fırtına ile

biten Keşif Seyahatnamelerinde kapalı olarak anlatırlardı. Eserlerinde genellikle, fırtınadan kurtularak sığınan diyar veya adada, yaşayan halkın değişik hayat ve düşünce tarzı hayranlıkla dile getirilirdi.

Sir Francis Bacon'nun 1620'de yayınladığı «Yeni Atlantis» adlı eserinde, fırtınadan kurtulan, gemiciler kendilerine sözde geçmişte Melik Süleyman'ın hakimiyeti altında bulunmuş bir ada da bulurlar. Bu eserinde Bacon, adı «Süleyman'ın Evi» olan yerleşinin hak, hürriyet ve moral anlayışlarını inceden inceye anlatmaktadır.

Bu adlandırma, devrin bilim adamlarını son derece etkilemiş ve onlara yeni düşünce ufuklarına ışık tutmuştur. Nitekim 1646'da zamanın büyük fizikçilerinden William Ashmole, Astrolog William Lilley, George Warton kardeşi tabip Thomas Warton, Matematikçi William Oughtred, Dr John Hawitt ve Dr. John Pearson gibi düşündürler ve bir çok ki-

lise mensubu, aralarında doğanın sırlarını araştırmak ve bu suretle beşeri mutluluğun gizini çözmek için «Süleyman'ın Evi» adlı derneği tesis etmişlerdir.

Londra sitesinin, o devirdeki kanunları «Toplanma» müsaa desini yalnız meslek derneklerine tanıdığı için «Süleyman'ın Evi» üyeleri, aralarında toplanabilmek için «Hür Masonların» aralarına katılmışlar. Hür Mason'lar kabul edilmiş Mason» kardeşlerine kendi loca işaretlerini benimsetmişlerdir.

İçine katıldıkları topluluğa büyük bir saygınlık ve güç getiren «Kabul edilmiş» üyeler, zamanla dereceler ve ritüellerde köklü değişiklikler yaparak, Masonluğa Hiram'la beraber Nuh'un gemisini, Babil Kulesini ve Nemrud'un, Hermes'in, Öklid'in vs, eserlerini getirmişler ve böylece «Süleyman'ın Evi'ni» MELİK Süleyman'ın Mabedine dönüştürmüşlerdir.

Yeni Tekris Edilmiş Bir K...e Hitap

Melih TOKAY

KK...in, sizi, yakınlık ifade eden bu sevgi dolu adla hitap ederek selamlıyorum, Bizim tebligatımız ve sizin vaadleriniz karşılıklı olarak yaptığımız gizli güven ve anlaşma taahhütleri, kutsal ve dokunulmazlığı bulunan bağlılık nişaneleridir. Bu andan itibaren arkadaşlığımıza özel bir hak tanıyacak ve refahınıza özel bir ilgi göstereceğiz; ve ümid ederiz ki, kabul edildiğiniz, zevkleriyle avantajlarını belki şimdiden hissetmeğe başladığınız bu aileye sıcak ve giderek artacak bir bağlılık göstereceksiniz; ve eminiz ki, prensiplerimiz ve uygulamalarımız daha iyi anlaşıldıkça tarafınızdan daha çok takdir görecektir:

Şunu hemen belirtirim ki, kabul olduğunuz bu topluluk Allah'ın en yüce ve tek varlık olarak tanır. Bu dünyada bundan daha büyük bir inanç ve garanti tasavvur edilebilir mi?

Hakkınızdaki olumlu kanaatimiz bizleri, müracaatınızı değerlendirerek sizi cemiyetimize katılmanızı kabule sevk etti. Birliğimize daima bilgili ve iyileri getirmek istedik; ancak böyle kişileri ulaştırılan Nur'la bizlere bağlıyorsa da onların yetenek ve erdemlerin-

den kurumumuzun parlaklığını daha göz kamaştırıcı, daha keskin yapmak için daima yararlanmak isteriz.

Bu çatı altında erdemlerimizin artırılmasına çalışılır, tevazu, eşitlik, insanlara saygı ve sevgi, harici hayattaki mevki ve ünvanlardan arınma talim edilir. Çıracak daha ilk günden itibaren bu etkinliğe katılır. Sizin ve bizim bütün beklentilerimizin gerçekleşmesini dileyelim.

Şimdi sizin etrafınızda bulunanlar sizin kardeşlerinizdir. Onlar sizleri aralarına almışlar, sevgileri ve yardımlarını sunmak, haiz oldukları imtiyazlarını ve kıvançlarını paylaşmak için yarışa girmişler, etkinlik ve otoriteleriyle sizleri korumaya, bilgi ve yeteneklerinden sizleri yararlandırmaya, acil ihtiyaçlarınızda sizlere ellerinden geldiğince yardım etmeğe, şefkat ve sevgileriyle sizleri teşvik etmeğe hazırdırlar. Siz bu eski M.: sözlerinin doğruluğunu kanıtlamak mutluluğuna da erişeceksiniz: M.: K.: olduklarından aralarında herhangi bir ayrıcalık yoktur; birbirlerini çok sevdiklerinden bu, zaten başka türlü olamaz. İyi ve doğru ve kendilerini öyle tanıyan bu kişiler iyileştikçe birbirlerini daha da çok severler.» Buradan ne beklediğinizi size yöneltilen sorulara verdiğiniz cevaplardan anladık, ancak sizin de vereceğiniz pek çok şey olduğunu bilmeniz lâzım. VERMEDEN ALMAK ANCAK AL-LAHA MAHSUSTUR: Sizlerin bize, bizlerin size özellikle manevi ve fikri bakımdan vereceğimiz çok şeyler olmalıdır. Aslında camiamızı da yüzyıllardan beri ayakta tutan ve yücelten şey, hazmedilebilmesi için yavaş yavaş verilen köklü, ve sağlam bir öğreti, taraflar arasındaki bilgi alışverişi ve hakikatin araştırılması yolundaki sürekli çabadır. Biraz önce L.:’da kuşandığınız lekəsiz giysinin, sahip olduğunuza emin olduğunuz iyi şöhret, hüsniyet ve erdem sevgisinin bir amblem, bir alameti ve bir mukâafatı olduğunu asla unutmamanızı rica ederiz. Kendinize, bizlere, mesleğinize taahhütlerinize karşı adil olunuz ki, böylelikle M.: olarak farklı ve daha da iyi bir insan olduğunuz belirginleşsin.

Size şimdi Birinci Derecenin sembolizması hakkında bir kaç söz söyleyeyim:

Birinci derece yahut Ç.: derecesi M.: K.:’in, daha sonraları canlı ve düşünen bir aktörü olacağı yeni bir hayata girişini sembo-

lik olarak ele alır. M.:luğun birinci derecesi, her K.:’in geçirmesi ve hayatının sonuna kadar yaşaması gereken bir arınma, bir eğitim ve kendini kontrol edebilme derecesidir.

Dış hayatın karanlık ve cehaletinden kopup gelen kişinin ilk özlemi ışıktır. Bu ışık fiziksel bir ışık değil, herşeyin KAYNAĞI, ve güneşle diğerlerinin yaratıcısı, Evrenin Ulu Mimarından gelen ahlâki ve entellektüel bir nurdur. Dolayısıyla birinci derecenin ilk ve en büyük amacı zihinlerde, ruhlarda entellektüel ruhun doğuşunu simgelemektir. Ç.: M.:’da «Belki henüz» ıslah olmamış, fakat moral ve spritüel karanlıkta yolunu bulmağa çalışan ve kendisini ödeve, ve bu ödevi kendisine verip de sonunda mükâfatlandırılan o Uluya götüren yolda ilerlemesini sağlayan nuru arayan bir insandır.

Tekris töreninin birinci amacı, nuru kalben arayan ve bunu fikren ve şahsen almayı arzu eden adaya manevi ışığı, nuru vermekse, ikinci amacı, nura kavuşan adayın bu nuru nasıl koruyacağını, hatta ne şekilde geliştirip karanlıktan nasıl kurtulacağını anlatmaktır. Bu aşamada eriştirilen adaya, doğa üstü nura bir lütûf olarak, o da ancak bir lahza bakmasına izin verilmiştir. Bir bakışa hak kazanması ise kendisinin buna lâyük olduğunu kanıtlamasına bağlıdır.

KK.:’im bu gün geçirdikleriniz sanatımızın, mesleğimizin başlangıcıdır. İlerledikçe, dikkatli, vefalı ve bilgili oldukça sonuçta ne kadar mutlu olacağınızı kendiniz göreceksiniz. Çalışmalarınızdaki çaba ve etkinlik derecenizin öğretisini alıp (Hazmetmekte) yeteneğiniz ve M.:’luk davasına sarılmanız, sizleri daha yükseklere, daha açık (saydam) görüşlere ve asil imtiyazlara götürecektir. Şimdi tekris edilen kişiler, inisiyeler olarak sze bazı yükümlülüklerinizi sıralıyayım: KK.:’im Fram masonluğun ilk ilkeleri sizler sunulduktan sonra bu eski (kadim) ve şerefli ve itibarlı K.:’lik topluluğuna kabulünüzden dolayı kutlarım. Hatırlanmayacak kadar geçmiş zamanlarda mevcut olduğundan eski ve ilkelerine uyabilecek herkese hitap ettiğinden dolayı da şereflidir, ve düşüncelerine uyan her ferde şeref getirmiştir. Bundan daha iyi bir ilkeye ve daha sağlam bir temele kondurulmuş hiç bir kuruluş yoktur: Bir çok M.:’ik yazıtın içerdiği mükemmel kaide (kural) ve yararlı düsturlar (vecize)lerden daha iyilerine başka yerde rast-

lanmamaktadır. Her yaşta en iyi en bilgili insanlar sanatımızın (mesleğimizin) teşvikçileri ve yürütücüleri olmuşlardır; fakat onlar hiç bir zaman kendilerini bu K.:’lik topluluğunun yerine koymayı, imtiyazlarından yararlanmayı veya toplantılarına hükmetmeyi haysiyetlerine yakıştırmamışlardır.

Bir M.:’un ilgilenmek ve öğretmek yükümlü olduğu üç büyük görev vardır: Bunlardan biri Allah’a, diğeri komşusuna ve ötekisi de kendisine karşıdır. a) Allah’ı her teşebbüsümüzde anmalı ve yardımını istemeli ve onu en yüce iyilik olarak görmeli b) Komşusuna karşı gönye ile hareket etmeli; ve ona, sana ne yapılmasını istiyorsan onu yapmalı, c) Ve kedimize gelince; memleketlerimizin ve mesleki haysiyetimizin haleldar olmaması için, her türlü düzensizlik ve aşırılıklardan çekinmelidir.

Bir M.: olarak Mukaddes Kitabımızı incelemeli, onu hakikat ve adaletin yanılmaz bir miyarı olarak kabullenmeli ve yaşam ve eylemlerimizi onun ilahi öğretileriyle yönlendirmelisiniz. Yaşamınızda, sakin ve barış sever, devletimize sadık ve adil bir vatandaş olmalısınız. Hiyanetlere ve isyanlara asla teveccüh etmemeli, karışmamalı, yaşadığımız ülkenin adaletinin gücüne sabarla, ve yönetimine sükûnetle uymalı ve sizi koruyan yasalara itaat etmelisiniz.

Bu eski ve şerefli K.:’lik müessesesi her düşünceden, her ırktan değerli insanları sinesine alır; bunları eşit kabul eder. Ancak bu insanlardan da topluluğa yakışır davranışlarda bulunmalarını ve öğrenme arzusunu gönüllü olarak göstermelerini bekler. KK.:’im harici hayatınızda yani L.:’nin dışındaki hayatınızda itham edilmek ve eleştirilmekten kaçınınız, ve sizi aldığımız erdemli kararlara hiyanet etmeniz için, veya kurumunuzun ilkelerinden saptırma amacıyla size desiseyle hüflül ve nüfuz etmeye çalışan, gözünüze girmek için girişimlerde bulunan kişilerden sakınıınız. İlgili iltimas ve önyargını sahip olduğunuz dürtütlük ve etkinliğinizin şerefini yok etmesini engelleyiniz; fakat davranışlarınızın tek düze ve mesleğimize yakışır bir tarzda sürdürülmesini sağlayınız. Her şeyin üstünde verici, cömert ve iyiliksever olunuz, zira bu erdemlerle her zaman ve her ülkede M.:’lar tefrik edilmişler, temayüz etmişlerdir. İnsanların sefaletlerinin yok edilmesi, iyiliklerine katkı ve yardım inşani hasletlere sahip olanlara id-

rakı, anlatılması zor bir zevk ve mutluluk verir. Bu, kendisinin ihtiyaçta olanların yerine koyan koyan M.:’u (elinden geldiği kadar) cömertçe hareket, etmeğe teşvik eder.

K.:’lik kuruluşumuzun anayasa, yasa ve yönemelikleri ilginizi çekmelidir. Öğretiler yazılı veya sözlü olur. Sanatımızın misterleri ancak L.:’da deneyim ve uygulamayla öğrenilir; M.:’luğun tarihi M.:’ büyüklerinin yaşam ve karakterleri eski yükümlülükleri (Old Charges) ve genel kuralları incelenmelidir. Toplantılara devam ve ödevlerin yerine getirilmesi çok önemli hususlardır. Her toplantıda gerekli düzen ve âdapla hareket etmeli, böylelikle çalışmaların ahenk içinde yürütülmesi sağlanmalıdır. Allah’ın adını ve sıfatlarını küçültücü veya ahlaka mugayir kelimeler kullanarak iyi terbiye kurallarını bozmamalı dinin feya politik herhangi bir tartışmaya girişmemeli, L.:’da ciddi ve önemli bir konunun görüşülmesi sürdürülürken saygısızca davranılmamalıdır. Her defasında Üs.: Muh.: ve L.: yöneticilerine özel uyum ve saygı gösterilmelidir, Fransızonluğun eserine kendimizi gayretle vermeliyiz ki, bunda maharet kesbedince hem siz ve hem de cemiyetimiz kazansın.

Biraz önce değindiğimiz L.:’ya devam etme hususu gerçekten yerinde doğru ve önemlidir; ve hem sizin, hem L.: KK.:’rinin yararınadır. Ancak bu sözlerimden M.:’luğun sizin özel ve gerekli uğraşlarınıza karıştığı veya karışabileceği anlamı çıkarılmamalıdır, zira bunlar asla ihmal edilemezler. Yalnız devam etseniz de etmeseniz de herhalde boş zamanlarınızda M.:’ik bilgilerinizi okumayla geliştirmeli, ve size bilgi vermekten memnun olacak daha bilginli KK.:’le görüşmelerde bulunmalısınız. (Bu, daima mümkün ve istenilen bir şeydir). (Bununla beraber L.:’da görülen, duyulan, öğrenilenlerin ayrı bir öneminin de, özelliğinin de olduğu vurgulanmalıdır.)

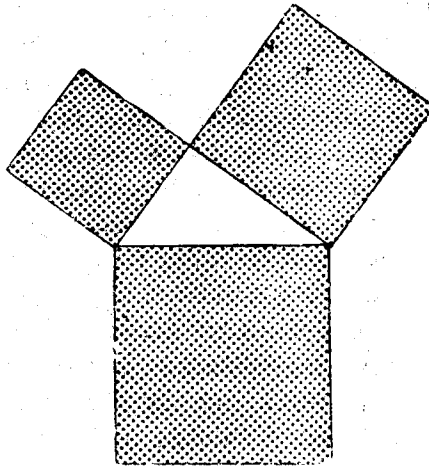
Nihayet KK.:’im K.:’liğimizin misterlerini, sırlarını kutsal telakki ediniz, ve gizli tutunuz. Bunlar sizi dış alemdeki insanlardan farklı kılar ve M.:’lar arasındaki mevkinizi verir. Dikkatinizi bir başka nokta üzerinde çekmek istiyorum: Yakın bir gelecekte bu hakkı kullanma zamanı geldiğinde hatırlarsınız, Dışarıda tanıdıklarınızın arasında K.:’lik topluluğumuza intisap etmek, girmek

isteyen, insiyе olmak isteyen bir harici (M.: olmayan biri) bulursa onun kurallarımıza tamamen uyacağını onun gelmesiyle kuruluşumuzun huzur, şeref, şan, şöhrет ve itibarının haleldar olmayacağını ve ileride dış dünyanın olumlu tarzda etkileneceğine kanaat getirmeden önce asla bu kişiyle ilgili önerilerde veya tavsiyelerde bulunmayınız.

KK.: 'im M.: 'lugin bir de manevi, madde üstü tarafı vardır. Size biraz erken de olsa belirtmekte yarar görüyorum. Bunları biliniz, sakınca yoktur. Geçirdiğiniz tekris töreni kısa epizotlar ve anlamlı sözlerle manevi hayatın «Çırak» aşamasını dramatize eder; madde tabiatın kendini arındırma ve disiplini arttırma yoluyla, insanın içinde yanıp tutuşan ve bilinçli ufkunda ilk defa parlayan manevi güneşin nuru da giderek artan bir ölçüde kendisini gösterecektir. Bu güneş adayın içinde yükseldikçe adayın öz zulmeti kaybolacak maddiyatçılığı manevileşecek ve şahsiyeti yarı saydam bir kaba dönüşecektir. «Senin canın hırs ve fena fikirlerden münezzehe ise bütün vücudun varlığın nurla dolacaktır.» Bu nurla adaya herşeyin temelinde İlahi Kanun'un bulunduğu öğretilir. Bu kanun kendi varlığını da içeren köklerin bulunduğu maddi, ahlâki ve madde üstü veçheleri ihtiva eder; bu nedenle aday kişisel iradesini ölçülü bir şekilde evrensel bir irade (İrade-i Külliye) ile bütünleşir. Bizlerin itibar ettiği ilâhi kökenli sevgi bu kanunun baş emirlerinden biridir, İnanan, ümid eden her yaratık şefkat ve yardımını esirgemez. sevgi gösterirse aynı zamanda bu kanunun işleyişi hakkında bilgiye sahip olur, anlar; Herşeyi sevmek herşeyi anlamaktır. Tekris kitaptan veya anlatılardan anlaşılmaz. Onu gerçekten anlamak için o deneyimi fiilen geçirmek, onu yaşamak, idrak etmek, her veçhesiyle hissetmek, onn bilincine vâkıf olabilmek şansına imkanına malik olmak, ona kalben, fikren ve ruhen hazır olmak gereklidir.

Nura kavuşmak, aslında bizleri ruhen ve bedenen iliklerimize kadar sarsan ve olumlu etkileriyle hatırdan çıkarılması olanaksız çok önemli bir olaydır. İlerlemek isteyen her adaya yapılabilecek yararlı bir tavsiye L.: 'da görüp bulduklarını kendilerine özgü düşüncelere, veya, L.: 'nın dışındaki standartlara vurarak ölçmelerini hususudur. Öğrenmeye karşı direniş ve önemsemezlik hep hatalı yollardır. İç yaşam konularına dış yaşamdaki gözlerle

bakmamalı, bunu şimdiden belirtmekte yarar var. Dünyevi bilgiler bu dünyanın dışında olan gizli bir bilgiye uygulamaya imkân yoktur. Nur aramak için L.:ya giren her kişi eski bilgilerini de tıpkı giysilerini bıraktığı gibi geride bırakmalı ve ayaklarındaki özel düşünce ayakkabılarının bağlarını gevşetmelidir. Bu kişi kendisini yeni görüntüler ve seslerin çıktığı yeni fikirlerin ve hatta farklı bir mantığın egemen olduğu bir dünyada yeni doğan bir birey olarak görmekten yüksünmemeli, gocunmamalı. Bunu gururundan dolayı yapmadığı takdirde kendi nurunu karartacak ve eriştiği merteye ne olursa olsun K.:lik topluluğu kendisine bir şey öğretmeyecektir. Buna alçak gönüllülükle yanaşması halinde ise ismen olduğu gibi fiilinde bir erişmiş (inisiye) olabilecek ve henüz bilincine vardığı hakikatin daha derin kısımlarını görmeye başlayacaktır.

Ispartalı Mustafa Hakkı k . .

HALİL İBRAHİM GÖKTÜRK

«Köyümden Geliyorum Ne Demek?»

«Ah oralar... Doğduğum, büyüdüğüm, yetiştiğim yerler!... Oralara gittiydim... Oralardan geliyordum. Eylülün 13 üncü günü akşamıydı, Haydarpaşa istasyonunda karşıma çıkan dostum sordu; Nereden? dedi. Boğuk bir ah gibi boşanarak, cevap verdim; «köyümden» dedim... «Köyümden Geliyorum» dedim. İhtimal Erenköy'ünden geliyorum zan olunur diye korktuğum için... İhtimal, kendimi tutamayacak derecede dolgun olduğum için... İhtimal, bunlardan başka, ve fazla sebeplerden dolayı böyle dedim. «Köy» dedim «Köyüm» dedim. Hem de bunu şehrin yüzüne bağırır gibi söyledim. Güya ki herifin, Bundan ötesi hep et yemez» dediği gibi toparlanıp bütün Anadolu'ya «Köy» dedim. Güya ki bu manaeda köyü benimseyip onun isteyeceklerini istemeğe gelmişim gibi «Köyüm» dedim. Sert söyledim, dik söyledim, acı söyledim, soğuk söyledim, fakat haklı söyledim, bilerek ve dileyerek söyledim.

Sert söylemek lazım idi, sert söyledim. Çünkü İstanbul'da doğanlara ve yaşayanlara «Şehri» derler. Bunu derken başka yerleri «taşra» adıyla pürüz sayar gibi bir şey yaparlar.....»

Yıl 1916, mevsimlerden ilkbahar... Yukardaki satırlar, ünlü «Türk

Yurdu» dergisinin 21 Nisan sayısında yayınlanmıştır. Gidişe aykırı, ama kendine özgü bir usûbu sergiler... Hem insancılık kaygısı, hem de içtenlik duygusu sınırlarını okşayarak zorlar. Savaşın getirdiği yoksulluklara, kişisel sorumluluk bilinci elele ve birlikte dile gelirler. Ayrıca yazar, arı, duru, sade Türkçe akımının adsız öncülerinden biri sayılması gerekir. Üstelik Osmanlı Mebusân Meclisi üyesidir (1912-1918). Oysa dokunaklı yazıları, zamanın Anadolu'su ile Anadolu insanının acıklı durumunu gözler önüne seriyordu. Yıllar sora bu yazılar, Türk Tarih Kurumunca (Köyünden Geliyorum: 1971) adıyla bir kitapçıkta toplandılar. Oysa «Köyüm» dediği, bundan yetmiş yıl önceki doğum yeri İsparta sancağıydı. Onun sembolizminde bütün Anadolu yarımadasını simgeliyordu.

Aynı zamanda yazar, Mimar Sinan'ın 23 üncü sayısında anlatılan Nuri Katırcıoğlu ÜS.: n dayısıdır. Yani onun önceki ÜS.: da diyebiliriz. Aslında, bu seçkin kişiliklerin ilginç ve örnek birer hayat hikâyesi vardır. Dahası dürüstlük ve özverileri örneklenmeye değerler.

Her ikisinin II. Abdülhamid dönemindeki gizli İttihad ve Terakki Cemiyeti ile yasak M.: derneğine girdikleri sanılmaktadır. Ama bu girişlerden uzun yıllar ve sonrasında aileleri bile haberdar olmamıştır.

Ağarcızadelerin Mustafa. Hakkı, İsparta'da dokumacı Ahmet Ağa'nın oğludur. Küçük yaşlarında medresede okudu. Hemen 13 yaşında iken hafız oldu. İsparta Rüştiyesini birincilikle bitirdi (1883) Önceler Menafii Sandığı hizmetinde çalıştı. Kurumun adı Ziraat Bankasına çevriline, kadrosuna kâtip olarak girdi (1892). Çevresinden Fransızca öğrendi. Bilgi, dürüstlük ve çalışkanlığıyla kısa zamanda bankacılık mesleğinde yükseldi. Bankanın müfettişlik görevlerinde bulundu. Kendisini Şam, Beyrut ve Kudüs'de görevlendirdiler. O sıralarda devam ettiği Hukuk Fakültesinden mezun oldu (1905). II. Meşrutiyetin ilanıyla edebiyata ve dile olan merakından dolayı zamanın çeşitli dergi ve gazetelerine yazılar yazmaya başladı. Aynı zamanda okullarda Türkçe-Edebiyat dersleri verdi. Meşrutiyetin 1912 seçimlerinde, İsparta'dan Osmanlı Meclisine girdi. Zaten ilk yazıları, Konya'da «Fevaid» ve «Babalık» ile Bursa'da iken «Nülufer» dergilerinde

yayımlanmıştır. Sonra İstanbul'a yerleşince «İkdam, Tanin, Türk Yurdu, Tercüman-ı Hakikat» gibi dönemin ünlü dergi ve gazetele-
rinde imzalı makaleleri görüldü.

Özellikle yazılarının ana konularını: Türk dilinin ıslahı, Türkçe imla değişimi, Milâdî takvimin kabulü zorunluğu, ve Türkçülük-
le ilgili o günün güncel sorunları oluşturuyordu. Ayrıca savaşın çaresiz bıraktığı öksüz ve kimsesiz çocukların okutulup yetiştiril-
mesiyle yakından ilgilendi. Yurdunun ve halkının, asırların ihma-
liyle çağının gerisinde kalışından içi kan ağlıyordu. O bataktan kurtuluş için elinden geldiğince çabalıyordu. Ama yazılarının pek çoğu hâlâ kitap haline getirilememiştir. Yine kitaplarından birisi: «Dertlerimiz sayılmaz ki?: 1913» başlığını taşımaktadır. Toplum-
sal - İnsancıl amaçları ve kültürel hizmetleri doğrultusunda, özve-
riye dayanan ateşli çabalar safretti. 1. Dünya Savaşının hemen ardından «Bezm-i Âlem İnas Sultanisi» Türkçe ve Edebiyat öğ-
retmenliğine atandı. Oysa bu son görevi oluyordu. Zira giderek gizli şeker hastalığı arttı. Onu yatağa çiviledi. Bir daha kalka-
madı:

Ne yazık ki çok istediği halde Cumhuriyet'in ilanını dünya gözüyle göremedi. Yine de pek özlediği yurdunun kurtuluşunu dirençle bekledi... Ve sonunda onu, İstanbul'a giren Rafet Paşa komuta-
sındaki suvarilerin nal seslerinden duyarak, huzurla ruhunu tes-
lim etti.

KAYNAKLAR

Türk Ansiklopedisi

Türk Meşhurları Ansiklopedisi

Kişisel arşiv ve anılar

Güney Afrika B.L. B.Ü. nın mesajı

1961 yılında kurulmuş olan Güney Afrika B.L. nın B.Ü. George Groenewald K., 1985 yılı için yayınladığı mesajda, ezcümlle, şöyle demektedir: «İnsan, gerçek hürriyetin istediğini yapabilmek rahatlığı olmadığını nihayet anlamış görünmektedir. İnsanın hürriyet hakkındaki düşüncesinin ana unsuru nedir? Bu unsur Allah'ın iradesine inanmak ve bunu yerine getirmektir. Masonluk, öğretilerinde, bu ilâhî iradeyi açıklamağa gayret eder. İnsan haklarından yalnız üyelerinin değil, herkesin faydalanmasına gayret sarf eder. Diğer bir ifade ile, kaideleri koyanlar ve yönetenlerle yönetilenlerin aynı temel görevlere ve manevî vecibelere bağlı olduklarını bizlere öğretir. İnsanın, İnsan hakları hakkındaki düşüncesinin doğru ve isabetli bir şekilde yerleşmesinin tâkipçisi olmak zaruridir».

(Grand Lodge of South Africa — 1985 Yılığ, s. 2-3)

İran'da Masonluk

İranda'da Masonluk 19. yüzyılın başlarında ortaya çıkmağa başlamıştır. Özellikle İranlı Sofî'ler, her dinden insanı kabul eden bu topluluğa karşı ilgi duymuşlardır. Bunun yanında bir takım menfaatlerin, yardım ve himayelerin beklenmesi de önemli rol oynamıştır. İlk İran'lı mason, Paris'te 1808 de tekeris edilmiş olan Asgar Han Afşar olmuştur. Bir başka İran'lı diplomat olan Malkum Han da Paris'te tekeris edildikten sonra, memleketine avdetinde ilk mason locası olup «Francmaçon» kelimesinden türeyen faramüş teşkilâtını kurmuşsa da, bu L. lar 1861 de Şah tarafından kapatılmıştır. Bu ülkede daha sonra kurulan L. larca vücuda ge-

tirilen İnan B.L., 1970 yılında İngiltere Birleşik B.L. tarafından tanınmış ve bu İnan'da masonluğun yeniden yasaklanmasına kadar devam etmiştir.

(Masonic Square, Mart 1985, C. XI, s. 24-25)

Masonluk nedir?

«Masonluk 3000 yıllık bir geleneğe dayanan 600 yıllık bir kardeşliktir: dünyadaki en eski, en geniş ve en çok tanınan bir kardeşlik teşekkülüdür. Bu topluluk sayesinde, kendi aralarında ve aileleri içinde daha iyi insan olmak isteyen kardeşlerin kurduğu evrensel bir teşekküldür. Manevî değerlerin ciddi şekilde tartışıldığı bir toplumda, masonluk insanları kardeşlikle ve dürüstlük ve iyi vatandaşlık duygularıyla birbirine bağlar. Bir din olmayan Masonluk, Allah'a inanmayı şart koşar ve üyelerinin kendi davranışlarında inançlı olmalarını arar. Siyasî nitelik taşımayan masonluk, üyelerini ve ailelerini iyi vatandaş olmağa ve siyasî düşüncelerini en iyi aksettirecek şekilde tercihte bulunmaya teşvik eder».

(Grand Lodge Newsletter — İllinois B.L. yayın organı, Ocak 1986, s. 7)

İngiliz Metodist Kilisesinin Masonluğa karşı takındığı tavır hakkında Pennsylvania B.L. B.Ü. nın mesajı

«Aziz KK. im

Masonluğa yeniden hücum edilmektedir.

Haber, gazetelerimizin üç, dört veya beş sütununda şu başlıklar altında yer almaktadır: «Masonluk ateş altında»; «Hristiyanlar Masonluğa tekrar cephe aldılar»; «İngiliz Masonluğuna karşı hücumlar artıyor»; «Masonluk Hristiyan inancı ile bağdaşmıyor».

St. Petersburg Time gazetesinin din konularında yazarı olan Jeanne Pugh, 10 ağustosta yayınlanan makalesine «Masonlar kimdir ve niçin bu kadar çok düşmanları vardır?» başlığını koymuştur.

Mason Kardeşliği ahenî tartışma ve tenkitlerden ötedenberi kaçınmıştır. Bu kaçınmanın sebeplerinden birini yüzyıllardan beri gelen âdet ve an'anelerde aramak gerekir. Yine ötedenberi masonlar L. larda din ve siyaset hakkında münakaşa açmazlar. Bu konulardaki kanaatlerimizi L. kapısının dışında bırakmayı öğrenmiş bulunuyoruz ve bunun doğru olduğuna inanmaktayız. Biz ahenk ve barışı korumakla görevliyiz.

Kardeşliğimizin bu gibi tartışmalara girişmekten çekinmesinin bir başka sebebi de, vakarımızın bu münakaşaları yapanların seviyesine inmekten bizi alıkoymasıdır.

Bunun içindir ki, Masonluğa hücum eden kimse, Kardeşliğimiz hakkında hiç bir şey bilmeyen, bunu takdir edemeyen kimsedir. Bu gibilerin bizim en sağlam ahlâkî prensiplere ve sosyal faziletlere uygun bir şekilde kurulduğumuza ikna

edilmeleri gerekir. Ancak bunların idrakleri kapanmıştır. Hiç bir mantık, hiç bir hareket onları kendi görüşlerinden caydıramaz. Onlarla münakaşa etmek, onlara bir meydan (bir forum) tanımak, onlara değer vermek, onları önemsemek olur. Masonik kardeşliğimizde tenkit edilebilir bir husus bulunsa idi, bu kadar uzun süre devam etmez iyi, güzel ve büyük olan her şeye malik olmazdı. Masonluğun bu kadar çok düşmanı niçin mevcuttur? Ve neden dolayı Hıristiyanlar arasında muarızlarımız bu kadar çoktur?

İnanıyorum ki, Masonluğa hücum etmek, çok kimsenin işine gelir. İnanıyorum ki, Masonluğu mahkûm etmek yoluna başvuranlar, Kilisenin karşılaştığı gerçek problemleri gözden kaçırmak isteyenlerdir. Bir Kilise, sözünün dinlenmediğini, bütün bir neslin artık kendi etki sahasından uzaklaştığını gördüğü zaman, bir nevi krize kapılmakta ve her yerde, bunun sebebini aramaktadır fakat hiç bir yerde bunu bulamamaktadır.

Pennsilvania Masonluğu kardeş sevgisi içinde herkese elini uzatmakta ve tenkitçilerimizin bizi, düşündükleri gibi değil, olduğumuz gibi kabul etmelerini talep etmektedir.

(Pennsilvania Masonluğu tenkitlere cevap veriyor — The Pennsylvania Freemason — Kasım 1985, C. XXXII, Sayı 4, s. 8-10)

Yeni Zelanda'da Masonluk hakkında bir Televizyon Programı

Yeni Zelanda televizyonu 24 dakikalık bir programla Masonluğu tanıttı. Programda Güney Wellington'daki Mason merkezi ve fuaye gösterildi. Programın maksadı, seyircilere ilerki hayatları üzerinde etkili olabilecek müesseseleri tanıtmaktı. B. Sekreter ve diğer yetkililerle yapılan konuşmada sorulan sualler arasında «Aranızda din adamları var mı? Siz sadece zenginleri mi kabul edersiniz? Mason olursam ben ne kazanırım?» gibi sorular da vardı. Televizyonda Üs. Muh. in ve K. in L. ya girişleri gösterilmiş ise de, L. nin içi gösterilmemiştir.

(California Freemason, California B.L. organ — Sonbahar 1985, C. XXXII, Sayı 4, s. 21)

Localarda Verilen Konferanslar

İSTANBUL

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
İdeal	Dündar Erendağ	Yeni K.: 'ler Hoşgeldiniz	7.4.1986
	Cavit Yenicioğlu	Masonlukta İntizam ve Muntazam Masonluk	22.4.1986
Kültür	Önder Öztürel	Düşünüyorum O halde varım	21.3.1986
	Haluk Kulen	Masonik Hakikat	14.4.1986
	Taylan Sezer	İnşaat barakalarındaki nizam ve sır	16.5.1986
	Gürdal Çeliköz	Anıların içinde Ayhan IŞIK	30.5.1986
	Atilla Büyüktuncay	SOHBET	13.6.1986
Ülkü	Salim Rıza Kırkpınar	Sanat ve Şiir	15.5.1986
	Orhan Unsaç	Mesut Cemil Üs.: Hakkında	29.5.1986
Kardeşlik	Tayfun Akgüner		
	Zekai Bayer		
	Şükrü Alpaslan	«Dünya Barış Yılı ve Masonluk»	27.3.1986
	Osman Altuğ		
	Seyhan Çelikoğlu		
	Isak Behar		
Hürriyet	Aktan Okan	M.: 'luğun dünü bugünü yarını	25.3.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHI
Hürriyet	Ziya Umur	M.: 'lukta aklın yeri	6.5.1986
	Vitali Saporta	Günlük Alemde ve M.: 'lukta sözsüz iletişim	20.5.1986
Sevgi	Svil Çalışkan	Zaman ve Masonluk	14.4.1986
	Ersin Alok	Anadolu Mabetleri	28.4.1986
Atlas	Maurice Alfendri	Mabedin dışında' Masonlar	26.3.1986
	Hüseyin D. Yarsuvat	Geçmişte, şimdi ve gelecekte işçi ile işveren	9.4.1986
	Benjo Alaton	Öğle saati İtirafı	7.5.1986
Müsavat	Can Arpaç	Eski Ustalarımız	14.2.1986
	Sahir Erman	Layukluk ve Masonluk	28.3.1986
	Celil Layıktez	L.: dışı Erkan	9.5.1986
	Mişel Margulies	Masonlukta Boyun Bağı	6.6.1986
Libertas	Harro Pirtsch	Pablo Picasso	30.4.1986
	Heinz Gebauer	Hayyatta sıhatli Başarı Nedir?	28.5.1986
Hakikat	Yanı Kalamarus	Demre Festivalinden alıntılar ve Aglós Nikolaos'un İrkeleri	10.4.1986
	Stati Leana	Hippokrates	24.4.1986
	Andon Parizyanos	Kendini Bilme	8.5.1986
Ahenk	Akman Gökçakan	Yararlarda sözün Önemi	19.3.1986
	Şadan Ersoy	Ülkü Mabedi Yolunda	16.4.1986
	Tansu Koray Akman Gökçakan	Çırac Derecesinin Sembolizması	30.4.1986
	Faruk Erengül	Sevginin Boyutları	28.5.1986
Fazilet	Aydın Uluyazman	Neyzen TEVFİK	15.4.1986
	Faruk Keskinel	Eğer Masonluk iyi ise, bırakın hakkında konuşalım.	29.4.1986
	Şadan Ersoy	Ülkü Mabedi Yolunda	13.5.1986
Erenler	Orhan Tanrikulu	M.:L.: da Kadının yeri	22.3.1986
Delta	Macit Akman	2000 yılına doğru	12.5.1986
S. Dostlar	Oktay Gürün	Şekil ve Öz	8.5.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ	
Ülke	Cahit Bergi	Ölçü	22.4.1986	
	Yusuf Altıntaş	Üsdad-Çarak ilişkisi	22.4.1986	
	Faruk Erengül	Sevginin Boyutları	6.5.1986	
	Nûsret Semi	Kültür ve Eylem	20.5.1986	
Hümanitas	Kemal Türen	Kutsal Sayılar	18.3.1986	
Hulus	Yorgi Vakalopulo	İnsan topluluğu hakkında düşünceler	2.4.1986	
	Yorgi Vakalopulo	İntizam Hakkında	16.4.1986	
	Yorgi Vakalopulo	Hakikat ve Saadet hakkında	30.4.1986	
	Pluton Kiriazı	Tefekkür Hücresi	14.5.1986	
	Koço Yosifidis	Hayırseverlik	14.5.1986	
	Antonio Berthyl Mnach	(I.D.:)'nin Felsefesi	28.5.1986	
	Sotiri İbsaterya	İnsan	28.5.1986	
	Dimitri Voynas	Nar ve Gülün Sembolizması	12.6.1986	
	Freedom	Haluk Dedhayır	Barış Arayışı	20.3.1986
		Ertuğrul Gümüslügil	Birlik ve Kardeşlik	1.5.1986
Muhtar Katırcioğlu		Br sevgi Mabedi	15.5.1986	
Erol Egeran		İdeal Mason	15.5.1986	
Devrim	Bülent Kocaaydın	Madde	12.3.1986	
Pınar	Oktay Orhan	İnsan tarafsız olabilir mi?	8.4.1986	
	Muzaffer Egesoy	W. Amadeus MOZART K.: Müziği ve Sihirli Flüt Operası	6.5.1986	
Sevenler	Adnan Sütmen	Akıl ve İdealizm	21.3.1986	
	Necdet Egeran	Türk Masonluğunun gelişme Safhaları	4.5.1986	
	Ayhan Çorbacioğlu	Sevgi Üzerine	16.5.1986	
	Fikret Pamir	Tıbbın tutsaklaştırdığı sağlık	30.5.1986	
Hisar	Alaattin Pancaroğlu	Anderson Yasaları ve Landmarklar hk.	1.4.1986	
Üçgen	Rüştü Bozkuş	Anayasa ve Mükellefiyetler	28.3.1986	

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
Üçgen	Çetin Halimoğlu Sefa Yamacoğuz	Masonlun Görevleri	11.4.1986
	Coşkun Gültekin	Özgür Düşüncede boş inancın yok olması	23.5.1986
	Muhittin Tantug	Batıl İnanç ve Masonluk	23.5.1986
	Kemal Turushuoğlu:	Nasıl Mason, Kalınır, Masonik Yaşam nedir, Nasıl Sürdürülür	6.5.1986
Üçşık	Özkan Kaymak	M.'nin Mutluluk Reçetesi	31.3.1986
	Mahmut Kınav	Yaşam sevmek ve çalışmak	14.4.1986
	Sayhan Bilbaşar	Hz. Süleyman Mabedi-Bölüm 1	28.4.1986
	Ercan Albayrak	Fayiosof Rıza Tevfik	26.5.1986
Özlem	Semih Egeryılmaz	Semboller	7.4.1986
	Davut Benker	Masonluk ve Evrensellik	21.4.1986
Başak	Salim Rıza Kırkpınar	Sanat, Sevgi ve sır	3.4.1986
İrem	Saffet Çiçekdağ	Aşık Olma Zamanı	21.3.1986
	Mehmet Onkal	Bilim	18.4.1986
Evren	Rıfat Asa		
	Albert J. Bahar Leon Verter	Tekris Yolu-Karanlık ve Nür	24.4.1986
	Leon Verter	Masonluk ve İnsanlık üzerine bir deneme	8.5.1986
	Seyhan Çelikoğlu	Ahmet Efendinin Ciğeri	22.5.1986
Piramit	İlhan Güngören	Yaşama Sanatı	21.3.1986
	Salim Rıza Kırkpınar	Şiir'de	21.3.1986
	İlkan Örs	Fizik Masonluk	4.4.1986
	Güenal Erköse	Anderson Yasağı	18.4.1986
	Onur Ayangil	2. D.'nin Felsefesi	2.5.1986
	Sertel Aküren	Hakikat ve Gerçek	6.6.1986
Nilüfer	Şadan Ersoy	Ülkü Mabedi Yolunda	13.3.1986
	Ziya Umur	Türk Masonluk Tarihinden notlar	22.4.1986
	Nejat Türkoğlu	Mutluluk	13.5.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHI
Burç	Abdurrahman Erginsoy	Belgelerle Türk Mason Tarihi	31.3.1986
	Haluk Kulen	Masonik Hakikat	14.4.1986
Sembol	Muhteşem Nejat	Sevmek ve sevilmek	21.4.1986
	Tanju Koray	Çıracak Derecesinin sembolizması	2.6.1986
Güven	Ferit Ojalvo	Gelecek ve Masonluk	20.3.1986
Anadolu	Hüsamettin Aral	Anderson 1723 yasası	6.5.1986
	Raşit Temel	Landmarklar nelerdir?	20.5.1986
	Ahmet Kurtaran	Masonluğun Tarihi	3.6.1986
Meşale	Lütfü Öğütücü	«İnsan»	14.5.1986
	O. Ömer Köksal	Barış ve Düşündürdükleri	28.5.1986
ANKARA			
Uyanış	Azmi Özgür	Taaşup ve Lâiklik	7.3.1986
	Şinasi Erdemli	Mabed-Yönler Mabed içi Adab-ı Muâşeret	22.3.1986
	Benan Kaleli	Tekris'e hazırlık ve anlamı konulu konferans	4.4.1986
	Avarkan Atasoy	Masonluk ve Nifak	18.4.1986
	Edvard Bero	Ayna - G Harfi - Yıldız	18.4.1986
	Sadi Bayram	Tasavvuf ve Masonluk	30.5.1986
Doğuş	Diğer Sümer	Türk Tiyatrosu ve Toplum	8.4.1986
Yükseliş	Seyhun Tunaşar	Jön Türkler, 1908 İhtilali ve Masonlar	29.5.1986
İnanış	Aydın Safa Akay	Mytos ve Kolları bağı Odyseus	14.4.1986
	Ziya Tanalı	Mytos ve Kolları bağı odyseus	14.4.1986
	Güner Ünal	M.: lik tarih	12.5.1986
Bilgi	Cemal Ertan	Masonik Görüşle Dünya İnsanlarının İştirabı	19.3.1986
	Veddet Erkum	A.B.D: Den M.: ik anılar	2.4.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHI
Bilgi	Tuğyan Dinç	Dış alem ve Masonluk	16.4.1986
	Halil Yetkin	Bankacılıkta son gelişmeler	21.5.1986
	Müfit Kulen	Kendini Bilmek	21.5.1968
Bariő	Burhan Apaydın	Sevgi üzerine	5.5.1986
Çankaya	G. Gülőar	M.: olabilmek	14.2.1986
	Nurettin Daş	Bilim-Sanat-Ahlak	11.4.1986
	Anderson Nizamati	Rit - Obediyasns - Muntazamlık M.:nik teőkilat	9.5.1986
Arayış	Yaşar Gürdal	Ümit	15.4.1986
	İlhan Yalçın	İman	15.4.1986
Üçgül	İsmet Öztunalı, Ayhan Parmaksızağlı Emre Diker	«2000 yılına doğru Türkiye» II. Siyasal ve Sosyal Yaşam açısından	26.3.1986
	Hüseyin Yavuz Bilgin Mete Ünal	«2000 yılına doğru Türkiye» Konunun «San'at Sorunları» açısından Tartıőılması	
Ahiler	Behçet Sepici	Disiplin ve İntizam	13.2.1986
	Necip Aziz Berkсан	Masonlukta neler kazanıyoruz.	22.5 1986
Çağ	Nihat Al	Ortadoğuda durum	9.4.1986
	Doğın Akin	Demokrasi ve M.: luk	25.4.1986
	Tamer Baykara	Gelişme yolunda İdeallerimiz ve Gerçekler	23.5.1986
G. Mimariarı	Yavuz Durak	Bektaőiliğın Geliőim, tarihi aőaması ve Masonluk	18.3.1986
Eşitlik	Yener Ergüven	Sütunlar	11.3.1986
	őahabettin Turban	Ahilik	25.3.1986
	Ferruh Oyğur	İhtiras	8.4.1986
	Metin Ülgüray	Cumhuriyet Döneminde Masonluk	22.4.1986
	Teoman Güre	Bektaőilikte Sofra Adabı	13.5.1986
	Tuncay Kesim	Masonlukta insanın kendini araőtırması	27.5.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
Yunus Emre	Kaya Güvenç	Biz ve Çevremiz	2.4.1986
	Adnan Balkanlı	İhtiraslar	16.4.1986
	Engin Bellisan	Obediyansler	7.5.1986
	Remin Biler	Sembollerin derinlemesine anlamı	21.5.1986
İlke	Ali Demircioğlu	«I,II,III, D.: tabloların Mukayeseli açıklaması»	14.3.1986
	Utku Şağdıç	Taşçı kalemi	14.3.1986
	Aydemir Öztürk	Kendimizi tanıyalım, aşalım, Yüceltelim	11.4.1986
	Atilla Eriş	Sosyal ilişkilerde M.:nik esaslar	25.4.1986
	Melih Tokay	Süleyman M.:nin bulunduğu yerde gelişmiş medeniyetler	23.5.1986
Atanur	Seyhun Tunaşar	Hür düşünce	17.3.1986
	Bülent Saldamlı	«ÜÇ»	7.4.1986
Erdem	Teoman Güre	Tarot Kartları	18.3.1986
	Can Arpaç	Hamtaşın içindeki güzellik	15.4.1986
	Aydın Karasüleymanoğlu	Kendi kendini aşmak	29.4.1986
	Taylan Lünel	3° nin kutsal sayısı geçiş ve mukaddes kelimeleri	6.5.1986
Denge	Ergün Alkan	Toplumsal değişme ve Türk anayasaları	11.3.1986
	Sami Gürel	Toplumsal Değişme ve Eğitim	22.4.1986
	Selim Türkbaş	Toplumsal Değişme ve Teknoloji	29.4.1986
	İlhan Gürkan	Toplumsal Değişme ve Gençlik	27.5.1986
Doğan Güneş	Merih Doğançün	Masonluğun Kökeni	19.3.1986
	Cüneyt Birol		
	Aytaç İlbeyi-Semih Doğançün-Ali Kaner	Sembolizm'in düşünce ve hayatımızdaki yeri	4.6.1986
Çukurova	Gülhan Selem	Hipokrat yemini	14.3.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
İzmir	Nevzat Babüroğlu	G Harfi konulu konuşma	8.5.1986
	Halil Silay	Işık Saçan Yıldız konulu konuşma	8.5.1986
Nur	İlker Büyükoztürk	Kendimizin M.: olduğunu nereden biliyoruz	18.3.1986
	Şadan Gökovalı	Mitoloji ve M.: luk	18.3.1986
	İhsan Erzurumlu	Çıracık Avadanlıkları konulu konuşma	1.4.1986
	Erşan Alayat	Önlük ve Eldiven	15.4.1986
	Günay Şimşek	Hamtaş	15.4.1986
	Teyfik Karaben	Kuzeydoğu Neden Karanlık	29.4.1986
	Mahir Erman	Karanlık Oda	29.4.1986
	Atilla Ötkeren	Çıracık Yemini	29.4.1986
	A. Haydar Öktem	M.:lukta Borçlarımız	13.5.1986
Promethee	Emile Weber	Bir harici M.: luğa kabülünü neden ister	12.3.1986
	Yusuf Azurlay	Tevazu	9.4.1986
	İlkin İlçelli	Orta yas psikolojisi	9.4.1986
	Mustafa Besimzade	Masonluğun Kökleri hakkında düşünceler	22.4.1986
	Jean Pierre Blachet	Özgürlük	7.5.1986
İrfan	Hayim Kampeas	İnsan'dan	
	Muhittin Bilginer	Mason'dan	
	Avram Aje	Masonluk'tan bekleediklerimiz	10.3.1986
	Tahsin Yaşamak	Kendini Bil	7.4.1986
	Atilla Sayiner	Afrika İzlenimleri	5.5.1986
Ümit	Yüksel Kazmirci	«Zaviye'den L.: ya, L.: dan organize B.: L.: ya İNTİZAM ve KONSEKRASYON olayı»	14.3.1986
	Rifat Toper	Elini Sevgi ile Uzatabilmek	28.3.1986

LOCA	KONUŐMAMI	KONU	TARİHI
Epheesus	Alber Kaya	«Gerçeği Arayış bir vaka Çalışması» adlı kısa konuşma	2.3.1986
	Ferit Doğrar	Anado'udaki En Eski konutlar	3.5.1986
Eylem	Ö. Umurbey Misci	Ana - Baba - Eğitmen - Dost	31.3.1986
	Özden Akhun	Hakikatin Aranması	31.3.1986
	Hulusi Özuduru	Çırağa Sükut Gerek	28.4.1986
	Ergün Mete	Landmarkların Kaynağı ve Nitelikleri	28.4.1986
	Sezer Engin	Akı ve Hikmet	12.5.1986
Manisa	Münir Ülgen	«M.:lukta Sadakat	7.5.1986
Ege	Güres Çarkoğlu	EGE Muh.: L.: sınıfın Kuruluşu	6.3.1986
	Hüseyin Türkmenoğlu	M.:lukta sanat	17.4.1986
	Öcal Bengisu	M.:n'k Düşüncelerden Seçmeler	23.4.1986
	Şevket Selim Uluseri	Kendini Bilmek	15.5.1986
Başarı	Nurtekin Yazgan	Bekleme Odası izlenimleri	7.4.1986
	Özkan Aras	Tanrı Düşüncesi ve M.:luk	21.4.1986
Işın	Rasan Bayraktaroğlu	Hür M.:luğun Kanunları	17.3.1986
	Nedim Arın	Hür M.:luğun Amacı	17.3.1986

KURULUŞ YILDÖNÜMLERİNİ İDRAK EDEN LOCALAR

VADİSİ	LOCASI	TARİHİ
İSTANBUL	HİSAR	9.4.1966
»	ERDEM	10.4.1984
»	KÜLTÜR	10.4.1948
»	DELTA	14.4.1958
»	HÜRRİYET	15.4.1948
»	ERENLER	21.6.1957
»	KARDEŞLİK	13.5.1948
»	ÜLKÜ	22.5.1948
»	AHENK	24.5.1954
»	FAZİLET	19.6.1954
»	PINAR	27.5.1965
»	ŞEFKAT	29.5.1958
»	ATLAS	9.6.1948
»	DELTA	14.4.1958
»	İREM	13.6.1975
»	MÜSAVAT	9.6.1949
»	SEVENLER	11.6.1965
»	HAKİKAT	17.6.1953
ANKARA	İLKE	4.4.1980
»	YUNUS EMRE	9.4.1977
»	YILDIZ	30.5.1956
»	EŞİTLİK	3.6.1972
»	AHİLER	5.6.1969
»	YÜKSELİŞ	24.6.1950
»	ATANUR	25.6.1981
İZMİR	ÜMİT	26.4.1957
»	EPHEUS	28.5.1965
»	PROMETHEE	9.6.1952

ARAMIZDAN AYRILANLAR

ADI SOYADI	DOĞUM YERİ TARİHİ	TEKRİR TARİHİ	LOCASI	EB. : MAŞ. :
Yıldırak DAŞ	Ankara 1936	28.9.1984	Çankaya	4.2.1986
Ömer Kamil Erdik	İstanbul 1910	11.6.1962	Libertas	00.12.1985
Daniel Behar	İstanbul	1930	Şefkat	00.00.1985
Orhan Orel	İstanbul 1914	3.10.1967	Ülkü	18. 8.1985
Sabri Küçükönat	İstanbul 1926	5. 1.1973	Erenler	16. 3.1986
Nur Sefa Tekyalı-Ban	Selânik 1914	15.6.1961	Doğuş	19. 3.1986
S. Etem Tonguç	Antalya 1902	15.6.1950	Gün	16.10.1985
Sait Demir	Selanik 1900	1930	Hürriyet	19. 4.1986
Tevfik Böke	İstanbul 1910	4.10.1963	Kültür	20. 2.1986
Sami Güvenal	Sivas 1926	9.1.1984	Delta	18. 3.1986
Aligül Ayverdi	26.7.1935	26.10.1979	Piramit	6. 5.1986

EBD. : MAŞ. : a intikal eden kardeşlerimize EV. : 'ın U. : M. : 'ndan sonsuz mağfiret ve kederli ailelerine ve bütün kardeşlerimize sabırlar dileriz.

HİÇ BİR ŞEY ÖLMEZ — HER ŞEY YAŞAR

MİMAR SİNAN

Organ of the Grand Lodge

of Free and Accepted Masons of Turkey

CONTENTS

4. Message of the grand Master Cavlı YENİÇİOĞLU
6. Bro. Şekûr Okten Past grand Master Nesip AKSÖY
8. Resurrection Can ARPAC
9. The Foundation of «Union and Progress»
and Freemasonry Reşat ATABEK
11. Ex-Oriente Lux Reşit ATA
22. The Letter «G» Ergun ÖNEN
34. Masonic Symbols in the
Oğuz Kağan Destan Reşat ATABEK
41. Moral Teachings Parallel to our craft Dr. Çehit ERBİL
52. In search of truth Ahmet AKKAN
63. The Story of the Seven Steps Raşid TEMEL
71. Royal Arch Mehmet Fuar AKEV
77. The Sacred light of Freedom Nazih RONA
81. Adress to a New Initiate Melih TOKAY
88. Bro. İspartalı Mustafa Hakkı Halli İbrahim GÖKTÜRK
91. Current Events Şahir ERMAN
104. In Memoriam Mimar SİNAN

Adress: 25. Numuziya Sokağı — Beyoğlu / İSTANBUL

YEAR: 1986

NO: 60

